

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 9 november 2016
(OR. en)

Interinstitutioneel dossier:
2015/0277 (COD)

13505/16
ADD 1

LIMITE

AVIATION 215
CODEC 1490
RELEX 867

VERSLAG

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers (1e deel)
nr. vorig doc.:	13219/2/16 REV2
Nr. Comdoc.:	14991/15 AVIATION 152 CODEC 1667 RELEX 1014
Betreft:	<i>Vorbereiding van de zitting van de Raad (<u>Vervoer</u>, Telecommunicatie en Energie) op 1december 2016</i> Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD inzake gemeenschappelijke regels op het gebied van burgerluchtvaart en tot oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad – Algemene oriëntatie

2015/0277 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

inzake gemeenschappelijke regels op het gebied van burgerluchtvaart en tot oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad

(voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 100, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

¹ PB C van , blz. .

² PB C van , blz. .

- (1) Te allen tijde moet een hoog en uniform niveau van veiligheid en milieubescherming in de burgerluchtvaart worden gegarandeerd via de vaststelling van gemeenschappelijke veiligheidsregels en via maatregelen die waarborgen dat alle goederen, personen en organisaties die een rol spelen bij burgerluchtvaartactiviteiten in de Unie, voldoen aan die regels en de regels die zijn vastgesteld om het milieu te beschermen.
- (2) Luchtvaartuigen van derde landen die worden gebruikt voor vluchten naar, in of vanuit het grondgebied waarop de relevante bepalingen van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) van toepassing zijn ("de verdragen"), dienen daarnaast binnen de grenzen van het Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart, dat op 7 december 1944 te Chicago is ondertekend ("Verdrag van Chicago") en waarbij alle lidstaten partij zijn, aan passend toezicht op het niveau van de Unie te worden onderworpen.
- (3) Het zou niet passend zijn alle luchtvaartuigen aan gemeenschappelijke regels te onderwerpen. Aangezien luchtvaartuigen van een eenvoudig ontwerp, luchtvaartuigen voor hoofdzakelijk lokale vluchttuitvoeringen en zelfgebouwde, bijzonder zeldzame of slechts in beperkte aantallen geproduceerde luchtvaartuigen een beperkt risico voor de veiligheid van de burgerluchtvaart opleveren, is het met name wenselijk dat deze luchtvaartuigen onder de toezichtsregeling van de lidstaten blijven zonder dat de andere lidstaten op enigerlei wijze op grond van deze verordening worden verplicht om zulke nationale regelingen te erkennen.
- (4) Er moet evenwel worden voorzien in de mogelijkheid om sommige bepalingen van deze verordening toe te passen op bepaalde types luchtvaartuigen die niet onder deze verordening vallen, met name die welke op industriële wijze worden gebouwd en die baat kunnen hebben bij het vrije verkeer in de Unie. Organisaties die betrokken zijn bij het ontwerp van die luchtvaartuigen moeten dan ook de mogelijkheid krijgen om de Commissie te verzoeken een besluit te nemen waarbij de voorschriften van de Unie inzake het ontwerp, de vervaardiging en het onderhoud van luchtvaartuigen van toepassing zijn op nieuwe types luchtvaartuigen die door die organisaties in de handel worden gebracht.

- (4a) Bij deze verordening moet worden voorzien in een aantal nieuwe instrumenten die moeten bijdragen tot de toepassing van eenvoudige en evenredige voorschriften voor sport- en recreatieve luchtvaart. De in overeenstemming met deze verordening getroffen maatregelen met het oog op de regulering van dit segment van de luchtvaart moeten evenredig en soepel zijn, en gebaseerd op de bestaande beste praktijken in de lidstaten. Deze maatregelen moeten tijdig worden ontworpen.
- (5) Het zou niet doelmatig zijn alle luchtvaartterreinen aan gemeenschappelijke regels te onderwerpen. Luchtvaartterreinen die niet zijn opengesteld voor openbaar gebruik, luchtvaartterreinen die niet voor commerciële vluchten worden gebruikt en luchtvaartterreinen zonder verharde instrumentbanen van ten minste 800 meter moeten onder de toezichtsregeling van de lidstaten blijven, zonder dat deze verordening andere lidstaten verplicht dergelijke nationale regelingen te erkennen.
- (6) De lidstaten moeten de mogelijkheid krijgen om luchtvaartterreinen met een laag verkeersvolume vrij te stellen van de bepalingen van deze verordening, voor zover de luchtvaartterreinen in kwestie voldoen aan de gemeenschappelijke minimumveiligheidsdoelstellingen die zijn vastgesteld in de toepasselijke essentiële eisen. Wanneer een lidstaat dergelijke vrijstellingen verleent, moeten deze vrijstellingen eveneens van toepassing zijn op de apparatuur die op het luchtvaartterrein in kwestie wordt gebruikt en op de verleners van grondafhandelingsdiensten en platformbeheersdiensten die actief zijn op de luchtvaartterreinen waarvoor vrijstelling is verleend. Vrijstellingen die door lidstaten aan luchtvaartterreinen zijn verleend vóór de inwerkingtreding van deze verordening, moeten geldig blijven, waarbij er op toe wordt gezien dat informatie over die vrijstellingen ter beschikking van het publiek wordt gesteld.
- (7) De lidstaten kunnen er de voorkeur aan geven, met name met het oog op veiligheids-, interoperabiliteits- of efficiëntiewinsten, om de bepalingen van deze verordening in plaats van hun nationaal recht toe te passen op luchtvaartuigen die militaire, douane-, politie-, opsporings- en reddings-, brandbestrijdings-, grenscontrole- en kustbewakings- of soortgelijke activiteiten en diensten in het algemeen belang verrichten. Zij moeten toestemming krijgen om dit te doen. De Commissie moet de nodige uitvoeringsbevoegdheden krijgen om een beslissing te nemen over dergelijke verzoeken. De lidstaten die gebruik maken van deze mogelijkheid moeten samenwerken met het Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart (hierna "het Agentschap" genoemd), met name door het verstrekken van alle informatie nodig is om te bevestigen dat de betrokken luchtvaartuigen en activiteiten voldoen aan de toepasselijke bepalingen van deze verordening.

- (8) De uit hoofde van deze verordening genomen maatregelen ter regulering van de veiligheid van de burgerluchtvaart in de Unie, met inbegrip van de gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen die op basis van deze verordening zijn vastgesteld, moeten zijn afgestemd op de verschillende soorten vluchtuitvoeringen en activiteiten en in verhouding staan tot de daaraan verbonden risico's. Voor zover mogelijk moeten zij ook zodanig zijn geformuleerd dat de focus op de te bereiken doelstellingen ligt, maar dat verschillende mogelijkheden worden geboden om deze doelstellingen te bereiken. Dit moet tot een meer kostenefficiënte totstandbrenging van de vereiste veiligheidsniveaus bijdragen en een prikkel voor technische en operationele innovatie vormen. Indien is vastgesteld dat erkende sectorale normen en praktijken de naleving van de in deze verordening vastgestelde essentiële eisen garanderen, moet er gebruik van worden gemaakt.
- (9) De toepassing van deugdelijke beginselen op het gebied van veiligheidsbeheer is van wezenlijk belang voor de voortdurende verbetering van de veiligheid van de burgerluchtvaart in de Unie, waarbij op nieuwe veiligheidsrisico's moet worden geanticipeerd en optimaal gebruik moet worden gemaakt van beperkte technische middelen. Het is dan ook noodzakelijk een gemeenschappelijk kader vast te stellen voor het plannen en uitvoeren van acties ter verbetering van de veiligheid. Te dien einde moeten op het niveau van de Unie een Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart en een Europees programma voor de veiligheid van de luchtvaart worden opgesteld. Elke lidstaat moet overeenkomstig de voorschriften in bijlage 19 bij het Verdrag van Chicago ook een veiligheidsprogramma van de staat opstellen. Dit programma moet vergezeld gaan van een plan met een beschrijving van de door de lidstaat te nemen maatregelen ter beperking van de geconstateerde veiligheidsrisico's.
- (10) Overeenkomstig de bepalingen in bijlage 19 bij het Verdrag van Chicago moeten de lidstaten inzake de luchtvaartactiviteiten die onder hun verantwoordelijkheid vallen een aanvaardbaar niveau van veiligheidsprestaties tot stand brengen. Om de lidstaten te helpen deze doelstelling op gecoördineerde wijze te verwezenlijken, moet in het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart voor de verschillende categorieën luchtvaartactiviteiten een aanvaardbaar niveau van veiligheidsprestaties voor de Unie worden vastgesteld. Dat aanvaardbaar niveau van veiligheidsprestaties moet geen bindend karakter hebben, maar moet de ambitie van de Unie en de lidstaten op het gebied van de veiligheid van de burgerluchtvaart weergeven.

- (11) Het Verdrag van Chicago voorziet in minimumnormen om de veiligheid van de burgerluchtvaart en de daarmee verband houdende milieubescherming te waarborgen. De in deze verordening vastgestelde essentiële eisen van de Unie en nadere regels van de Unie voor de toepassing ervan moeten ervoor zorgen dat de lidstaten op uniforme wijze de uit het Verdrag van Chicago voortvloeiende verplichtingen, met inbegrip van die tegenover derde landen, nakomen. Voor zover de regels van de Unie verschillen van de minimumnormen die bij het Verdrag van Chicago zijn vastgesteld, blijven de verplichtingen voor de lidstaten om de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie daarvan in kennis stellen onverminderd gelden.
- (12) Overeenkomstig de normen en aanbevolen praktijken van het Verdrag van Chicago moeten essentiële eisen worden vastgesteld die van toepassing zijn op luchtvaartproducten, onderdelen, niet-geïnstalleerde apparatuur, luchtvaartterreinen en het verlenen van ATM/ANS. Voorts moeten tevens essentiële eisen worden vastgesteld die van toepassing zijn op personen en organisaties die betrokken zijn bij de vluchtuitvoering met luchtvaartuigen, de exploitatie van luchtvaartterreinen en het verlenen van ATM/ANS, evenals essentiële eisen voor personen en producten die betrokken zijn bij de opleiding en medische keuring van bemanningsleden en luchtverkeersleiders.
- (13) De essentiële eisen inzake de milieuverenigbaarheid van het ontwerp van luchtvaartproducten moeten zowel betrekking hebben op geluidshinder van luchtvaartuigen als op emissies, en moeten de Unie in staat stellen om gedetailleerde technische normen vast te stellen die nodig zijn ter bescherming van het milieu en de volksgezondheid tegen de schadelijke effecten van luchtvaart**producten** [...]. Deze gedetailleerde technische normen moeten worden afgestemd op de normen en aanbevolen praktijken van het Verdrag van Chicago. De Unie dient evenwel over de mogelijkheid te beschikken deze technische normen te wijzigen of aan te vullen indien dit wegens technische, operationele of wetenschappelijke ontwikkelingen of op basis van bewijsmateriaal op het gebied van milieuverenigbaarheid gerechtvaardigd is. Bij de toepassing van deze flexibiliteit moet in aanmerking worden genomen dat de internationale conformiteit van de milieucertificeringsvoorschriften moet worden gewaarborgd, met name wat betreft luchtvaartproducten die op internationale markten worden aangeboden.

- (14) De Unie moet ook essentiële eisen vaststellen voor de veilige verlening van grond-afhandelings- en platformbeheersdiensten.
- (15) Aangezien de burgerluchtvaart steeds meer afhankelijk is van moderne informatie- en communicatietechnologieën, moeten essentiële eisen worden vastgesteld om de beveiliging van de door de burgerluchtvaartsector gebruikte informatie te waarborgen.
- (15a) Aan de verplichtingen van de luchtvaartterreinexploitant kan rechtstreeks door de luchtvaartterreinexploitant worden voldaan, of in sommige gevallen door een derde partij. In die gevallen moet de luchtvaartterreinexploitant met die derde partij een regeling hebben getroffen om de naleving van deze verordening en de uit hoofde van deze verordening vastgestelde maatregelen te waarborgen.
- (15b) In deze verordening moeten essentiële eisen inzake het melden en analyseren van veiligheidsvoorvallen worden vastgesteld. De gedetailleerde regels met het oog op het waarborgen van de uniforme toepassing en naleving van deze essentiële eisen moeten stroken met Verordening (EU) nr. 376/2014 van het Europees Parlement en de Raad.
- (16) Luchtvaartproducten, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur, luchtvaartterreinen en hun uitrusting, exploitanten van luchtvaartuigen en luchtvaartterreinen, ATM/ANS-systemen en verleners van ATM/ANS, alsook piloten, luchtverkeersleiders en personen, producten en organisaties die betrokken zijn bij hun opleiding en medische keuring, moeten een certificaat of vergunning krijgen zodra is vastgesteld dat zij voldoen aan de relevante essentiële eisen of, voor zover van toepassing, de andere eisen die in of overeenkomstig deze verordening zijn vastgesteld. De Commissie moet worden gemachtigd tot het vaststellen van de nodige gedetailleerde regels voor de afgifte van deze certificaten en, voor zover relevant, de verklaringen die daartoe moeten worden ingediend, rekening houdend met de doelstellingen van de verordening en de aard en het risico van de specifieke activiteit in kwestie.

- (17) De organisaties die betrokken zijn bij het ontwerp en de vervaardiging van luchtvaart-producten en -onderdelen moeten de mogelijkheid krijgen om een verklaring in te dienen waaruit blijkt dat de producten en onderdelen voldoen aan de relevante sectorale normen, indien dit geacht wordt een aanvaardbaar veiligheidsniveau te garanderen. Deze mogelijkheid moet worden beperkt tot producten die worden gebruikt in de sport- en recreatieve luchtvaart, en moet gepaard gaan met passende beperkingen en voorwaarden om de veiligheid te garanderen.
- (18) Aangezien naast [...] bemande luchtvaartuigen ook onbemande luchtvaartuigen vluchten uitvoeren in het luchtruim, dienen zij onder deze verordening te vallen, ongeacht hun gewicht. Dankzij de technologie voor onbemande luchtvaartuigen is nu een breed scala van vluchten mogelijk. De bepalingen van deze verordening dienen het gebruik van vluchten met onbemande luchtvaartuigen mogelijk te maken door regels in te voeren die in verhouding staan tot het risico dat aan een specifieke vlucht of aan een specifiek soort vluchten is verbonden en die er zo veel mogelijk toe strekken de voortzetting van de bestaande activiteiten te garanderen.
- (18a) Met het oog op de toepassing van een op risico gebaseerde aanpak en het beginsel van evenredigheid moet, weliswaar met waarborgen voor een passend veiligheidsniveau, worden voorzien in een mate van flexibiliteit voor de lidstaten inzake vluchttuitvoeringen met onbemande luchtvaartuigen, waarbij rekening wordt gehouden met de lokale eigenschappen van lidstaten, zoals de bevolkingsdichtheid.
- (19) Bij de regels voor onbemande luchtvaartuigen moet zo veel mogelijk worden gestreefd naar conformiteit met de uit hoofde van het Unierecht toepasselijke rechten, met name het recht op privéleven, familie-en gezinsleven, zoals uiteengezet in artikel 7 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en met het recht op bescherming van persoonsgegevens, zoals uiteengezet in artikel 8 van dat Handvest en in artikel 16 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en zoals gereguleerd bij Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens³.

³ Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van

(20) Voor sommige types onbemande luchtvaartuigen is de toepassing van de bepalingen van deze verordening inzake certificering, toezicht en handhaving, en de bepalingen inzake het Agentschap niet noodzakelijk om een passend veiligheidsniveau te bereiken. De markttoezichtsmechanismen waarin de wetgeving van de Unie inzake productharmonisering voorziet, moeten van toepassing zijn op die gevallen.

(20a) Bij het vaststellen van de voorwaarden voor situaties waarin het ontwerp, de vervaardiging, het onderhoud en de exploitatie van onbemande luchtvaartuigen, alsmede het personeel en de organisaties die bij deze activiteiten zijn betrokken, aan certificering onderworpen moeten zijn, moet rekening worden gehouden met de aard en het risico van het type vluchtuitvoering in kwestie. Er moet met name rekening worden gehouden met het type, de schaal en de complexiteit van de vluchtuitvoering, met inbegrip van, voor zover relevant, de omvang en het type van het verkeer dat wordt afgehandeld door de verantwoordelijke organisatie of persoon; de vraag of de vluchtuitvoering openstaat voor leden van het publiek; de mate waarin ander luchtverkeer of personen en eigendommen op de grond door de vluchtuitvoering in gevaar kunnen worden gebracht; het doel van de vlucht en de aard van het gebruikte luchtruim; de complexiteit en de prestaties van het onbemande luchtvaartuig in kwestie.

(20b) Er moet in de mogelijkheid worden voorzien om de in hoofdstuk III van deze verordening bedoelde activiteiten te verbieden, te beperken of te onderwerpen aan bepaalde voorwaarden, wanneer zulks noodzakelijk is in het belang van de veiligheid van de burgerluchtvaart. Het is tevens dienstig te stipuleren dat de bepalingen in dat hoofdstuk, met name die welke de exploitatie van onbemande luchtvaartuigen betreffen, de mogelijkheid voor de lidstaten om die activiteiten om redenen die buiten het toepassingsgebied van deze verordening vallen te verbieden, te beperken of te onderwerpen aan bepaalde voorwaarden, onverlet laten, met behoud van een passend veiligheidsniveau. Deze redenen kunnen onder meer [...] de vrijwaring van de veiligheid, privacy, persoonsgegevens of het milieu [...] behelzen.

persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (PB L 281 van 23.11.1995, blz. 31).

- (21) Om de doelstellingen van deze verordening te verwezenlijken, moeten de Commissie, het Agentschap en de bevoegde autoriteiten van de lidstaten als één Europees systeem voor de veiligheid van de luchtvaart optreden, door hun middelen te delen en samen te werken.
- (21a) Het is noodzakelijk de lidstaten te ondersteunen bij hun certificerings-, toezichts- en handhavingstaken door te zorgen voor een doeltreffend kader voor het bijeenbrengen en uitwisselen van luchtvaartinspecteurs en andere specialisten met relevante deskundigheid.
- (22) Het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten moeten samenwerken om onveilige omstandigheden beter te kunnen opsporen en, voor zover nodig, corrigerende maatregelen te kunnen nemen. De lidstaten moeten met name in staat zijn om de verantwoordelijkheden uit hoofde van deze verordening inzake certificering, toezicht en handhaving, onder elkaar of aan het Agentschap te over te dragen, met name als dat noodzakelijk is om de veiligheid te verbeteren of om efficiënter gebruik te maken van middelen. Die overdracht moet vrijwillig zijn en uitsluitend plaatsvinden indien er voldoende zekerheid bestaat dat de desbetreffende taken doeltreffend kunnen worden uitgeoefend en moet, gelet op de verwevenheid van de certificering, het toezicht en de handhaving, noodzakelijkerwijs alle verantwoordelijkheden omvatten ten aanzien van de rechtspersonen of natuurlijke personen, luchtvaartuigen, apparatuur, luchtvaartterreinen, systemen of onderdelen die het voorwerp van die overdracht vormen. De overdracht van verantwoordelijkheden moet zijn onderworpen aan wederzijdse toestemming, moet kunnen worden herroepen en moet gepaard kunnen gaan met regelingen ter bepaling van de nodige details met het oog op een vlotte overgang en voortzetting van de doeltreffende uitvoering van de taken in kwestie. Bij het treffen van die gedetailleerde regelingen moet terdege rekening worden gehouden met het standpunt en de rechtmatige belangen van de betrokken rechtspersonen of natuurlijke personen en, in voorkomend geval, met het standpunt van het Agentschap.

- (22a) Indien de verantwoordelijkheid aan een andere lidstaat wordt overgedragen, moet de nationale bevoegde autoriteit van de lidstaat die het verzoek tot overdracht heeft aanvaard de bevoegde autoriteit worden en bijgevolg beschikken over alle bevoegdheden en verantwoordelijkheden ten aanzien van de betrokken rechtspersonen of natuurlijke personen uit hoofde van deze verordening, de op basis van deze verordening vastgestelde uitvoeringshandelingen en het nationaal recht van de lidstaat die het verzoek heeft aanvaard. Met betrekking tot handhaving mag de overdracht uitsluitend besluiten en maatregelen betreffen in verband met de certificerings- en toezichtstaken die zijn overgedragen aan de nationale bevoegde autoriteit van de lidstaat die het verzoek heeft aanvaard. Die besluiten en maatregelen moeten overeenkomstig het nationaal recht van die lidstaat onderworpen zijn aan toetsing door de nationale rechtbanken. Die lidstaat kan voor de uitoefening van de desbetreffende taken aansprakelijk worden gesteld. De overdracht moet alle andere handhavingsverantwoordelijkheden van de lidstaat die het verzoek heeft ingediend, onverlet laten.
- (22b) De bij deze verordening geboden mogelijkheid om de verantwoordelijkheid voor de uitoefening van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken aan het Agentschap of een andere lidstaat over te dragen, dient de rechten en verplichtingen van de lidstaten uit hoofde van het Verdrag van Chicago onverlet te laten. Hoewel een dergelijke overdracht voor de toepassing van het Unierecht een overdracht van verantwoordelijkheid naar het Agentschap of een andere lidstaat inhoudt, laat zij de verantwoordelijkheid uit hoofde van het Verdrag van Chicago van de lidstaat die het verzoek heeft ingediend, onverlet.

- (22c) In bepaalde gevallen kunnen verscheidene lidstaten het wenselijk vinden de gezamenlijke verantwoordelijkheid te dragen voor de uitoefening van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken ten aanzien van luchtvaartexploitanten. In die mogelijkheid moet uitdrukkelijk worden voorzien, op voorwaarde dat voldaan is aan een aantal voorwaarden die moeten waarborgen dat de gezamenlijke verantwoordelijkheid gerechtvaardigd is en dat de toepasselijke voorschriften onverkort worden nageleefd, onder meer door de totstandbrenging van de nodige gedetailleerde regelingen tussen de betrokken lidstaten inzake de wijze waarop de taak gezamenlijk wordt uitgeoefend. Gezamenlijke verantwoordelijkheid mag echter niet worden toegestaan indien er meer dan vijf lidstaten bij zijn betrokken, gelet op de praktische en juridische problemen die in dergelijke gevallen kunnen worden verwacht. Voorts mag het de betrokken lidstaten met het oog op objectieve verificatie, transparantie en rechtszekerheid uitsluitend worden toegestaan een verantwoordelijkheid gezamenlijk te dragen indien de Commissie heeft besloten dat aan de toepasselijke voorwaarden is voldaan.
- (22d) De regels en procedures wat betreft gezamenlijke verantwoordelijkheid in deze verordening gelden onverminderd, ongeacht de juridische situatie van de luchtvaartexploitant en de betrokken lidstaten op het moment van de kennisgeving van het geplande besluit. De procedure moet ook beschikbaar zijn voor luchtvaartexploitanten die op de datum van inwerkingtreding van deze verordening reeds houder zijn van een certificaat dat is afgegeven door de nationale bevoegde autoriteit van verscheidene lidstaten en, in voorkomend geval, derde landen die wetgeving inzake veiligheid van de luchtvaart toepassen uit hoofde van een met de Unie gesloten internationale overeenkomst. De invoering van een expliciete bepaling over de mogelijkheid van gezamenlijke verantwoordelijkheid in deze verordening moet de bestaande juridische situaties als zodanig onverlet laten.

- (23) [...]
- (24) Om de belangrijkste doelstellingen van deze verordening en de doelstellingen met betrekking tot het vrije verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal te verwezenlijken, moeten de certificaten die zijn afgegeven en de verklaringen die zijn ingediend in overeenstemming met deze verordening en de uitvoeringshandelingen die uit hoofde daarvan zijn vastgesteld, zonder verdere eisen of evaluaties geldig zijn in alle lidstaten.
- (25) Bij de afgifte van certificaten uit hoofde van deze verordening dient rekening te worden gehouden met certificaten of andere relevante documenten ter staving van de naleving die overeenkomstig de wetgeving van derde landen zijn afgegeven. Dit is van toepassing indien de toepasselijke internationale overeenkomsten die de Unie met derde landen heeft gesloten of in de gedelegeerde handelingen die de Commissie uit hoofde van deze verordening heeft vastgesteld bepalingen in die zin bevat, en dient in overeenstemming met die overeenkomsten of gedelegeerde handelingen te gebeuren.
- (26) In het licht van de in deze verordening vastgestelde regels inzake de aanvaarding van certificaten en andere relevante documenten ter staving van de naleving die zijn afgegeven overeenkomstig de wetten van derde landen, moeten alle internationale overeenkomsten tussen een lidstaat en derde landen worden beëindigd of geactualiseerd indien deze overeenkomsten niet verenigbaar zijn met die regels.

- (27) Er moet worden voorzien in een mate van flexibiliteit bij de toepassing van de regels die zijn vastgesteld in deze verordening of in de uit hoofde daarvan vastgestelde handelingen, teneinde de lidstaten de mogelijkheid te bieden om de nodige maatregelen te treffen om onmiddellijk te reageren op problemen in verband met de veiligheid van de luchtvaart of om vrijstellingen te verlenen in geval van dringende onvoorzienbare omstandigheden of operationele behoeften, onder voorbehoud van passende voorwaarden om, met name, de evenredigheid, objectieve controle en transparantie te garanderen. Ter wille van de evenredigheid moeten het Agentschap en de Commissie met het oog op het uitbrengen van een aanbeveling of het nemen van een besluit alleen die maatregelen of vrijstellingen beoordelen die langer gelden dan de duur van één dienstregelingsperiode van een luchtvaartmaatschappij (acht maanden), onverminderd de bevoegdheden van de Commissie uit hoofde van artikel 258 van het VWEU. Indien het Agentschap de bevoegde autoriteit is voor de afgifte van bepaalde certificaten overeenkomstig deze verordening, moet het ook worden gemachtigd om ontheffingen toe te staan, in dezelfde situaties en onder dezelfde voorwaarden als die welke van toepassing zijn met betrekking tot lidstaten. In dit verband moet ook worden voorzien in de mogelijkheid om, indien nodig, de toepasselijke regels in de uit hoofde van deze verordening vastgestelde uitvoeringshandelingen te wijzigen, met name teneinde alternatieve nalevingswijzen toe te staan en tegelijk een aanvaardbaar niveau van veiligheid van de burgerluchtvaart in de Unie te blijven garanderen.
- (28) Teneinde de correcte toepassing van deze verordening te garanderen en gelet op de noodzaak om de risico's voor de burgerluchtvaart in kaart te brengen, te beoordelen en te beperken, moeten de Commissie, het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten alle gegevens uitwisselen waarover zij in de context van de toepassing van deze verordening beschikken. Met dat doel moet het Agentschap de toestemming krijgen om een gestructureerde samenwerking op te zetten met betrekking tot het verzamelen, uitwisselen en analyseren van relevante veiligheidgerelateerde informatie. Het Agentschap moet dan ook toestemming krijgen om daarvoor de nodige administratieve regelingen te treffen.

- (28a) Ter waarborging van de passende bescherming van de uit hoofde van deze verordening door de Commissie, het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten verzamelde, uitgewisselde en geanalyseerde informatie, alsmede ter waarborging van de bescherming van de bronnen van die informatie, is het noodzakelijk maatregelen te treffen. Deze maatregelen mogen de rechtssystemen van de lidstaten niet onnodig doorkruisen. Zij mogen derhalve geen afbreuk doen aan het toepasselijke nationale materiële en procedurele strafrecht, onder meer wat betreft het gebruik van informatie als bewijsmateriaal. Daarnaast dienen deze maatregelen geen afbreuk te doen aan de rechten van derde partijen om een civielrechtelijke procedure in te stellen, welke rechten uitsluitend het voorwerp van het nationaal recht mogen vormen.
- (29) Ter facilitering van de uitwisseling van voor certificerings-, toezichts- en handhavingsactiviteiten relevante informatie, met inbegrip van gegevens, tussen de lidstaten, de Commissie en het Agentschap, moet een elektronisch register van dergelijke informatie worden opgezet, dat in samenwerking met de lidstaten en de Commissie door het Agentschap moet worden beheerd.
- (30) Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad is van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de toepassing van deze verordening. Overeenkomstig die richtlijn kunnen de lidstaten voorzien in uitzonderingen op en beperkingen van bepaalde in die richtlijn vastgestelde rechten, onder meer wat de verwerking van medische gegevens en gezondheidsgegevens betreft. De verwerking van persoonsgegevens, en met name medische en gezondheidsgegevens in het kader van het bij artikel 63 van deze verordening opgezette register, is nodig om doeltreffende samenwerking tussen de lidstaten mogelijk te maken op het gebied van certificering en toezicht op de medische geschiktheid van piloten. De uitwisseling van persoonsgegevens moet onderworpen zijn aan strikte voorwaarden en moet beperkt zijn tot wat absoluut noodzakelijk is voor het verwezenlijken van de doelstellingen van deze verordening. Gezien het bovenstaande moeten de in Richtlijn 95/46/EG uiteengezette beginselen in deze verordening waar nodig worden aangevuld of verduidelijkt.

- (31) Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad⁴, en met name de bepalingen inzake vertrouwelijkheid en beveiliging van de verwerking, zijn van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens wanneer het Agentschap zijn verantwoordelijkheden uit hoofde van deze verordening uitoefent en met name met betrekking tot het beheer van het bij artikel 63 van deze verordening opgezette register. Gezien het bovenstaande moeten de in Verordening (EG) nr. 45/2001 beschreven beginselen in deze verordening waar nodig worden aangevuld of verduidelijkt.
- (32) Het Agentschap is binnen de bestaande institutionele structuur en het machtsverevenwicht in de Unie bij Verordening (EG) nr. 1592/2002 van het Europees Parlement en de Raad⁵ opgericht, is wat technische kwesties betreft onafhankelijk en is juridisch, administratief en financieel autonoom. Het Agentschap heeft uit hoofde van Verordening (EG) nr. 216/2008 meer bevoegdheden gekregen. Er zijn bepaalde aanpassingen aan de structuur en de werking van het Agentschap nodig om de uit hoofde van deze verordening aan het Agentschap toegewezen nieuwe taken beter te kunnen uitvoeren.
- (33) Krachtens het institutionele systeem van de Unie valt de uitvoering van Uniewetgeving in eerste instantie onder de bevoegdheid van de lidstaten. De certificerings-, toezichts- en handhavingstaken uit hoofde van deze verordening en de op basis van deze verordening vastgestelde uitvoeringshandelingen moeten in beginsel op nationaal niveau door een of meer bevoegde autoriteiten van de lidstaten worden uitgevoerd. In bepaalde welomschreven gevallen moet het Agentschap echter ook de bevoegdheid krijgen om de in deze verordening gespecificeerde taken uit te voeren. In die gevallen moet het Agentschap ook de nodige maatregelen kunnen nemen in verband met de exploitatie van luchtvaartuigen, de kwalificatie van bemanningsleden of het gebruik van luchtvaartuigen van derde landen, indien dit de beste manier is om de uniformiteit te garanderen en het functioneren van de interne markt te bevorderen.

⁴ Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (PB L 8 van 12.1.2001, blz. 1).

⁵ Verordening (EG) nr. 1592/2002 van het Europees Parlement en de Raad van maandag 15 juli 2002 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels op het gebied van burgerluchtvaart en tot oprichting van een Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart (PB L 240 van 7.9.2002, blz. 1).

- (34) Het Agentschap dient de Commissie bij de voorbereiding van de noodzakelijke wetgeving technische deskundigheid te verstrekken en, voor zover passend, de lidstaten en de luchtvaartsector bij te staan bij de uitvoering van deze wetgeving. Het Agentschap moet de mogelijkheid hebben voor zover nodig certificerings- en andere gedetailleerde specificaties en richtsnoeren op te stellen, technische vaststellingen te doen, certificaten af te geven of verklaringen te registreren.
- (35) Mondiale satellietnavigatiesystemen, en met name het Galileoprogramma, zullen een cruciale rol spelen bij de tenuitvoerlegging van een Europees systeem voor luchtverkeersbeheer. Het Agentschap moet de bevoegdheid krijgen de nodige technische specificaties op te stellen en in de meeste of alle lidstaten aan organisaties die ATM/ANS verlenen certificaten af te geven die ook geldig kunnen zijn buiten het luchtruim boven het grondgebied waarop de Verdragen van toepassing zijn, zoals [...] de **verlener van het Egnos-systeem** van de Unie [...], teneinde een hoog en uniform niveau van veiligheid, interoperabiliteit en operationele efficiëntie te garanderen.
- (36) Krachtens Verordening (EG) nr. 2111/2005 van het Europees Parlement en de Raad⁶ is het Agentschap verplicht alle informatie mee te delen die van belang kan zijn voor het actualiseren van de lijst van luchtvaartmaatschappijen waaraan om veiligheidsredenen een exploitatieverbod binnen de Unie is opgelegd. Tevens moet het Agentschap de Commissie bijstaan bij de tenuitvoerlegging van Verordening (EG) nr. 2111/2005, door het uitvoeren van de noodzakelijke evaluaties van exploitanten uit derde landen en de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het toezicht op deze exploitanten, en door passende aanbevelingen te doen aan de Commissie.

⁶ Verordening (EG) nr. 2111/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2005 betreffende de vaststelling van een communautaire lijst van luchtvaartmaatschappijen waaraan een exploitatieverbod binnen de Gemeenschap is opgelegd en het informeren van luchtreizigers over de identiteit van de exploiterende luchtvaartmaatschappij (PB L 344 van 27.12.2005, blz. 15).

- (37) Om de naleving van deze verordening te garanderen, moet het mogelijk zijn aan houders van certificaten die zijn afgegeven door het Agentschap en aan ondernemingen die verklaringen hebben ingediend bij het Agentschap boetes of dwangsommen, of beide, op te leggen indien zij een inbreuk hebben begaan tegen de regels die krachtens deze verordening op hen van toepassing zijn. Dergelijke boetes en dwangsommen moeten worden opgelegd door de Commissie, op basis van een aanbeveling van het Agentschap. In dit opzicht moet de Commissie, in het licht van de omstandigheden van elk individueel geval, op evenredige en passende wijze reageren op dergelijke inbreuken, rekening houdend met andere mogelijke maatregelen, zoals de intrekking van een certificaat.
- (38) Teneinde bij te dragen tot de uniforme toepassing van deze verordening, moet het Agentschap worden gemachtigd om de toepassing door de lidstaten te monitoren, onder meer door inspecties uit te voeren.
- (39) Op basis van zijn technische deskundigheid moet het Agentschap de Commissie bijstaan bij het vaststellen van onderzoeksbeleid en bij de tenuitvoerlegging van onderzoeksprogramma's van de Unie. Het moet toestemming krijgen om onderzoek te verrichten dat onmiddellijk nodig is en om deel te nemen aan ad-hoc onderzoeksprojecten in het kaderprogramma van de Unie voor onderzoek en innovatie of andere particuliere of openbare financieringsprogramma's, al dan niet van de Unie.
- (40) Gelet op de verbanden tussen veiligheid en beveiliging in de burgerluchtvaart, moet het Agentschap deelnemen aan de samenwerking op het gebied van beveiliging van de luchtvaart, met inbegrip van cyberbeveiliging. Het moet zijn deskundigheid gebruiken om de Commissie en de lidstaten te helpen de desbetreffende regels van de Unie te implementeren.

- (41) Het Agentschap moet de lidstaten en de Commissie op verzoek bijstaan op het gebied van internationale betrekkingen in verband met aangelegenheden die onder deze verordening vallen, met name wat de harmonisering van regels en de wederzijdse erkenning van certificaten betreft. Het Agentschap moet, mits de Commissie hiervoor vooraf toestemming heeft verleend, de mogelijkheid krijgen om via werkafspraken passende betrekkingen tot stand brengen met de autoriteiten van derde landen en internationale organisaties die bevoegd zijn voor aangelegenheden die onder deze verordening vallen. Om de veiligheid op mondiaal niveau te bevorderen moet het Agentschap, gezien de hoge normen die in de Unie gelden, toestemming krijgen om binnen zijn bevoegdheden deel te nemen aan projecten met derde landen en internationale organisaties inzake technische samenwerking, onderzoek en bijstand. Het Agentschap moet de Commissie ook bijstaan bij de tenuitvoerlegging van Uniewetgeving op andere technische domeinen van de burgerluchtvaartregulering waarop het Agentschap over relevante deskundigheid beschikt, zoals beveiliging of het gemeenschappelijk Europees luchtruim.
- (42) Om goede praktijken en een uniforme toepassing van de wetgeving van de Unie inzake veiligheid van de luchtvaart te bevorderen, kan het Agentschap aanbieders van luchtvaartopleidingen goedkeuren en opleiding verstrekken.
- (43) Het beheer en de werking van het Agentschap moeten stroken met de beginselen van de gezamenlijke verklaring van het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie van 19 juli 2012 inzake gedecentraliseerde agentschappen.
- (44) De lidstaten en de Commissie moeten vertegenwoordigd zijn in de raad van beheer van het Agentschap teneinde de functies van het Agentschap effectief te kunnen controleren. De raad van beheer moet de nodige bevoegdheden krijgen, met name om de uitvoerend directeur aan te stellen en om het geconsolideerde jaarlijkse activiteitenverslag, het programmeringsdocument, de jaarlijkse begroting en de op het Agentschap toepasselijke financiële regels vast te stellen.
- (45) Omwille van de transparantie moeten belanghebbende partijen de status van waarnemer in de raad van beheer van het Agentschap krijgen.

- (46) [...]
- (47) Met het oog op het algemeen belang dient het Agentschap zich voor zijn activiteiten in verband met veiligheid uitsluitend op onafhankelijke deskundigheid te baseren, onder strikte toepassing van deze verordening en de uitvoeringshandelingen die uit hoofde daarvan zijn vastgesteld. Te dien einde moeten met veiligheid verband houdende besluiten van het Agentschap worden genomen door de uitvoerend directeur, die over een aanzienlijke mate van vrijheid moet beschikken om advies in te winnen en het interne functioneren van het Agentschap te organiseren.
- (48) Het is noodzakelijk te waarborgen dat partijen die gevolgen ondervinden van door het Agentschap genomen besluiten, over de nodige rechtsmiddelen beschikken en zulks op een wijze die strookt met het bijzondere karakter van de luchtvaartsector. Daartoe moet een passend beroepsmechanisme worden opgezet, zodat besluiten van de uitvoerend directeur kunnen worden aangevochten bij een gespecialiseerde kamer van beroep; tegen de beslissingen van deze kamer kan overeenkomstig het VWEU dan weer beroep worden aangetekend bij het Hof van Justitie van de Europese Unie.
- (49) Alle beslissingen die de Commissie krachtens deze verordening neemt, zijn overeenkomstig het VWEU aan toetsing door het Hof van Justitie onderworpen. Overeenkomstig artikel 261 van het VWEU moet het Hof van Justitie met betrekking tot besluiten waarbij de Commissie geldboetes of dwangsommen oplegt, volledige rechtsmacht worden verleend.
- (50) Indien het Agentschap door de nationale autoriteiten uit te voeren ontwerpregels van algemene aard opstelt, moeten de lidstaten worden geraadpleegd. Indien het Agentschap ontwerpregels opstelt die belangrijke sociale gevolgen kunnen hebben, moeten de belanghebbenden, met inbegrip van de sociale partners in de Unie, op passende wijze worden geraadpleegd.

- (51) Met het oog op de doeltreffende uitvoering van zijn taken uit hoofde van deze verordening moet het Agentschap met andere instellingen, organen en instanties van de Unie samenwerken op de gebieden die gevolgen hebben voor technische aspecten van de burgerluchtvaart. Het Agentschap moet met name samenwerken met het Europees Agentschap voor chemische stoffen bij het uitwisselen van informatie over de veiligheid van chemische stoffen, hun effect op de veiligheid van de luchtvaart en aanverwante wetenschappelijke en technische aspecten. Met betrekking tot militaire aspecten dient het Agentschap, naast de lidstaten, tevens [...] het Europees Defensieagentschap **te raadplegen**.
- (52) Het is, rekening houdend met Verordening (EG) nr. 1049/2001 van het Europees Parlement en de Raad en de toepasselijke nationale wetgeving, noodzakelijk het publiek passende informatie te verstrekken met betrekking tot het niveau van veiligheid en milieubescherming in de burgerluchtvaart.
- (53) Om de volledige autonomie en onafhankelijkheid van het Agentschap te waarborgen, dient het Agentschap een eigen begroting te krijgen die hoofdzakelijk wordt gefinancierd met een bijdrage van de Unie en tarieven en vergoedingen die worden betaald door de gebruikers van het Europees systeem voor de veiligheid van de luchtvaart. De onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het Agentschap mag niet worden aangetast door financiële bijdragen die het Agentschap van lidstaten, derde landen of andere entiteiten of personen ontvangt. Op de bijdrage van de Unie en andere subsidies die ten laste komen van de algemene begroting van de Europese Unie moet de EU-begrotingsprocedure van toepassing zijn; de Rekenkamer dient de rekeningen te controleren. Om het Agentschap in staat te stellen deel te nemen aan alle relevante toekomstige projecten, moet het de mogelijkheid krijgen subsidies te ontvangen.

(53a) [...]

- (54) Om te garanderen dat het Agentschap kan tegemoetkomen aan de vraag naar de activiteiten die het uitvoert, met name wat betreft certificering en activiteiten in verband met een mogelijke overdracht van verantwoordelijkheden van lidstaten, moet met inachtneming van gezond financieel beheer in de lijst van het aantal ambten rekening worden gehouden met de vereiste personele middelen om tijdig en op efficiënte wijze tegemoet te komen aan de vraag naar certificering en andere activiteiten van het Agentschap, met inbegrip van de activiteiten die het resultaat zijn van de in de artikelen 53, 54 en 54 bedoelde overdracht van verantwoordelijkheden. Daartoe moet een reeks indicatoren worden vastgesteld om de werkbelasting en efficiëntie van het Agentschap te meten met betrekking tot de activiteiten die worden gefinancierd met tarieven en vergoedingen. Gelet op die indicatoren moet het Agentschap zijn personeelsplanning en beheer van middelen in verband met vergoedingen en tarieven zodanig aanpassen dat het op passende wijze kan reageren op die vraag en op schommelingen in de inkomsten uit tarieven en vergoedingen.
- (55) [...] *[behandeld in 28a]*
- (56) De tarieven en vergoedingen die door het Agentschap in rekening worden gebracht, moeten op transparante, billijke, niet-discriminatoire en uniforme wijze worden vastgesteld. Zij horen het concurrentievermogen van de desbetreffende sector van de Unie niet in gevaar te brengen. Bij het vaststellen van die tarieven en vergoedingen moet voorts rekening worden gehouden met het betalingsvermogen van de betrokken rechtspersonen en natuurlijke personen, in het bijzonder kleine en middelgrote ondernemingen.
- (57) Om eenvormige voorwaarden voor de uitvoering van deze verordening te waarborgen, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend overeenkomstig Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad⁷.

⁷ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

- (58) De Commissie moet onmiddellijk toepasselijke uitvoeringshandelingen vaststellen indien dit in naar behoren gemotiveerde gevallen in verband met corrigerende maatregelen en waarborgmaatregelen om dwingende redenen van urgentie vereist is.
- (59) Met het oog op de wijziging of aanvulling van de in bijlage IX bij deze verordening beschreven eisen om rekening te houden met technische, wetenschappelijke, operationele of veiligheidsbehoeften, moet aan de Commissie de bevoegdheid worden overgedragen om overeenkomstig artikel 290 van het VWEU handelingen vast te stellen. Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden, onder meer op deskundigenniveau, tot passende raadpleging overgaat in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord over beter wetgeven van 13 april 2016. Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de voorbereiding van de gedelegeerde handelingen.
- (60) Er moet worden gestreefd naar betrokkenheid van Europese derde landen om de verbetering van de veiligheid van de burgerluchtvaart in heel Europa te garanderen. De landen die met de Unie internationale overeenkomsten hebben gesloten om het acquis van de Unie op het gebied van deze verordening over te nemen en toe te passen, moeten bij de werkzaamheden van het Agentschap worden betrokken, zulks overeenkomstig de voorwaarden die in het kader van die overeenkomsten zijn vastgesteld.
- (61) Bij deze verordening worden gemeenschappelijke regels vastgesteld op het gebied van de burgerluchtvaart en wordt de oprichting van het Agentschap bevestigd. Verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad⁸ moet derhalve worden ingetrokken.

⁸ Verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 20 februari 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels op het gebied van burgerluchtvaart en tot oprichting van een Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart (PB L 79 van 13.3.2008, blz. 1).

(61a) Bij deze verordening worden gemeenschappelijke regels vastgesteld op het gebied van ATM/ANS-systemen en ATM/ANS-componenten. Verordening (EG) nr. 552/2004 van het Europees Parlement en de Raad moet derhalve worden ingetrokken.

(61b) Bij Verordening (EG) nr. 216/2008 is bepaald dat bijlage III bij Verordening (EEG) nr. 3922/91 van de Raad⁹ vanaf de inwerkingtreding van de in artikel 8, lid 5 van Verordening (EG) nr. 216/2008 bedoelde overeenkomstige maatregelen wordt geschrapt. Aangezien al deze maatregelen vanaf 1 april 2019 toepasselijk zullen zijn en de andere bepalingen van Verordening (EEG) nr. 3922/91 van de Raad achterhaald zijn, dient Verordening (EEG) nr. 3922/91 van de Raad vanaf die datum te worden ingetrokken. Bij Verordening (EEG) nr. 3922/91 van de Raad is evenwel tevens voorzien in de oprichting van het comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011, bekend onder de naam "EU-Comité inzake veiligheid van de luchtvaart", en dat comité verleent de Commissie ook bijstand in het kader van Verordening (EG) nr. 2111/2005. Verordening (EG) nr. 2111/2005 dient derhalve te worden gewijzigd om te waarborgen dat genoemd comité de Commissie ook na de intrekking van Verordening (EEG) nr. 3922/91 van de Raad voor de toepassing van de eerstgenoemde verordening bijstaat.

(62) De veranderingen ten gevolge van deze verordening hebben gevolgen voor de toepassing van andere wetgeving van de Unie. Verordening (EG) nr. 1008/2008 van het Europees Parlement en de Raad¹⁰, Verordening (EU) nr. 996/2010 van het Europees Parlement en de Raad¹¹, [...] Verordening (EU) nr. 376/2014 van het Europees Parlement en de Raad¹² **en Verordening (EG) nr. 2111/2005 van het Europees Parlement en de Raad** moeten derhalve dienovereenkomstig worden gewijzigd.

⁹ Verordening (EEG) nr. 3922/91 van de Raad van 16 december 1991 inzake de harmonisatie van technische voorschriften en administratieve procedures op het gebied van de burgerluchtvaart (PB L 373 van 31.12.1991, blz. 4).

¹⁰ Verordening (EG) nr. 1008/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 2008 inzake gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Gemeenschap (PB L 293 van 31.10.2008, blz. 3).

¹¹ Verordening (EU) nr. 996/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 inzake onderzoek en preventie van ongevallen en incidenten in de burgerluchtvaart en houdende intrekking van Richtlijn 94/56/EG (PB L 295 van 12.11.2010, blz. 35).

¹² Verordening (EU) nr. 376/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 inzake het melden, onderzoeken en opvolgen van voorvallen in de burgerluchtvaart en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 996/2010 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2003/42/EG van het Europees Parlement en de Raad en de Verordeningen (EG) nr. 1321/2007 en (EG) nr. 1330/2007 van de Commissie (PB L 122 van 24.4.2014, blz. 18).

- (63) Verordening (EG) nr. 1008/2008 moet worden gewijzigd teneinde rekening te houden met de in de onderhavige verordening vastgestelde mogelijkheid dat het Agentschap de bevoegde autoriteit wordt voor de afgifte van en het toezicht op bewijzen luchtvaartexploitant. Gezien het toenemende belang van luchtvaartmaatschappijen met operationele basissen in verscheidene lidstaten, hetgeen tot gevolg heeft dat de bevoegde autoriteit voor de exploitatievergunning en de bevoegde autoriteit voor het bewijs luchtvaartexploitant niet meer noodzakelijk dezelfde zijn, moet het efficiënt toezicht op die luchtvaartmaatschappijen daarnaast worden versterkt. Verordening (EG) nr. 1008/2008 moet derhalve worden gewijzigd om ervoor te zorgen dat de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het toezicht op het bewijs luchtvaartexploitant en de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de exploitatievergunning nauw samenwerken.
- (64) Daar de doelstellingen van deze verordening, namelijk het bereiken en in stand houden van een hoog uniform niveau van veiligheid in de burgerluchtvaart en een hoog uniform niveau van milieubescherming, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt ten gevolge van het grotendeels transnationale karakter en de complexiteit van de luchtvaart, maar, aangezien geheel Europa binnen de werkingssfeer van deze verordening valt, beter op het niveau van de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel, gaat deze verordening niet verder dan wat nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

Beginselen

Artikel 1

Onderwerp en doelstellingen

De belangrijkste doelstelling van deze verordening is de totstandbrenging en instandhouding van een hoog uniform veiligheidsniveau in de burgerluchtvaart in de Unie, samen met een hoog uniform niveau van milieubescherming.

1. Deze verordening heeft voorts tot doel:

- a) een bijdrage te leveren aan het ruimere luchtvaartbeleid van de Unie en aan de verbetering van de algehele prestaties en de duurzame groei van de burgerluchtvaartsector;
- b) het vrije verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal op de onder deze verordening vallende gebieden te faciliteren, een gelijk speelveld tot stand te brengen voor alle actoren op de interne luchtvaartmarkt en het concurrentievermogen van de luchtvaartsector van de Unie te verbeteren;
- c) kostenefficiëntie en doelmatigheid in de regelgevings- en certificerings- en toezichtsprocessen te bevorderen en op doeltreffende wijze gebruik te maken van gerelateerde hulpmiddelen op het nationale niveau en het niveau van de Unie;
- d) ¹³op de onder deze verordening vallende gebieden bij te dragen tot het bereiken en instandhouden van een hoog uniform niveau van beveiliging in de burgerluchtvaart;
- e) de lidstaten te helpen, op de onder deze verordening vallende gebieden, bij het uitoefenen van hun rechten en het nakomen van hun verplichtingen uit hoofde van het Verdrag van Chicago, door te zorgen voor een gemeenschappelijke interpretatie en een spoedige tenuitvoerlegging van de bepalingen van dat verdrag, met inbegrip van de internationale normen en aanbevolen praktijken, waar passend;

¹³ DE, EL, en PT stellen voor dit punt te schrappen.

- f) wereldwijd de standpunten van de Unie inzake normen en voorschriften op het gebied van de burgerluchtvaart te bevorderen door te zorgen voor passende samenwerking met derde landen en internationale organisaties;
- g) onderzoek en innovatie te stimuleren, onder meer ook op het gebied van de regelgevings-, certificerings- en toezichtsprocessen;
- h) op alle onder deze verordening vallende gebieden te streven naar technische en operationele interoperabiliteit.

De in leden 1 en 2 uiteengezette doelstellingen zullen onder meer worden bereikt door:

- a) het opstellen, vaststellen en uniform toepassen van alle noodzakelijke handelingen;
- b) ervoor te zorgen dat de verklaringen en certificaten die zijn afgegeven in overeenstemming met deze verordening en de desbetreffende uitvoeringshandelingen geldig zijn in de hele Unie, zonder verdere voorwaarden;
- c) in overleg met normaliserings- en andere organen uit de sector gedetailleerde technische normen op te stellen die moeten worden gebruikt om aan deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen te voldoen, voor zover van toepassing;
- d) een onafhankelijk Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart (het "Agentschap") op te richten;
- e) de uniforme uitvoering van alle noodzakelijke handelingen door de nationale bevoegde luchtvaartautoriteiten en het Agentschap in het kader van hun respectieve bevoegdheidsdomeinen;
- f) de verzameling, analyse en uitwisseling van informatie ter ondersteuning van empirisch onderbouwde besluitvorming;
- g) bewustmakings- en promotie-initiatieven te ondernemen, met inbegrip van opleiding, communicatie en verspreiding van relevante veiligheidsinformatie.

Toepassingsgebied

2. Deze verordening is van toepassing op:

- a) het ontwerp en de vervaardiging van producten en onderdelen door een natuurlijke persoon of rechtspersoon onder toezicht van het Agentschap of een lidstaat;
- b) het ontwerp, de vervaardiging, het onderhoud en de exploitatie van luchtvaartuigen, en de bijbehorende producten, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur, voor zover het luchtvaartuig:
 - i) geregistreerd is in een lidstaat, tenzij en voor zover de lidstaat zijn toezichtsverantwoordelijkheden uit hoofde van het Verdrag van Chicago heeft overgedragen aan een derde land en de luchtvaartuigen worden geëxploiteerd door een exploitant uit een derde land;
 - ii) geregistreerd is in een derde land en wordt geëxploiteerd door een exploitant die is gevestigd, verblijft of een hoofdkantoor heeft op het grondgebied waarop de verdragen van toepassing zijn;
- c) de exploitatie van luchtvaartuigen naar, binnen of vanuit het grondgebied waarop de verdragen van toepassing zijn door een exploitant uit een derde land;
- d) het ontwerp, de vervaardiging, het onderhoud en de exploitatie van veiligheid-gerelateerde apparatuur van luchtvaartterreinen die wordt gebruikt of bestemd is om te worden gebruikt op de onder e) bedoelde luchtvaartterreinen, en het verlenen van grondafhandelingsdiensten en platformbeheersdiensten op die luchtvaartterreinen;
- e) het ontwerp, het onderhoud en de exploitatie van luchtvaartterreinen die gevestigd zijn op het grondgebied waarop de verdragen van toepassing zijn, en die:
 - iii) open staan voor publiek gebruik;
 - iv) commercieel luchtvervoer bedienen;
 - v) [...]; alsmede

- vi) beschikken over een verharde instrumentbaan van ten minste 800 m, of uitsluitend worden gebruikt voor helikopters;
 - f) het vrijhouden van de omgeving van de onder e) bedoelde luchtvaartterreinen, onverminderd wetgeving van de lidstaten en de Unie inzake milieubescherming en ruimtelijke ordening;
 - g) het verlenen van ‘ATM/ANS’ in het gemeenschappelijk Europees luchtruim en het ontwerp, de vervaardiging, het onderhoud en de exploitatie van systemen en componenten die worden gebruikt bij het verlenen van deze ATM/ANS;
 - h) het ontwerp, de vervaardiging, het onderhoud en de exploitatie van onbemande luchtvaartuigen, de motoren, propellers, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur daarvan, en de apparatuur om onbemande luchtvaartuigen op afstand te besturen, wanneer vluchttuitvoeringen met dergelijke luchtvaartuigen worden verricht op het grondgebied waarop de verdragen van toepassing zijn door een exploitant die op dat grondgebied gevestigd is of verblijft.
3. Deze verordening is ook van toepassing op het personeel en de organisaties die betrokken zijn bij de in lid 1 bedoelde activiteiten.
4. Deze verordening is niet van toepassing op:
- a) luchtvaartuigen, de motoren, propellers, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur daarvan, terwijl ze worden ingezet voor militaire, douane-, politie-, opsporings- en reddings-, brandbestrijdings-, grenscontrole-, kustbewakings- of soortgelijke activiteiten of diensten onder het toezicht en de verantwoordelijkheid van een lidstaat, die in het algemeen belang worden verricht door of uit naam van een orgaan waaraan overheidsbevoegdheden zijn verleend, en het personeel en de organisaties die betrokken zijn bij de activiteiten en diensten die worden verricht door deze luchtvaartuigen;
 - b) luchtvaartterreinen of delen daarvan, alsmede apparatuur, personeel en organisaties die worden beheerd en gebruikt door het leger;
 - c) ATM/ANS, met inbegrip van de systemen en componenten, het personeel en de organisaties die beschikbaar worden gesteld door het leger;

- d) het ontwerp, de vervaardiging, het onderhoud en de exploitatie van luchtvaartuigen indien vluchtuitvoeringen met die luchtvaartuigen een laag risico inhouden voor de veiligheid van de luchtvaart, als vermeld in bijlage I, en voor het personeel en de organisaties die daarbij zijn betrokken, tenzij aan het luchtvaartuig een certificaat is afgegeven of wordt geacht te zijn afgegeven in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 216/2008.

Wat het bepaalde onder a) betreft, zien de lidstaten erop toe dat de doelstellingen inzake veiligheid van deze verordening, voor zover praktisch haalbaar, in acht worden genomen bij het verrichten van activiteiten en diensten door de in dat punt bedoelde luchtvaartuigen. De lidstaten zien er ook op toe dat deze luchtvaartuigen in voorkomend geval op veilige wijze worden gescheiden van andere luchtvaartuigen.

- 5. Een organisatie die verantwoordelijk is voor het ontwerp van een type luchtvaartuig kan de Commissie verzoeken te besluiten dat de bepalingen van deel I van hoofdstuk III van toepassing zijn op het ontwerp, de productie en het onderhoud van dat type luchtvaartuig en op het personeel en de organisaties die betrokken zijn bij deze activiteiten, voor zover:
 - a) het desbetreffende type luchtvaartuig binnen de werkingssfeer van de punten e), f), h), i) of j) [...] van **punt 1** van bijlage I valt;
 - b) dat type luchtvaartuig bestemd is voor serieproductie; alsmede
 - c) het ontwerp van dat type luchtvaartuig niet is goedgekeurd in overeenstemming met de nationale wetten van een lidstaat.

Op basis van dat verzoek besluit de Commissie, na raadpleging van het Agentschap en de lidstaat waar de betrokken organisatie haar hoofdkantoor heeft, of voldaan is aan de criteria van de eerste alinea. Dat besluit wordt vastgesteld aan de hand van een overeenkomstig de procedure als bedoeld in artikel 116, lid 2, vastgestelde uitvoeringshandeling, en wordt bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie. Het Agentschap neemt dat besluit ook op in het in artikel 63 bedoelde register.

Vanaf de datum die is vastgesteld in die uitvoeringshandeling worden het ontwerp, de vervaardiging en het onderhoud van het desbetreffende type luchtvaartuig en het personeel en de organisaties die bij deze activiteiten zijn betrokken, uitsluitend geregeld door de bepalingen van deel I van hoofdstuk III en van de uitvoeringshandelingen die zijn vastgesteld op basis van die bepalingen. In dat geval zijn de bepalingen van deel IX van hoofdstuk III, hoofdstuk IV en hoofdstuk V met betrekking tot de toepassing van de bepalingen van deel I van hoofdstuk III ook van toepassing voor het desbetreffende type luchtvaartuig.

6. Onverminderd artikel 7, lid 5, van Verordening (EU) nr. 550/2004 betreffende de verlening van luchtvaartnavigatiediensten in het gemeenschappelijk Europees luchtruim¹⁴, zorgen de lidstaten er, voor zover praktisch haalbaar, voor dat de in lid 3, onder b), van dit artikel bedoelde militaire faciliteiten die open staan voor openbaar gebruik, en de in lid 3, onder c), van dit artikel bedoelde ATM/ANS die door het leger aan het publiek worden verleend een veiligheidsniveau bieden dat gelijkwaardig is aan het niveau dat voortvloeit uit de toepassing van de essentiële eisen van bijlagen VII en VIII bij deze verordening.
7. De lidstaten kunnen beslissen de bepalingen van deel I, II, III of VII van hoofdstuk III toe te passen op sommige of alle in lid 3, onder a) van dit artikel bedoelde activiteiten en op het personeel en de organisaties die betrokken zijn bij die activiteiten.

In dat geval stelt de betrokken lidstaat de Commissie en het Agentschap in kennis van zijn voornemen. Die kennisgeving bevat alle relevante informatie, met name:

- a) het deel of de delen dat/die de lidstaat voornemens is toe te passen;
- b) de activiteiten, het personeel en de organisaties in kwestie;
- c) de redenen voor het voorgenomen besluit; alsmede
- d) de datum waarop het voorgenomen besluit van toepassing wordt.

¹⁴ PB L 96 van 31.3.2004, blz. 10.

Na raadpleging van het Agentschap beslist de Commissie, in het licht van de kenmerken van de activiteiten, het personeel en de organisaties in kwestie, het doel en de inhoud van de bepalingen van het aangemelde deel of de aangemelde delen, of de betrokken bepalingen effectief kunnen worden toegepast en, in voorkomend geval, onder welke voorwaarden. De beslissing van de Commissie wordt in de vorm van een uitvoeringshandeling vastgesteld overeenkomstig de in artikel 116, lid 2, bedoelde procedure en wordt bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie. Het Agentschap neemt dat besluit op in het bij artikel 63 opgezette register.

De betrokken lidstaat mag de bepalingen van het deel of de delen die bij de Commissie zijn aangemeld pas toepassen na een positief besluit van de Commissie en, voor zover relevant, na zich ervan te hebben vergewist dat de aan dat besluit verbonden voorwaarden zijn vervuld. In dat geval worden de activiteiten, het personeel en de organisaties in kwestie vanaf de in het besluit van de lidstaat vermelde datum uitsluitend gereguleerd door die bepalingen en door de bepalingen van de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen. In dat geval zijn de bepalingen van deel IX van hoofdstuk III, hoofdstuk IV en hoofdstuk V met betrekking tot de toepassing van de bepalingen van het aangemelde deel of de aangemelde delen op de activiteiten, het personeel en de organisaties, eveneens van toepassing.

De Commissie, het Agentschap en de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaat werken samen met het oog op de toepassing van dit lid.

De lidstaten kunnen beslissen om de besluiten die zij krachtens dit lid hebben vastgesteld, in te trekken. In dat geval stelt de betrokken lidstaat de Commissie en het Agentschap daarvan in kennis. Die kennisgeving wordt bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie, en het Agentschap neemt haar op in het register dat is opgezet overeenkomstig artikel 63. De betrokken lidstaat voorziet in een passende overgangsperiode.

8. Als een luchtvaartterrein niet meer dan 10 000 commerciële passagiers per jaar en niet meer dan 850 vrachtbewegingen per jaar afhandelt, kunnen de lidstaten beslissen het ontwerp, het onderhoud en de exploitatie van dat luchtvaartterrein en de apparatuur die op dat luchtvaartterrein wordt gebruikt, vrij te stellen van de bepalingen van deze verordening, voor zover de betrokken lidstaten ervoor zorgen dat die vrijstelling de naleving van de in artikel 29 bedoelde essentiële eisen niet in gevaar brengt.

In dat geval stelt de betrokken lidstaat de Commissie en het Agentschap in kennis van zijn besluit en van de redenen daartoe.

Het Agentschap neemt dat besluit op in het bij artikel 63 opgezette register.

In dat geval worden het ontwerp, het onderhoud en de exploitatie van het desbetreffende luchtvaartterrein, de apparatuur, de grondaafhandelingsdiensten en de platformbeheersdienst van dat luchtvaartterrein vanaf de in het besluit van de lidstaat vermelde datum niet meer geregeld door de bepalingen van deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen.

Indien die vrijstelling door een lidstaat niet in overeenstemming is met de in de eerste alinea omschreven voorwaarden, neemt de Commissie de beslissing de vrijstelling niet toe te staan. De beslissing van de Commissie wordt genomen aan de hand van een uitvoeringshandeling die wordt vastgesteld overeenkomstig de in artikel 116, lid 2, bedoelde procedure. De beslissing van de Commissie wordt bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie, en het Agentschap neemt ze op in het bij artikel 63 opgezette register. In dat geval trekt de betrokken lidstaat de vrijstelling in.

De lidstaten onderzoeken jaarlijks de verkeerscijfers van de luchtvaartterreinen die zij overeenkomstig deze alinea hebben vrijgesteld. Als uit dat onderzoek blijkt dat een van die luchtvaartterreinen gedurende drie opeenvolgende jaren meer dan 10 000 commerciële passagiers of meer dan 850 vrachtbewegingen per jaar heeft afgehandeld, trekt de betrokken lidstaat de vrijstelling van dat luchtvaartterrein in. In dat geval stelt hij de Commissie en het Agentschap daarvan in kennis. Het Agentschap neemt het besluit tot intrekking van de vrijstelling op in het bij artikel 63 opgezette register.

De bepalingen van deze alinea hebben geen betrekking op de vrijstellingen die krachtens artikel 4, lid 3, onder b), van Verordening (EG) nr. 216/2008 door lidstaten zijn verleend. Het Agentschap neemt de besluiten waarbij de vrijstellingen worden verleend op in het bij artikel 63 opgezette register.

Artikel 3

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- (1) "toezicht": de permanente verificatie, door of namens de bevoegde autoriteit, van de blijvende naleving van de eisen op basis waarvan een certificaat is afgegeven of een verklaring is ingediend;
- (2) "Verdrag van Chicago": het Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart en de bijlagen daarbij, ondertekend te Chicago op 7 december 1944;
- (3) "product": een luchtvaartuig, motor of propeller;
- (4) "onderdeel": elk instrument, uitrusting, mechanisme, apparaat, toebehoren, programmatuur, accessoire of elk ander deel van een product zoals het in het ontwerp van dat product is omschreven;
- (5) "ATM/ANS-component": materiële objecten, zoals apparatuur, en immateriële objecten, zoals programmatuur, waarvan de interoperabiliteit van het Europese netwerk voor luchtverkeersbeheer (EATMN) afhangt;
- (6) "certificering": elke overeenkomstig deze verordening en op basis van een passende beoordeling verstrekte erkenning dat een organisatie, persoon, product, onderdeel, niet-geïnstalleerde apparatuur, uitrusting om een onbemand luchtvaartuig op afstand te bedienen, luchtvaartterrein, veiligheidgerelateerde apparatuur van een luchtvaartterrein, ATM/ANS-systeem, ATM/ANS-component of vluchtnabootsingsinstrument voldoet aan de toepasselijke eisen van deze verordening en van de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen, via de afgifte van een certificaat waarin de naleving wordt bevestigd;

- (7) "verklaring": een schriftelijke uiteenzetting die overeenkomstig deze verordening en uitsluitend onder de verantwoordelijkheid van een rechtspersoon of natuurlijke persoon wordt opgesteld en die bevestigt dat de toepasselijke eisen van deze verordening en van de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen met betrekking tot een organisatie, persoon, product, onderdeel, niet-geïnstalleerde apparatuur, uitrusting om een onbemand luchtvaartuig op afstand te bedienen, veiligheidgerelateerde apparatuur van een luchtvaartterrein, ATM/ANS-systeem of ATM/ANS-component zijn nageleefd;
- (8) "gekwaliceerde instantie": een geaccrediteerde rechtspersoon of natuurlijke persoon aan wie uit hoofde van deze verordening specifieke certificerings- of toezichtstaken zijn toegewezen door en onder de controle en verantwoordelijkheid van het Agentschap of een nationale bevoegde autoriteit;
- (9) "certificaat": een certificaat, goedkeuring, licentie, vergunning, attest of ander document dat is afgegeven als resultaat van een certificering en waarin de naleving van de toepasselijke eisen wordt erkend;
- (10) "luchtvaartuigexploitant": een rechtspersoon of natuurlijk persoon die een of meer luchtvaartuigen exploiteert of voornemens is te exploiteren;
- (10a) "luchtvaartterreinexploitant": een rechtspersoon of natuurlijk persoon die een of meer luchtvaartterreinen exploiteert of voornemens is te exploiteren;
- (11) "vluchtnabootsingsinstrument": elk type toestel waarmee vliegsituaties worden gesimuleerd op de grond, met inbegrip van vliegsimulatoren, toestellen voor vliegopleiding, toestellen voor opleiding in vlieg- en navigatieprocedures, en basisinstrumenttrainingstoestellen;
- (12) "luchtvaartterrein": een afgebakend gebied, op het land of op het water, op een vaste, vaste offshore of drijvende structuur, met inbegrip van alle gebouwen, installaties en apparatuur in dat gebied, dat geheel of gedeeltelijk bestemd is voor gebruik bij aankomst, vertrek en grondbewegingen van luchtvaartuigen;
- (13) "veiligheidgerelateerde luchtvaartterreinapparatuur": alle apparaten, toestellen, toebehoren, softwareprogramma's of accessoires die gebruikt worden voor of bestemd zijn om te worden gebruikt voor de veilige exploitatie van luchtvaartuigen op een luchtvaartterrein;

- (14) "luchtvaartterreinplatform": een afgebakende zone van een luchtvaartterrein die bestemd is om passagiers, bagage, post of vracht aan of van boord van luchtvaartuigen te brengen, brandstof te tanken of luchtvaartuigen te parkeren of te onderhouden;
- (15) "platformbeheersdienst": een dienst die wordt verleend om de activiteiten en bewegingen van luchtvaartuigen en voertuigen op een luchtvaartterreinplatform te regelen;
- (16) "ATM/ANS" ("luchtverkeersbeheerdiensten en luchtvaartnavigatiediensten"): de functies en diensten op het gebied van luchtverkeersbeheer, zoals gedefinieerd in artikel 2, lid 10, van Verordening (EG) nr. 549/2004 tot vaststelling van het kader voor de totstandbrenging van het gemeenschappelijke Europese luchtruim¹⁵, de luchtvaartnavigatiediensten die gedefinieerd zijn in artikel 2, lid 4, van die verordening, met inbegrip van de in artikel 6 van Verordening (EG) nr. 551/2004 betreffende de organisatie en het gebruik van het gemeenschappelijk Europees luchtruim¹⁶ bedoelde netwerkbeheersfuncties en -diensten, ontwerp van luchtruim en procedures, en de diensten die bestaan uit het voortbrengen, verwerken, formatteren en verstrekken van gegevens aan het algemene luchtverkeer met het oog op luchtvaartnavigatie;
- (17) "ATM/ANS-systeem": het geheel van op de grond gestationeerde en zich in de lucht bevindende componenten, alsmede in de ruimte gestationeerde apparatuur, dat ondersteuning geeft aan luchtvaartnavigatiediensten voor alle vluchtfasen;
- (18) "masterplan inzake luchtverkeersbeheer (ATM-masterplan)": het plan dat wordt goedgekeurd bij Besluit 2009/320/EG van de Raad¹⁷, overeenkomstig artikel 1, lid 2, van Verordening (EG) nr. 219/2007 van de Raad van 27 februari 2007 betreffende de oprichting van een gemeenschappelijke onderneming voor de realisering van het Europese nieuwe generatie luchtverkeersbeveiligingssysteem (SESAR)¹⁸;
- (19) "vluchtinformatiedienst": een dienst die wordt verleend ten behoeve van het verstrekken van adviezen en informatie die nuttig zijn voor de veilige en efficiënte uitvoering van vluchten;
- (20) "algemeen luchtverkeer": alle bewegingen van burgerluchtvaartuigen en staatsluchtvaartuigen die worden uitgevoerd overeenkomstig de procedures van de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (ICAO);

¹⁵ PB L 96 van 31.3.2004, blz. 1.

¹⁶ PB L 96 van 31.3.2004, blz. 1.

¹⁷ PB L 95 van 9.4.2009, blz. 41.

¹⁸ PB L 64 van 2.3.2007, blz. 1.

- (21) "internationale normen en aanbevolen praktijken": internationale normen en aanbevolen praktijken die door de ICAO zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 37 van het Verdrag van Chicago;
- (22) "grondafhandelingsdienst": een dienst die wordt verleend op luchtvaartterreinen en die bestaat uit veiligheidgerelateerde activiteiten op de gebieden toezicht op de grond, controle op de operationele vluchtondersteuning en op de belading, passagiersafhandeling, bagageafhandeling, vracht- en postafhandeling, platformafhandeling van luchtvaartuigen, diensten voor luchtvaartuigen, brandstof- en olieafhandeling, en het aan boord brengen van catering. Dit omvat ook het geval waarin een luchtvaartuigexploitant deze grondafhandelingsdiensten aan zichzelf verleent (zelfafhandeling);
- (23) "commercieel luchtvervoer": een vluchtuitvoering om passagiers, vracht of post tegen vergoeding of andere beloning te vervoeren;
- (24) "veiligheidsprestatie": een verwezenlijking van een lidstaat, de Unie of een organisatie op het gebied van de veiligheid, zoals gedefinieerd in hun veiligheidsprestatiedoelstellingen en veiligheidsprestatie-indicatoren;
- (25) "veiligheidsprestatie-indicator": een parameter die wordt gebruikt om de veiligheidsprestaties te monitoren en te beoordelen;
- (26) "veiligheidsprestatiedoelstelling": een geplande of voorgenomen doelstelling voor de naleving van de veiligheidsprestatie-indicatoren gedurende een bepaalde periode;
- (27) "luchtvaartuig": een machine die in de atmosfeer kan worden gehouden door andere reacties van de lucht dan die tussen de lucht en het aardoppervlak;
- (28) "niet-geïnstalleerde apparatuur": alle instrumenten, uitrusting, mechanismen, apparaten, toebehoren, softwareprogramma's of accessoires die aan boord van een luchtvaartuig worden meegenomen door de luchtvaartuigexploitant, maar die geen deel uitmaken van en worden gebruikt voor of bestemd zijn om te worden gebruikt voor de exploitatie of besturing van een luchtvaartuig, de overlevingskansen van de inzittenden ondersteunt of gevolgen kunnen hebben voor de veilige exploitatie van het luchtvaartuig;

- (29) "onbemand luchtvaartuig": een luchtvaartuig waarmee vluchten worden uitgevoerd of dat is ontworpen om vluchten mee uit te voeren zonder piloot aan boord en dat het vermogen heeft een vlucht autonoom of op afstand bestuurd uit te voeren;
- (30) "apparatuur om onbemande luchtvaartuigen op afstand te bedienen": alle instrumenten, uitrusting, mechanismen, apparaten, toebehoren, softwareprogramma's of accessoires die nodig zijn voor de veilige exploitatie van een onbemand luchtvaartuig die geen onderdelen zijn die niet aan boord van dat onbemande luchtvaartuig worden meegenomen;
- (31) "in een lidstaat geregistreerde luchtvaartuigen" of "in een derde land geregistreerde luchtvaartuigen": luchtvaartuigen die zijn geregistreerd overeenkomstig de internationale normen en aanbevolen praktijken als neergelegd in bijlage 7 bij het Verdrag van Chicago, met de titel "Aircraft Nationality and Registration Marks" (nationaliteit en registratiekentekens van luchtvaartuigen);
- (32) [...];
- (33) "gemeenschappelijk Europees luchtruim": het luchtruim van het territorium waarop de verdragen van toepassing zijn, alsmede elk ander luchtruim waarin de lidstaten Verordening (EG) 551/2004 toepassen in overeenstemming met artikel 1, lid 3, van die verordening;
- (33a) [...];
- (34) "nationale bevoegde autoriteit": een of meer entiteiten die door een lidstaat zijn aangewezen en die de nodige bevoegdheden en toegewezen verantwoordelijkheden hebben om de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken uit te voeren overeenkomstig deze verordening en de uitvoeringshandelingen die op basis daarvan zijn vastgesteld.

Artikel 4

Beginnelsen voor maatregelen uit hoofde van deze verordening

1. Bij de opstelling van de maatregelen uit hoofde van deze verordening moeten de lidstaten, de Commissie en het Agentschap:
 - a) rekening houden met de stand van de techniek en de beste praktijken op het gebied van de luchtvaart en met de wereldwijde ervaring op luchtvaartgebied en de wetenschappelijke en technische vooruitgang op de desbetreffende gebieden;
 - b) voortbouwen op de beste beschikbare gegevens en analyses;
 - c) het mogelijk maken onmiddellijk te reageren op vaststaande oorzaken van ongevallen, ernstige incidenten en intentionele inbreuken op de beveiliging;
 - d) terdege rekening houden met de onderlinge samenhang tussen de verschillende gebieden van de luchtvaartveiligheid, en tussen de luchtvaartveiligheid en andere technische domeinen van de luchtvaartregelgeving;
 - e) waar mogelijk op doelgerichte wijze eisen en procedures vaststellen, waarbij verschillende mogelijkheden worden geboden om deze eisen na te leven;
 - f) samenwerking en een efficiënt gebruik van hulpbronnen bevorderen tussen de autoriteiten op het niveau van de EU en de lidstaten.
 - g) niet-bindende maatregelen nemen, met inbegrip van acties ter bevordering van de veiligheid, indien mogelijk;
 - h) rekening houden met de internationale rechten en verplichtingen op het gebied van de burgerluchtvaart in de Unie en de lidstaten, waaronder die welke uit het verdrag van Chicago voortvloeien.

ha) [...] (*verplaatst naar artikel 47*)

2. De uit hoofde van deze verordening genomen maatregelen zijn afgestemd op en evenredig met de aard en het risico van elke specifieke activiteit waarop zij betrekking hebben. Bij het voorbereiden en opstellen van dergelijke maatregelen houden de lidstaten, de Commissie en het Agentschap, voor zover passend voor de desbetreffende activiteit, rekening met:
- a) de vraag of andere personen dan de bemanning aan boord worden meegenomen, en met name of de vluchtuitvoering openstaat voor leden van het publiek;
 - b) de mate waarin derde partijen of eigendommen op de grond in gevaar kunnen worden gebracht door de activiteit;
 - c) de complexiteit en de prestaties van het luchtvaartuig in kwestie;
 - d) het doel van de vlucht en de aard van het gebruikte luchtruim;
 - e) het type, de schaal en de complexiteit van de vluchtuitvoering of activiteit, met inbegrip van, voor zover relevant, de omvang en het type van het verkeer dat wordt afgehandeld door de verantwoordelijke organisatie of persoon;
 - f) de mate waarin de personen die gevolgen ondervinden van de aan de vluchtuitvoering verbonden risico's, deze risico's kunnen beoordelen en controleren;
 - g) de resultaten van certificerings- en toezichtsactiviteiten uit het verleden.

HOOFDSTUK II

Het beheer van de veiligheid van de luchtvaart

Artikel 5

Het Europees programma voor de veiligheid van de luchtvaart

1. Na raadpleging van het Agentschap en de lidstaten zorgt de Commissie voor de vaststelling, publicatie en, indien nodig, actualisering van een document waarin wordt beschreven hoe het Europees systeem voor de veiligheid van de luchtvaart functioneert; dat document bevat de regels, activiteiten en processen die worden gebruikt om de veiligheid van de burgerluchtvaart in de Unie te beheren overeenkomstig deze verordening (het "Europees programma voor de veiligheid van de luchtvaart").

Het Europees programma voor de veiligheid van de luchtvaart omvat ten minste de elementen in verband met de verantwoordelijkheden voor het veiligheidsbeheer van de staat zoals beschreven in bijlage 19 bij het Verdrag van Chicago.

Het Europees programma voor de veiligheid van de luchtvaart bevat ook een beschrijving van het proces voor de ontwikkeling, vaststelling, actualisering en tenuitvoerlegging van het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart, als bedoeld in artikel 6. De lidstaten en de relevante belanghebbenden worden hier van nabij bij betrokken.

Artikel 6

Het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart

1. Het Agentschap zorgt in nauwe samenwerking met de lidstaten en de relevante belanghebbenden voor de ontwikkeling, vaststelling, publicatie en minstens jaarlijkse actualisering van een Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart. Het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart bevat een vermelding van de op basis van de beoordeling van relevante veiligheidsinformatie in kaart gebrachte belangrijkste veiligheidsrisico's voor het Europees systeem voor de veiligheid van de luchtvaart, en van de maatregelen die nodig zijn om deze risico's te beperken.

Het Agentschap stelt in nauwe samenwerking met de lidstaten en de relevante belanghebbenden een specifiek overzicht van veiligheidsrisico's op, waarin de in lid 1 vermelde veiligheidsrisico's worden gedocumenteerd, en houdt toezicht op de tenuitvoerlegging van daarmee verband houdende risicobeperkende maatregelen door de betrokken partijen, met inbegrip van, voor zover passend, het vaststellen van indicatoren van veiligheidsprestaties.

Rekening houdend met de doelstellingen in artikel 1 wordt in het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart beschreven wat een aanvaardbaar niveau van veiligheids-prestaties in de Unie geacht wordt; de lidstaten, de Commissie en het Agentschap streven samen naar de totstandbrenging van dat niveau.

Artikel 7

Veiligheidsprogramma van de staat

1. Elke lidstaat stelt een veiligheidsprogramma van de staat op en onderhoudt dit voor het beheer van de onder zijn verantwoordelijkheid vallende activiteiten die verband houden met de veiligheid van de burgerluchtvaart (het "nationaal programma voor de veiligheid"). Het programma dient in verhouding te staan tot de omvang en complexiteit van die activiteiten en dient coherent te zijn met het Europees programma voor de veiligheid van de luchtvaart.

Het veiligheidsprogramma van de staat omvat ten minste de elementen in verband met de verantwoordelijkheden voor het veiligheidsbeheer van de staat zoals beschreven in bijlage 19 bij het Verdrag van Chicago.

Rekening houdend met de doelstellingen in artikel 1 en het aanvaardbaar niveau van veiligheidsprestaties als bedoeld in artikel 6, lid 3, wordt in het veiligheidsprogramma van de staat een aanvaardbaar niveau van veiligheidsprestaties vermeld dat op nationaal niveau moet worden bereikt voor de luchtvaartactiviteiten die onder de verantwoordelijkheid van de betrokken lidstaat vallen.

Plan van de staat voor de veiligheid van de luchtvaart

1. Het veiligheidsprogramma van de staat dient mede te bestaan uit of vergezeld te gaan van een plan van de staat voor de veiligheid van de luchtvaart. Op basis van de beoordeling van relevante veiligheidsinformatie moet elke lidstaat in dat plan de belangrijkste risico's voor de veiligheid van zijn nationaal burgerluchtvaartsysteem vermelden en de maatregelen beschrijven die nodig zijn om deze risico's te beperken.

Het plan van de staat voor de veiligheid van de luchtvaart bevat de in het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart vermelde risico's en acties die relevant zijn voor de betrokken lidstaat. De lidstaten stellen het Agentschap in kennis van de in het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart vermelde risico's en acties die zij niet relevant achten voor hun nationaal systeem voor de veiligheid van de luchtvaart en van de redenen daarvoor.

¹⁹HOOFDSTUK III

ESSENTIËLE EISEN

AFDELING I

Luchtwaardigheid en milieubescherming

Artikel 9

Essentiële eisen

De in artikel 2, lid 1, onder a) en b), bedoelde luchtvaartuigen en de motoren, propellers, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur daarvan zijn in overeenstemming met de in bijlage II vermelde essentiële luchtwaardigheidseisen en, wat geluid en emissies betreft, de in bijlage III vermelde essentiële eisen met betrekking tot de milieuverenigbaarheid van producten²⁰.

Artikel 10

Naleving

1. Wat de in artikel 2, lid 1, onder a), en artikel 2, lid 1, onder b), punt ii) bedoelde luchtvaartuigen en hun motoren, propellers en onderdelen betreft, wordt de naleving van artikel 9 gegarandeerd overeenkomstig artikel 11, artikel 12, artikel 13 bis, artikel 13 ter, artikel 15, lid 1, onder a) en artikel 16 bis.

Wat de in artikel 2, lid 1, onder b), punt (i) bedoelde luchtvaartuigen en hun motoren, propellers, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur betreft, wordt de naleving van artikel 9 gegarandeerd overeenkomstig de artikelen 11 tot en met 16 bis.

¹⁹ COM maakt een voorbehoud bij de wijziging van gedelegeerde handelingen naar uitvoeringshandelingen in deze verordening.

²⁰ FR, BE, DE en ES verzoeken om de strikte toepassing van de normen en aanbevolen praktijken van bijlage 16 "Milieubescherming" van het Verdrag van Chicago en de toepassing van bijlage III te beperken tot gevallen waarin dergelijke normen en aanbevolen praktijken niet voorhanden zijn. Deze voetnoot houdt ook verband met artikel 13b, lid 1b. IT, NL, PL, UK en COM maken een voorbehoud bij dit verzoek.

Ontwerp van producten

1.
 - a) Een typecertificaat wordt vereist met betrekking tot het ontwerp van een product; en
 - b) een certificaat, met inbegrip van een aanvullend typecertificaat, wordt vereist voor wijzigingen aan een typecertificaat en voor reparatieontwerpen,

behalve in situaties waarin, gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, worden de certificaten als bedoeld in punten a) en b) niet vereist, in overeenstemming met de uit hoofde van artikel 13b vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
 2. Deze certificaten worden afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat:
 - a) de aanvrager en het ontwerp van het product beantwoorden aan de uit hoofde van artikel 13b en artikel 16a vastgestelde uitvoeringsmaatregelen, en
 - b) het ontwerp van het product beantwoordt aan de in overeenstemming met artikel 13a vastgestelde certificeringsgrondslag en geen kenmerken of eigenschappen heeft die de veiligheid of de milieuverenigbaarheid tijdens vluchten tenietdoen.
 3. De in lid 1 bedoelde certificaten kunnen ook worden afgegeven zonder een dergelijke aanvraag, door een organisatie die is goedgekeurd overeenkomstig artikel 15 en die het recht heeft gekregen om dergelijke certificaten af te geven, voor zover die organisatie heeft vastgesteld dat het ontwerp van het product beantwoordt aan de voorwaarden die zijn vastgesteld in lid 2.
- [...]
4.
 - a) Een beperkt typecertificaat mag worden afgegeven als het ontwerp van een luchtvaartuig niet beantwoordt aan de in artikel 9 vermelde essentiële eisen.

- b) Een certificaat, onder meer een aanvullend typecertificaat, wordt eveneens vereist met betrekking tot wijzigingen van een beperkt typecertificaat en met betrekking tot reparatieontwerpen, behalve voor situaties waarin, gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, een dergelijk certificaat niet wordt vereist, in overeenstemming met de uit hoofde van artikel 13b vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

Deze certificaten worden afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat:

- i) de aanvrager en het ontwerp van het luchtvaartuig beantwoorden aan de uit hoofde van artikel 13b en artikel 16a vastgestelde uitvoeringsmaatregelen, en
- ii) het ontwerp van het luchtvaartuig beantwoordt aan de certificeringsgrondslag die is vastgesteld overeenkomstig artikel 13 bis en passend is wat betreft luchtwaardigheid en milieuverenigbaarheid, in het licht van het geplande gebruik van het luchtvaartuig.

5a. Er is geen afzonderlijk typecertificaat vereist voor het ontwerp van motoren en propellers die overeenkomstig dit artikel zijn gecertificeerd als onderdeel van het ontwerp van een luchtvaartuig. *(overgebracht van lid 4)*

5. Rekening houdend met de in de artikelen 1 en 4 bedoelde doelstellingen en beginselen, en in het bijzonder met de aard en het risico van de betrokken activiteit, kan voor de uit hoofde van artikel 13 terb vastgestelde uitvoeringsmaatregelen goedkeuring worden vereist met betrekking tot de vluchtgeschiktheidsgegevens van een type-ontwerp. Die goedkeuring wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat de vluchtgeschiktheid voldoet aan de certificeringsgrondslag die is vastgesteld overeenkomstig artikel 13 bis en de uit hoofde van artikel 13 ter vastgestelde uitvoeringsmaatregelen. Die goedkeuring wordt opgenomen in het typecertificaat, respectievelijk het beperkt typecertificaat.

Deze certificaten kunnen overeenkomstig de uit hoofde van artikel 13 ter vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder of het ontwerp niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van die certificaten.

Wanneer een typecertificaat niet wordt voorgeschreven door de uit hoofde van artikel 13 ter vastgestelde uitvoeringsmaatregelen, en gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, mag in die uitvoeringsmaatregelen een verklaring worden verlangd waarin wordt bevestigd dat het ontwerp van een product, wijzigingen van dat ontwerp en reparatieontwerpen beantwoorden aan de gedetailleerde specificaties die in overeenstemming met die uitvoeringsmaatregelen zijn vastgesteld.

Artikel 12

Ontwerp van onderdelen

1. Een certificaat wordt vereist met betrekking tot het ontwerp van onderdelen, behalve voor:
 - a) onderdelen die overeenkomstig artikel 11 zijn gecertificeerd als onderdeel van het ontwerp van een product;
 - b) situaties waarin, gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, dergelijke certificaten niet vereist worden, in overeenstemming met de uit hoofde van artikel 13 ter vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
2. Dat certificaat wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat:
 - a) de aanvrager en het ontwerp van het onderdeel beantwoorden aan de uit hoofde van artikel 13 ter en artikel 16 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen, en
 - b) het ontwerp van het onderdeel beantwoordt aan de certificeringsgrondslag die is vastgesteld in overeenstemming met artikel 13 bis.
3. Dat certificaat kan ook worden afgegeven zonder een dergelijke aanvraag, door een organisatie die overeenkomstig artikel 15 is goedgekeurd en die het recht heeft gekregen om dergelijke certificaten af te geven, indien die organisatie heeft vastgesteld dat het ontwerp van het onderdeel beantwoordt aan de voorwaarden die zijn bedoeld in lid 2.

4. [...] (*overgebracht naar lid 1*)
5. Dat certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 13 ter vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om de wijzigingen in het ontwerp van het onderdeel weer te geven.
6. Dat certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 13 ter vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder of het ontwerp niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van het certificaat.
7. Wanneer een certificaat niet wordt voorgeschreven door de uit hoofde van artikel 13 ter vastgestelde uitvoeringsmaatregelen, en gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, mag in die uitvoeringsmaatregelen een verklaring worden verlangd waarin wordt bevestigd dat het ontwerp van onderdelen beantwoordt aan de gedetailleerde specificaties die in overeenstemming met die uitvoeringsmaatregelen zijn vastgesteld.

Artikel 13

Ontwerp van niet-geïnstalleerde apparatuur

1. Rekening houdend met de in de artikelen 1 en 4 bedoelde doelstellingen en beginselen en in het bijzonder met de aard en het risico van de betrokken activiteit, kan in de uit hoofde van artikel 13 ter vastgestelde uitvoeringsmaatregelen met betrekking tot het ontwerp van niet-geïnstalleerde apparatuur worden vereist:
 - a) een verklaring waarin wordt bevestigd dat het ontwerp van niet-geïnstalleerde apparatuur beantwoordt aan de gedetailleerde specificaties die in overeenstemming met die uitvoeringsmaatregelen zijn vastgesteld, of
 - b) een certificaat.
2. Dat certificaat wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat:
 - a) de aanvrager en het ontwerp van de niet-geïnstalleerde apparatuur beantwoorden aan de uit hoofde van artikel 13 ter en artikel 16 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen; en

- b) het ontwerp van de niet-geïnstalleerde apparatuur beantwoordt aan de certificeringsgrondslag die is vastgesteld in overeenstemming met artikel 13 ter.
- 3. Dat certificaat mag ook worden afgegeven zonder dat er een aanvraag is gedaan, door een overeenkomstig artikel 15 goedgekeurde organisatie waaraan het recht is verleend, voor zover die organisatie heeft vastgesteld dat het ontwerp van de niet-geïnstalleerde apparatuur beantwoordt aan de in lid 2 bedoelde voorwaarden.
- 4. Dat certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 13 ter vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om de wijzigingen in het ontwerp van de niet-geïnstalleerde apparatuur weer te geven.
- 5. Dat certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 13 ter vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de apparatuur niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van die certificaten.

Artikel 13 bis

Certificeringsgrondslag voor producten, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur

De certificeringsgrondslag bestaat uit:

- a) de toepasselijke certificeringsspecificaties met betrekking tot luchtwaardigheid, milieuverenigbaarheid of vluchtgeschiktheidsgegevens;
- b) waar van toepassing in overeenstemming met de uit hoofde van artikel 13 ter vastgestelde uitvoeringsmaatregelen:
 - i) bepalingen die een alternatief vormen voor de certificeringsspecificaties als bedoeld onder a), die voorzien in een equivalent voor of, bij beperkte typecertificering, een passend niveau van veiligheid of milieuverenigbaarheid;
 - ii) bijzondere gedetailleerde technische specificaties die nodig zijn wanneer de ontwerpkenmerken, het geplande gebruik of de ervaring met de exploitatie van een bepaald product, onderdeel of niet-geïnstalleerde apparatuur tot gevolg hebben dat een van de vermelde certificeringsspecificaties niet volstaat of niet passend is om overeenstemming met de in artikel 9 bedoelde essentiële eisen te garanderen.

Uitvoeringsmaatregelen voor het ontwerp van producten, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur

1. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 9 bedoelde essentiële eisen, zal de Commissie voor de in artikel 2, lid 1, onder a) en b), bedoelde luchtvaartuigen en motoren, propellers, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur ervan, op basis van de in artikel 4 vermelde beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van uitvoeringshandelingen die worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 116, lid 3, nadere bepalingen vastleggen met betrekking tot:
 - a) de voorwaarden waaraan het Agentschap moet voldoen om, overeenkomstig artikel 66 en op basis van artikel 13 bis, het volgende vast te stellen en mee te delen aan een aanvrager:
 - i) de certificeringsgrondslag voor een product met het oog op de typecertificering als bedoeld in artikel 11;
 - ii) de certificeringsgrondslag voor een product met het oog op de goedkeuring van vluchtgeschiktheidsgegevens als bedoeld in artikel 11, lid 6;
 - iii) de certificeringsgrondslag voor een onderdeel of voor niet-geïnstalleerde apparatuur met het oog op de certificering als bedoeld in de artikelen 12 en 13;
 - b) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de in de artikelen 11, 12 en 13 bedoelde certificaten, met inbegrip van:
 - iv) de voorwaarden voor de situaties waarin deze certificaten wel of niet worden vereist;
 - v) de voorwaarden voor de situaties waarin de gegevens betreffende operationele geschiktheid worden vereist overeenkomstig artikel 11, lid 6, met inbegrip van:
 - de minimumsyllabus inzake opleidingen voor typebevoegdverklaringen voor onderhoudscertificeringspersoneel;

- de minimumsyllabus inzake opleidingen voor typebevoegdverklaringen voor piloten en de referentiegegevens voor de objectieve kwalificatie van de bijbehorende simulatoren;
 - de basisminimumuitrustingslijst, voor zover van toepassing;
 - de gegevens over het type luchtvaartuig die relevant zijn voor cabinebemanningsleden;
 - de aanvullende specificaties om de naleving van deel III van dit hoofdstuk te garanderen;
- c) de rechten en verantwoordelijkheden van de houders van de overeenkomstig de artikelen 11, 12 en 13 afgegeven certificaten en van de organisaties die verklaringen hebben ingediend overeenkomstig deze artikelen;
- d) de voorwaarden voor de vaststelling van de gedetailleerde specificaties die van toepassing zijn op het ontwerp van producten, onderdelen of niet-geïnstalleerde apparatuur die onderworpen zijn aan een verklaring overeenkomstig artikel 11, lid 8, artikel 12, lid 7, en artikel 13, lid 1;
- e) de voorwaarden en procedures voor de verklaring, overeenkomstig artikel 11, lid 8, artikel 12, lid 7, en artikel 13, lid 1, met betrekking tot de luchtwaardigheid en de milieuverenigbaarheid van het ontwerp van producten, onderdelen of niet-geïnstalleerde apparatuur, met inbegrip van:
- vi) de voorwaarden voor situaties waarin die verklaringen worden vereist; en
 - vii) de exploitatievoorwaarden en -beperkingen.
- f) [...] ²¹
- 1a. Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen houdt de Commissie terdege rekening met de internationale normen en aanbevolen praktijken, in het bijzonder die van bijlage 8 bij het Verdrag van Chicago.

²¹ Valt onder het nieuwe algemene lid in artikel 57.

- 1b. Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen zorgt de Commissie ervoor dat die uitvoeringshandelingen in overeenstemming zijn met de internationale normen en aanbevolen praktijken als vastgelegd in bijlage 16 bij het Verdrag van Chicago. Indien het wegens technische, operationele of wetenschappelijke ontwikkelingen of op basis van bewijsmateriaal op het gebied van milieuverenigbaarheid gerechtvaardigd is, kunnen deze uitvoerings-handelingen afwijken van of een aanvulling geven op deze internationale normen en aanbevolen praktijken, mits rekening wordt gehouden met de gevolgen voor het internationale concurrentievermogen van producten.

Artikel 14

Individuele luchtvaartuigen

1. Voor elk luchtvaartuig wordt een certificaat van luchtwaardigheid vereist. Voor elk luchtvaartuig wordt tevens een geluidscertificaat vereist, behalve voor situaties waarin, rekening houdend met de doelstellingen en de beginselen als vastgelegd in de artikelen 1 en 4 en met name de aard van de betrokken activiteit, dat geluidscertificaat niet vereist wordt.
2. Deze certificaten worden afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat het luchtvaartuig beantwoordt aan het ontwerp dat is gecertificeerd overeenkomstig artikel 11, lid 1, en aan de uit hoofde van artikel 14 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen, en dat met het luchtvaartuig op veilige en met het milieu verenigbare wijze vluchtuitvoeringen kunnen worden verricht.
3. Er wordt een beperkt luchtwaardigheidscertificaat of een beperkt geluidscertificaat afgegeven voor luchtvaartuigen waarvan het ontwerp onderworpen is aan een verklaring overeenkomstig artikel 11, lid 8, of waarvoor een beperkt typecertificaat is afgegeven overeenkomstig artikel 11, lid 5. In het tweede geval worden die certificaten afgegeven op aanvraag, als de aanvrager heeft aangetoond dat het luchtvaartuig beantwoordt aan dat ontwerp en in zodanige staat verkeert dat het op veilige en met het milieu verenigbare wijze kan worden geëxploiteerd. De nadere bepalingen voor de afgifte en het gebruik van de beperkte luchtwaardigheids-certificaten en beperkte geluidscertificaten worden vastgesteld in de overeenkomstig artikel 14 bis vastgestelde uitvoeringshandelingen.

4. Er kan een vliegvergunning worden afgegeven om vluchttuitvoeringen mogelijk te maken met een luchtvaartuig dat niet beschikt over een geldig luchtwaardigheidscertificaat of een geldig beperkt luchtwaardigheidscertificaat. In dat geval wordt een dergelijke vliegvergunning afgegeven op aanvraag, als de aanvrager heeft aangetoond dat het luchtvaartuig in staat is veilig een eenvoudige vlucht uit te voeren. De nadere bepalingen voor de afgifte en het gebruik van de beperkte luchtwaardigheidscertificaten en beperkte geluidscertificaten worden vastgelegd in de overeenkomstig artikel 14 bis vastgestelde uitvoeringshandelingen.

De vliegvergunning kan ook worden afgegeven zonder een dergelijke aanvraag, door een organisatie die is goedgekeurd overeenkomstig artikel 15 en die het recht heeft gekregen om dergelijke vliegvergunningen af te geven als die organisatie heeft vastgesteld dat het luchtvaartuig in staat is veilig een elementaire vlucht uit te voeren.

Er zijn passende beperkingen van toepassing op de vliegvergunning, zoals bepaald in die uitvoeringshandelingen, met name om de veiligheid van derde partijen te beschermen.

5. Deze certificaten, met inbegrip van vliegvergunningen, blijven geldig zolang het luchtvaartuig en de onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur worden onderhouden in overeenstemming met de uitvoeringsmaatregelen inzake permanente luchtwaardigheid die zijn vastgesteld uit hoofde van artikel 14 bis, en geschikt zijn voor een veilige en milieuvriendelijke exploitatie.
6. Deze certificaten, met inbegrip van vliegvergunningen, kunnen worden aangepast aan de wijzigingen in de configuratie van het luchtvaartuig, overeenkomstig de uit hoofde van artikel 14 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
7. Deze certificaten, met inbegrip van vliegvergunningen, kunnen worden beperkt, geschorst of ingetrokken als de houder of het luchtvaartuig niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van dergelijke certificaten, overeenkomstig de uit hoofde van artikel 14a vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

Uitvoeringsmaatregelen voor individuele luchtvaartuigen

1. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 9 bedoelde essentiële eisen, zal de Commissie voor de in artikel 2, lid 1, onder b), bedoelde luchtvaartuigen en motoren, propellers, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur ervan, op basis van de in artikel 4 vermelde beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van uitvoeringshandelingen die worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 116, lid 3, nadere bepalingen vastleggen met betrekking tot:
 - a) [...]
 - b) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de in artikel 14 bedoelde certificaten; met inbegrip van:
 - i) de voorwaarden voor de situaties waarin de in artikel 14, lid 1, bedoelde geluids-certificaten niet zullen worden vereist;
 - ii) de voorwaarden voor de geldigheidsduur van die certificaten en voor de verlenging van die certificaten in het geval de duur ervan beperkt is;
 - iii) de voorwaarden voor de afgifte en het gebruik van de in artikel 14, lid 3, bedoelde beperkte luchtwaardigheidscertificaten en beperkte geluidscertificaten;
 - iv) de voorwaarden voor de afgifte en het gebruik van de in artikel 14, lid 4, bedoelde vliegvergunningen;
 - v) de voorwaarden voor het onderhoud van producten, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur, voor de toepassing van artikel 14, lid 5;
 - vi) de voorwaarden voor het beheer van de blijvende luchtwaardigheid van luchtvaartuigen, voor de toepassing van artikel 14, lid 5;

- c) aanvullende luchtwaardigheidseisen voor producten, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur waarvan het ontwerp al is gecertificeerd, die nodig zijn om de blijvende luchtwaardigheid en de veiligheidsverbeteringen te ondersteunen;
- d) de rechten en verantwoordelijkheden van de houders van de certificaten die zijn afgegeven krachtens artikel 14.
- e) [...] ²²

2. Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen houdt de Commissie terdege rekening met de internationale normen en aanbevolen praktijken, in het bijzonder die van bijlage 6, bijlage 8 en bijlage 16 bij het Verdrag van Chicago.

Artikel 15

Organisaties

1. Goedkeuring is vereist voor:
 - a) organisaties die verantwoordelijk zijn voor het ontwerpen en vervaardigen van producten, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur,
 - b) organisaties die verantwoordelijk zijn voor het onderhoud en het beheer van de blijvende luchtwaardigheid van producten, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur, en
 - c) organisaties die betrokken zijn bij de opleiding van het personeel dat verantwoordelijk is voor de vrijgave van een product, een onderdeel of niet-geïnstalleerde apparatuur na onderhoud,

behalve in situaties waarin, gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, dergelijke goedkeuringen niet verplicht mogen worden gesteld, in overeenstemming met de uit hoofde van artikel 16 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

²² Valt onder het nieuwe algemene lid in artikel 57.

- 1a. Die goedkeuringen worden afgegeven op aanvraag, als de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de overeenkomstig artikel 16 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
2. [...]
3. [...]
- 3a. In de goedkeuringen worden de aan de organisatie verleende rechten vermeld. De goedkeuring kan worden gewijzigd door toevoeging of afschaffing van rechten, overeenkomstig de uit hoofde van artikel 16 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
- 3b. Deze goedkeuringen kunnen worden beperkt, geschorst of ingetrokken als de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van de goedkeuring, overeenkomstig de uit hoofde van artikel 16 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
- 3c. Wanneer een goedkeuring niet wordt voorgeschreven door de uitvoeringsmaatregelen die zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 16 bis, en gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, mogen de uitvoeringsmaatregelen voorschrijven dat de betrokken organisatie verklaart over welke capaciteiten en middelen zij beschikt om de taken te verrichten die in de uitvoeringsmaatregelen worden verlangd.

Artikel 16

Personeel

1. Personeel dat verantwoordelijk is voor de vrijgave van een product, een onderdeel of niet-geïnstalleerde apparatuur na onderhoud, moet een vergunning hebben, behalve in situaties waarin, gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, een dergelijke vergunning niet verplicht mag worden gesteld, in overeenstemming met de uit hoofde van artikel 16 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
2. Die vergunning wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de overeenkomstig artikel 16 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

- 2a. In de vergunning worden de aan de organisatie verleende rechten vermeld. De vergunning kan worden gewijzigd door toevoeging of afschaffing van rechten, overeenkomstig de uit hoofde van artikel 16 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
- 2b. Deze vergunning kan worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van de vergunning, overeenkomstig de uit hoofde van artikel 16 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

Artikel 16 bis

Uitvoeringsmaatregelen voor organisaties en personeel

1. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 9 bedoelde essentiële eisen, zal de Commissie voor de in artikel 2, lid 1, onder a) en b), bedoelde luchtvaartuigen en motoren, propellers, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur ervan, op basis van de in artikel 4 vermelde beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van uitvoeringshandelingen die worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 116, lid 3, nadere bepalingen vastleggen met betrekking tot:
- a) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de in artikel 15 bedoelde goedkeuringen, met inbegrip van de voorwaarden voor situaties waarin dergelijke goedkeuringen niet zullen worden vereist;
 - b) de voorwaarden en procedures voor de verklaringen bedoeld in artikel 15, lid 3c, met inbegrip van de voorwaarden voor situaties waarin dergelijke verklaringen zullen worden vereist;
 - c) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de in artikel 16 bedoelde vergunningen, met inbegrip van de voorwaarden voor situaties waarin dergelijke vergunningen niet zullen worden vereist;
 - d) de rechten en verantwoordelijkheden van de houders van de goedkeuringen en vergunningen die zijn afgegeven overeenkomstig de artikel 15 en 16 en van de organisaties die verklaringen indienen overeenkomstig artikel 15, lid 3c;

e) de voorwaarden voor situaties waarin organisaties waaraan een goedkeuring is afgegeven overeenkomstig artikel 15, het recht kunnen krijgen om de in artikel 11, lid 1, artikel 12, artikel 13 en artikel 14, lid 4, bedoelde certificaten af te geven.

f) [...] ²³

2. Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen houdt de Commissie terdege rekening met de internationale normen en aanbevolen praktijken, in het bijzonder die van bijlage 1, bijlage 6 en bijlage 8 bij het Verdrag van Chicago.

Artikel 17

Afwijkingen

[...]

Artikel 18

Gedelegeerde bevoegdheden ²⁴

1. [...]

2. [...]

²³ Valt onder het nieuwe algemene lid in artikel 57.

²⁴ De COM maakt een voorbehoud bij de schrapping van de mogelijkheid tot het wijzigen van de bijlagen door middel van gedelegeerde handelingen. DE sluit zich aan bij het machtigen van de COM tot het omzetten van bijlage 16 bij het Verdrag van Chicago.

AFDELING II

Bemanningsleden

Artikel 19

Essentiële eisen

Piloten en cabinepersoneel die betrokken zijn bij vluchttuitvoeringen met de in artikel 2, lid 1, onder b), bedoelde luchtvaartuigen, alsmede vluchtnabootsingsinstrumenten, personen en organisaties die betrokken zijn bij de opleiding, toetsing, controle en medische keuring van deze piloten en dat cabinepersoneel, moeten voldoen aan de essentiële eisen die zijn vervat in bijlage IV.

Artikel 20

Piloten

1. Piloten moeten een bewijs van bevoegdheid als piloot en een passend medisch certificaat voor piloten voor de te verrichten vluchttuitvoering hebben, behalve in situaties waarin, gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, zulke bewijzen van bevoegdheid als piloot of medische certificaten niet verplicht worden gesteld, in overeenstemming met de uit hoofde van artikel 21 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

Dat bewijs van bevoegdheid als piloot wordt afgegeven op aanvraag, als de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de overeenkomstig artikel 21 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

Dit medisch certificaat voor piloten wordt afgegeven op aanvraag, als de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de overeenkomstig artikel 21 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

In het bewijs van bevoegdheid als piloot en de medische verklaring wordt vermeld welke rechten aan de piloot worden verleend. Het bewijs van bevoegdheid als piloot en het medisch certificaat voor piloten kunnen overeenkomstig de uit hoofde van artikel 21 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om rechten toe te voegen of schrappen.

- 4a. Het bewijs van bevoegdheid als piloot en het medisch certificaat voor piloten kunnen overeenkomstig de uit hoofde van artikel 21 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van een bewijs of een medisch certificaat.
- 4b. Opleiding en ervaring in luchtvaartuigen die niet onder deze verordening vallen, kunnen worden erkend met het oog op het verkrijgen van het bewijs van bevoegdheid als piloot, bedoeld in lid 2, overeenkomstig de uit hoofde van artikel 21 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

Artikel 21

Cabinepersoneel

1. Cabinepersoneel dat betrokken is bij commercieel luchtvervoer moet houder zijn van een attest.
2. Rekening houdend met de in de artikelen 1 en 4 beschreven doelstellingen en beginselen en in het bijzonder met de aard en het risico van de betrokken activiteit, kan van cabinepersoneel dat betrokken is bij ander luchtvervoer dan commercieel luchtvervoer ook worden verlangd dat het houder is van een attest, overeenkomstig de uit hoofde van artikel 21 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
3. Die attesten worden afgegeven op aanvraag, als de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de overeenkomstig artikel 21 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
4. In het attest worden de aan het cabinepersoneel verleende rechten vermeld. Het attest kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 21 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om rechten toe te voegen of te schrappen.
5. Het attest kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 21 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven of handhaven van het attest.

6. Vóórdat het cabinepersoneel zijn rechten uitoefent, en vervolgens op gezette tijden, moet het een medische keuring ondergaan om te zorgen voor de naleving van de in artikel 19 vermelde essentiële eisen inzake medische geschiktheid, overeenkomstig de uit hoofde van artikel 21 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

Artikel 21 bis

Uitvoeringsmaatregelen voor piloten en cabinepersoneel

1. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 19 bedoelde essentiële eisen, stelt de Commissie voor piloten die betrokken zijn bij de in artikel 2, lid 1, punt b, bedoelde exploitatie van luchtvaartuigen, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van uitvoeringshandelingen die worden vastgesteld volgens de in artikel 116, lid 3, bedoelde procedure, nadere bepalingen vast met betrekking tot:
- a) de verschillende categorieën bewijzen van bevoegdheid als piloot en medische certificaten voor piloten als bedoeld in artikel 20, alsmede de verschillende kwalificaties voor de bewijzen van bevoegdheid als piloot, geschikt voor de verschillende soorten activiteiten die worden verricht;
 - b) de rechten en verantwoordelijkheden van de houders van bevoegdheidsbewijzen voor piloten, bevoegdverklaringen en medische certificaten van piloten;
 - c) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de bevoegdheidsbewijzen voor piloten, bevoegdverklaringen en medische certificaten van piloten met inbegrip van:
 - i) de voorwaarden voor situaties waarin dergelijke bewijzen van bevoegdheid, bevoegdverklaringen, medische certificaten niet vereist zijn;
 - ii) de voorwaarden voor de omzetting van nationale bewijzen van bevoegdheid als piloot en nationale medische certificaten van piloten in bewijzen van bevoegdheid als piloot en medische certificaten als bedoeld in artikel 20, respectievelijk lid 2 en lid 3;

- iii) de voorwaarden voor de omzetting van nationale bewijzen van bevoegdheid als boordwerktuigkundige in bewijzen van bevoegdheid als piloot als bedoeld in artikel 20, lid 2;
- iv) de voorwaarden voor de erkenning van de opleiding en ervaring in luchtvaartuigen die niet onder deze verordening vallen, met het oog op het verkrijgen van de in artikel 20, lid 2, bedoelde bewijzen van bevoegdheid als piloot;

d) [...] ²⁵

Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen houdt de Commissie terdege rekening met de internationale normen en aanbevolen praktijken, in het bijzonder die van bijlage 1 bij het Verdrag van Chicago.

Die uitvoeringshandelingen omvatten, voor zover van toepassing, bepalingen voor de afgifte van alle types bewijzen van bevoegdheid als piloot en bevoegdverklaringen die vereist zijn uit hoofde van bijlage 1 bij het Verdrag van Chicago. Die handelingen kunnen ook bepalingen omvatten voor de afgifte van andere types bewijzen van bevoegdheid als piloot en bevoegdverklaringen.

2. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 19 bedoelde essentiële eisen, stelt de Commissie voor cabinebemanningsleden, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van overeenkomstig de procedure van artikel 116, lid 3, vastgestelde uitvoeringshandelingen, nadere bepalingen vast met betrekking tot:
 - a) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van cabinepersoneelattesten, met inbegrip van de voorwaarden voor situaties waarin dergelijke attesten vereist zijn voor het cabinepersoneel dat betrokken is bij ander luchtvervoer dan commercieel luchtvervoer;
 - b) de voorwaarden voor de beoordeling van de medische geschiktheid van cabinepersoneel als bedoeld in artikel 21;

²⁵ Valt onder het nieuwe algemene lid in artikel 57.

- c) de rechten en verantwoordelijkheden van de houders van attesten van cabinepersoneel als bedoeld in artikel 21.
- d) [...] ²⁶

Artikel 22

Opleidingsorganisaties en luchtvaartgeneeskundige centra

1. Goedkeuring is vereist voor luchtvaartgeneeskundige centra.
 - 1a. Er wordt een goedkeuring verlangd voor organisaties voor de opleiding van piloten en cabinebemanningsleden, behalve in situaties waarin, gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, dergelijke goedkeuringen niet verplicht worden gesteld, in overeenstemming met de uit hoofde van artikel 24 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

Die goedkeuringen worden afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de uit hoofde van artikel 24 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

De goedkeuringen bevatten een beschrijving van de aan de organisatie verleende rechten. De goedkeuringen kunnen overeenkomstig de uit hoofde van artikel 24 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om rechten toe te voegen of te schrappen.

De goedkeuringen kunnen overeenkomstig de uit hoofde van artikel 24 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van de goedkeuring.

²⁶ Valt onder het nieuwe algemene lid in artikel 57.

2. Wanneer bij de uitvoeringsmaatregelen die zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 24 bis geen goedkeuring wordt verlangd voor organisaties voor de opleiding van piloten en cabinebemanningsleden, en gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, mogen de uitvoeringsmaatregelen voorschrijven dat de betrokken organisatie verklaart over welke capaciteiten en middelen zij beschikt om de taken te verrichten die in de uitvoeringsmaatregelen worden verlangd.

Artikel 23

Vluchtnabootsingsinstrumenten

1. Voor elk vluchtnabootsingsinstrument dat wordt gebruikt voor de opleiding van piloten wordt een certificaat verlangd, behalve in situaties waarin, gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, dergelijke certificaten niet verplicht zijn, in overeenstemming met de uit hoofde van artikel 24 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
2. Dat certificaat wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat hij en het apparaat voldoen aan de uit hoofde van artikel 24 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
3. In het certificaat worden de functies van het apparaat vermeld. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 24 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om wijzigingen in die functies weer te geven.
4. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 24 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder of het apparaat niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van het certificaat.

Instructeurs en examinatoren

1. Personen die verantwoordelijk zijn voor vliegopleiding, opleiding in vluchtnabootsingsinstrumenten of voor het beoordelen van de vaardigheden van piloten, alsmede luchtvaartgeneeskundige keuringsartsen moeten houder zijn van een certificaat, behalve in situaties waarin, gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, een dergelijk certificaat niet verplicht is, in overeenstemming met de uit hoofde van artikel 24 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
- 1a. Van personen die verantwoordelijk zijn voor de opleiding van cabinepersoneel of voor het beoordelen van de vaardigheden van cabinepersoneel kan, gelet op de in de artikelen 1 en 4 beschreven doelstellingen en beginselen en in het bijzonder op de aard en het risico van de betrokken activiteit, worden verlangd dat zij houder zijn van een certificaat overeenkomstig de uit hoofde van artikel 24 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
2. Die certificaten worden afgegeven op aanvraag, als de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de overeenkomstig artikel 24 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
3. Die certificaten bevatten een beschrijving van de verleende rechten. Die certificaten kunnen overeenkomstig de uit hoofde van artikel 24 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om rechten toe te voegen of te schrappen.

Die certificaten kunnen overeenkomstig de uit hoofde van artikel 24 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van die certificaten.

Uitvoeringsmaatregelen voor de opleiding, toetsing, controle en medische keuring

1. Met het oog op de eenvormige toepassing en naleving van de in artikel 19 bedoelde essentiële eisen, stelt de Commissie voor vluchtnabootsingsinstrumenten en voor bij de opleiding, toetsing, controle en medische keuring van piloten en cabinepersoneel betrokken personen en organisaties, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van uitvoeringshandelingen die worden vastgesteld volgens de in artikel 116, lid 3, bedoelde procedure, nadere bepalingen vast met betrekking tot:
 - a) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de in de artikelen 22, 23 en 24 bedoelde goedkeuringen en certificaten, met inbegrip van de voorwaarden voor situaties waarin die goedkeuringen en certificaten al dan niet verplicht zijn;
 - aa) de voorwaarden en procedures voor de in artikel 22, lid 5, bedoelde verklaringen van organisaties die piloten en cabinepersoneel opleiden, waaronder de voorwaarden voor situaties waarin die verklaringen verplicht zijn;
 - b) de rechten en verantwoordelijkheden van de in de artikelen 22, 23 en 24 bedoelde goedkeuringen en certificaten en van de organisaties die verklaringen indienen overeenkomstig artikel 22, lid 5.
2. Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen houdt de Commissie terdege rekening met de internationale normen en aanbevolen praktijken, in het bijzonder die van bijlage 1 en bijlage 6 bij het Verdrag van Chicago.

Artikel 24b

Waarborgmaatregelen voor bemanningsleden

[...] ²⁷

Artikel 25 ²⁸

Gedelegeerde bevoegdheden

[...]

²⁷ Valt onder het nieuwe deel IX.

²⁸ De COM maakt een voorbehoud bij de schrapping van de mogelijkheid tot het wijzigen van de bijlagen door middel van gedelegeerde handelingen.

AFDELING III

Vluchtuitvoeringen

Artikel 26

Essentiële eisen

De in artikel 2, lid 1, punt b), bedoelde exploitatie van luchtvaartuigen moet voldoen aan de essentiële eisen die zijn vervat in bijlage V en, in voorkomend geval, bijlagen VII en VIII.

Artikel 27

Luchtvaartuigexploitanten

1. Rekening houdend met de in de artikelen 1 en 4 beschreven doelstellingen en beginselen en in het bijzonder met de aard en het risico van de betrokken activiteit, kunnen luchtvaartuig-exploitanten die zijn gevestigd, verblijven of een hoofdkantoor hebben op het grondgebied waarop de verdragen van toepassing zijn, er overeenkomstig de uit hoofde van artikel 28 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen ertoe worden verplicht:
 - a) een verklaring in te dienen waaruit blijkt dat zij over de capaciteiten en middelen beschikken om zich te kwijten van de verantwoordelijkheden waarmee de exploitatie van luchtvaartuigen in overeenstemming met die uitvoeringsmaatregelen gepaard gaat, of
 - b) houder van een certificaat te zijn.
- 1a. Dat certificaat wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de uit hoofde van artikel 28 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
- 1b. In het certificaat worden de aan de luchtvaartuigexploitant verleende rechten vermeld. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 28 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om rechten toe te voegen of schrappen.

- 1c. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 28 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van het certificaat.
- 1d. Rekening houdend met de in de artikelen 1 en 4 beschreven doelstellingen en beginselen en in het bijzonder de aard en het risico van de betrokken activiteit, kunnen de in lid 1 bedoelde luchtvaartuigexploitanten er overeenkomstig de uit hoofde van artikel 28 vastgelegde uitvoeringsmaatregelen toe worden verplicht:
- i) de vermoeidheid van hun bemanning te beheren door middel van vlieg- en dienstitijden en rusttijden;
 - ii) te voldoen aan specifieke eisen, wanneer zij codesharingovereenkomsten of "lease-overeenkomsten sluiten;
 - iii) te voldoen aan specifieke eisen bij het exploiteren van een luchtvaartuig dat in een derde land is geregistreerd;
 - iv) een minimumuitrustingslijst (MEL) of gelijkwaardig document op te stellen waarin is aangegeven hoe een luchtvaartuig in specifieke omstandigheden moet worden geëxploiteerd, wanneer bepaalde instrumenten, uitrustingsstukken of functies buiten werking zijn bij het begin van de vlucht.

2. [...]

3. De lidstaten zorgen ervoor dat de luchtvaartuigen die naar, binnen of vanuit het grondgebied waarop de verdragen van toepassing zijn, worden geëxploiteerd door een luchtvaartuig-exploitant die is gevestigd, verblijft of een hoofdkantoor heeft buiten dat grondgebied, maar voor wie lidstaten de functies en taken van de staat van de exploitant verrichten uit hoofde van het Verdrag van Chicago, en het personeel en de organisaties die bij deze vlucht-uitvoeringen zijn betrokken, een veiligheidsniveau bereiken dat gelijkwaardig is aan het niveau dat bij deze verordening wordt voorgeschreven.

Artikel 28

Uitvoeringsmaatregelen voor vluchtuitvoeringen

1. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 26 bedoelde essentiële eisen, stelt de Commissie voor de in artikel 2, lid 1, punt b, bedoelde exploitatie van luchtvaartuigen, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van uitvoerings-handelingen die worden vastgesteld volgens de in artikel 116, lid 3, bedoelde procedure, nadere bepalingen vast met betrekking tot:
- a) de specifieke voorwaarden voor de exploitatie van luchtvaartuigen in overeenstemming met de in artikel 26 bedoelde essentiële eisen;
 - b) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de in artikel 27, lid 1, punt b), bedoelde certificaten, met inbegrip van de voorwaarden voor situaties waarin die certificaten verplicht zijn;
 - c) de voorwaarden en procedures voor de in artikel 27, lid 1, punt a), bedoelde verklaring voor luchtvaartuigexploitanten, waaronder de voorwaarden voor situaties waarin die verklaringen verplicht zijn;
 - d) de rechten en verantwoordelijkheden van de houders van de in artikel 27, lid 1, punt b), bedoelde certificaten en van de luchtvaartuigexploitanten die overeenkomstig artikel 27, lid 1, punt a), verklaringen hebben ingediend;

- da) de voorwaarden en procedures inzake de goedkeuring door nationale bevoegde autoriteiten van afzonderlijke vliegtijdspecificatieschema's en de afgifte van adviezen van het Agentschap over die schema's, overeenkomstig artikel 65, lid 7; (*overgeheveld van fa*))
 - e) de voorwaarden waaraan de in artikel 27, lid 1, bedoelde luchtvaartuigexploitanten en hun bemanningsleden moeten voldoen met betrekking tot de beperkingen van de vliegen diensttijd, alsmede de verplichte rusttijden voor bemanningsleden;
 - f) de voorwaarden waaraan de in artikel 27, lid 1, bedoelde luchtvaartuigexploitanten moeten voldoen, als die luchtvaartuigexploitanten codesharingovereenkomsten of lease-overeenkomsten sluiten of als zij een luchtvaartuig exploiteren dat in een derde land is geregistreerd;
 - fa) [...] (*verplaatst naar da*))
 - fb) de voorwaarden waaraan de in artikel 27, lid 1, bedoelde luchtvaartuigexploitanten moeten voldoen met betrekking tot het opstellen van een minimumuitrustingslijst (MEL) of gelijkwaardig document, inclusief de omstandigheden waarin dat vereist is.
 - g) [...] (*verplaatst naar artikel 28 bis*)
2. Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen houdt de Commissie terdege rekening met de internationale normen en aanbevolen praktijken, in het bijzonder die van bijlage 6 bij het Verdrag van Chicago.

Artikel 28 bis

Waarborgmaatregelen voor vluchtuitvoeringen

- 1. [...] ²⁹
- 2. [...] (*verplaatst naar artikel 28 ter*)

²⁹ Valt onder het nieuwe deel IX.

Gedelegeerde bevoegdheden voor vluchtuitvoeringen

[...]

³⁰ De COM maakt een voorbehoud bij de schrapping van de mogelijkheid tot het wijzigen van de bijlagen door middel van gedelegeerde handelingen.

AFDELING IV

Luchtvaartterreinen

Artikel 29

Essentiële eisen

Luchtvaartterreinen, de veiligheidgerelateerde apparatuur van luchtvaartterreinen, de exploitatie van luchtvaartterreinen, en de verlening van grondafhandelingsdiensten en platformbeheersdiensten op luchtvaartterreinen bedoeld in artikel 2, lid 1, punt e), moeten voldoen aan de essentiële eisen die zijn vervat in bijlage VII en, voor zover van toepassing, bijlage VIII.

Artikel 30

Certificering van luchtvaartterreinen

1. Voor luchthaventerreinen wordt een certificaat vereist. Dat certificaat heeft betrekking op het luchtvaartterrein en de veiligheidgerelateerde apparatuur van het luchtvaartterrein, tenzij die veiligheidgerelateerde apparatuur valt onder een overeenkomstig artikel 31 ingediende verklaring of een overeenkomstig artikel 31 afgegeven certificaat.
- 1a. Dat certificaat wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat:
 - a) het luchthaventerrein voldoet aan de krachtens artikel 31 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen en aan de certificeringsgrondslag voor luchtvaartterreinen als vervat in lid 2; en
 - b) het luchtvaartterrein geen kenmerken vertoont die de exploitatie ervan onveilig maken.
- 1b. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 31 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om wijzigingen aan het luchtvaartterrein of de veiligheidgerelateerde apparatuur ervan weer te geven.

- 1c. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 31 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien het luchtvaartterrein of de veiligheidgerelateerde apparatuur ervan niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van het certificaat.
2. De certificeringsgrondslag voor een luchtvaartterrein bestaat uit:
- a) de toepasselijke certificeringsspecificaties met betrekking tot het type luchtvaartterrein;
 - b) de voorzieningen waarvoor een gelijkwaardig veiligheidsniveau is aanvaard;
 - c) de bijzondere gedetailleerde technische specificaties die nodig zijn wanneer de ontwerpkenmerken van een bepaald luchtvaartterrein of de ervaring met de exploitatie ervan tot gevolg hebben dat de in punt a) vermelde certificeringsspecificaties niet volstaan of niet passend zijn om overeenstemming met de in artikel 29 bedoelde essentiële eisen te garanderen.

Artikel 31

Veiligheidgerelateerde apparatuur van luchtvaartterreinen

1. Rekening houdend met de in de artikelen 1 en 4 bedoelde doelstellingen en beginselen en in het bijzonder met de aard en het risico van de betrokken activiteit, kunnen organisaties die betrokken zijn bij het ontwerpen, vervaardigen en onderhouden van veiligheidgerelateerde apparatuur van een luchtvaartterrein die gebruikt wordt of bestemd is voor gebruik op een luchtvaartterrein dat onder deze verordening valt, er overeenkomstig de uit hoofde van artikel 31 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen toe worden verplicht:
- a) te verklaren dat die apparatuur voldoet aan de nadere specificaties die in overeenstemming met die uitvoeringsmaatregelen zijn vastgesteld; of
 - b) houder te zijn van een certificaat met betrekking tot die veiligheidgerelateerde apparatuur van een luchtvaartterrein.

- 1a. Dat certificaat wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat de apparatuur voldoet aan de nadere specificaties die overeenkomstig de uit hoofde van artikel 31 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen zijn vastgelegd.
 - 1b. In het certificaat worden de functies van de apparatuur vermeld. Dat certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 31 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om de wijzigingen in die functies weer te geven.
 - 1c. Dat certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 31 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de apparatuur niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van het certificaat.
2. [...]

Artikel 31 bis

**Uitvoeringsmaatregelen voor luchtvaartterreinen en veiligheidgerelateerde apparatuur voor
luchthaventerreinen**

1. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 29 bedoelde essentiële eisen, stelt de Commissie voor luchtvaartterreinen en veiligheidgerelateerde apparatuur voor luchthaventerreinen, op basis van de in artikel 4 vermelde beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van uitvoeringshandelingen die worden vastgesteld volgens de in artikel 116, lid 3, bedoelde procedure, nadere bepalingen vast met betrekking tot:
 - a) de voorwaarden voor de vaststelling en de mededeling aan een aanvrager, overeenkomstig artikel 30, lid 2, van de certificeringsgrondslag die van toepassing is op een luchtvaartterrein met het oog op certificering overeenkomstig artikel 30, lid 1;
 - b) de voorwaarden voor de vaststelling en de mededeling aan een aanvrager van de gedetailleerde specificaties die van toepassing zijn op veiligheidgerelateerde apparatuur van luchtvaartterreinen met het oog op certificering overeenkomstig artikel 31, lid 1;

- c) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de in artikel 30 bedoelde certificaten, met inbegrip van exploitatiebeperkingen die verband houden met het specifieke ontwerp van het luchtvaartterrein;
 - d) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de in artikel 31, lid 1, bedoelde certificaten voor veiligheidgerelateerde apparatuur van luchtvaartterreinen, met inbegrip van de voorwaarden voor situaties waarin die certificaten verplicht zijn;
 - da) de voorwaarden voor de vaststelling van de gedetailleerde specificaties die van toepassing zijn op veiligheidgerelateerde apparatuur van luchtvaartterreinen die onderworpen is aan een verklaring overeenkomstig artikel 31, lid 1;
 - e) de voorwaarden en procedures voor de in artikel 31, lid 1, bedoelde verklaring met betrekking tot veiligheidgerelateerde apparatuur van luchtvaartterreinen, waaronder de voorwaarden voor situaties waarin die verklaringen verplicht zijn;
 - f) de rechten en verantwoordelijkheden van de in de artikel 30 en artikel 31, lid 1, bedoelde certificaathouders en van de organisaties die verklaringen indienen overeenkomstig artikel 31, lid 1;
 - g) de voorwaarden voor aanvaarding en omzetting van nationale certificaten van luchtvaartterreinen die zijn afgegeven op basis van nationale wetten van de lidstaten in certificaten van luchtvaartterreinen als bedoeld in artikel 30, met inbegrip van maatregelen die door de betrokken lidstaat reeds zijn toegestaan op grond van aangemelde verschillen met bijlage 14 bij het Verdrag van Chicago.
2. Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen houdt de Commissie terdege rekening met de internationale normen en aanbevolen praktijken, in het bijzonder die van bijlage 14 bij het Verdrag van Chicago.

Organisaties

1. Voor exploitanten van een luchthaventerrein wordt een certificaat vereist.

Dat certificaat wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de uit hoofde van artikel 32 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

- 1a. In het certificaat worden de aan de luchthavenexploitant verleende rechten vermeld. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 32 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om rechten toe te voegen of schrappen.
 - 1b. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 32 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van het certificaat.
 - 1c. Het certificaat voor de exploitant van het luchtvaartterrein mag worden gecombineerd met het certificaat voor een luchtvaartterrein als bedoeld in artikel 30, lid 1, of afzonderlijk worden afgegeven.
2. Gelet op de doelstellingen en de beginselen bedoeld in de artikelen 1 en 4 en in het bijzonder op de aard en het risico van de desbetreffende activiteit, kunnen organisaties die verantwoordelijk zijn voor het verlenen van grondafhandelingsdiensten en platformbeheersdiensten op luchtvaartterreinen die onder deze verordening vallen, op grond van de uit hoofde van artikel 32 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden verplicht te verklaren dat zij over de bekwaamheid en middelen beschikken om zich te kwijten van de verantwoordelijkheden die gepaard gaan met de diensten die worden geleverd in overeenstemming met de ingevolge artikel 32 bis vastgestelde uitvoeringsbepalingen.

Uitvoeringsmaatregelen voor organisaties

1. Ten behoeve van een eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 29 bedoelde essentiële eisen stelt de Commissie, voor de exploitatie van luchtvaartterreinen en het verlenen van grondafhandelingsdiensten en platformbeheersdiensten op luchtvaartterreinen, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van volgens de procedure van artikel 116, lid 3, vastgestelde uitvoeringshandelingen nadere bepalingen vast met betrekking tot:
 - a) de specifieke voorwaarden voor de exploitatie van luchtvaartterreinen in overeenstemming met de in artikel 29 bedoelde essentiële eisen;
 - aa) de specifieke voorwaarden voor de verlening van grondafhandelingsdiensten en platformbeheersdiensten in overeenstemming met de in artikel 29 bedoelde essentiële eisen;
 - b) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van het in artikel 32, lid 1, bedoelde certificaat voor de exploitant van het luchtvaartterrein;
 - c) de rechten en verantwoordelijkheden van de exploitanten van luchtvaartterreinen bedoeld in artikel 32, lid 1;
 - d) de voorwaarden en procedures voor de verklaring door organisaties die grondafhandelingsdiensten verrichten en door organisaties die platformafhandelingsdiensten verrichten in overeenstemming met artikel 32, lid 2, waaronder de voorwaarden voor situaties waarin die verklaringen verplicht zijn;
 - e) de rechten en verantwoordelijkheden van de organisaties die grondafhandelingsdiensten verrichten en organisaties die platformafhandelingsdiensten verrichten en verklaringen indienen overeenkomstig artikel 32, lid 2.

2. Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen houdt de Commissie terdege rekening met de internationale normen en aanbevolen praktijken, in het bijzonder die van bijlage 14 bij het Verdrag van Chicago.

Artikel 33

Bescherming van de omgeving van luchtvaartterreinen

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om op hun grondgebied gelegen luchtvaartterreinen te beschermen tegen activiteiten en ontwikkelingen in de omgeving van het luchtvaartterrein die onaanvaardbare risico's kunnen opleveren voor luchtvaartuigen die gebruikmaken van het luchtvaartterrein.
2. De in artikel 32, lid 1, bedoelde organisaties houden toezicht op activiteiten en ontwikkelingen die een onaanvaardbaar veiligheidsrisico kunnen vormen in de omgeving van het luchtvaartterrein waarvoor zij verantwoordelijk zijn. Zij nemen alle nodige maatregelen om die risico's te beperken, voor zover zij hierover controle hebben en, als dat niet het geval is, brengen zij die risico's onder de aandacht van de bevoegde autoriteiten van de lidstaat waar het luchtvaartterrein zich bevindt.
3. Ten behoeve van de eenvormige toepassing van dit artikel, stelt de Commissie, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van de volgens de procedure van artikel 116, lid 3, vastgestelde uitvoeringshandelingen nadere bepalingen vast.

Artikel 33 bis

Waarborgmaatregelen voor luchtvaartterreinen

[...] ³¹

³¹ Valt onder het nieuwe deel IX.

Artikel 34

Gedelegeerde bevoegdheden³²

[...]

³² De COM maakt een voorbehoud bij de schrapping van de mogelijkheid tot het wijzigen van de bijlagen door middel van gedelegeerde handelingen.

DEEL V

ATM/ANS

Artikel 35

Essentiële eisen

1. De in artikel 2, lid 1, punt g) bedoelde verlening van ATM/ANS voldoet aan de essentiële eisen die zijn vervat in bijlage VIII en, voor zover van toepassing, bijlage VII.
2. Alle luchtvaartuigen die actief zijn in het gemeenschappelijk Europees luchtruim, uitgezonderd die welke de in artikel 2, lid 3, punt a) bedoelde activiteiten uitoefenen, voldoen aan de essentiële eisen die zijn vervat in punt 1 van bijlage VIII.

Artikel 36

Verleners van ATM/ANS

1. Verleners van ATM/ANS zijn houder van een certificaat.
 - 1a. Dat certificaat wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de uit hoofde van artikel 37 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
 - 1b. In het certificaat worden de verleende rechten vermeld. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 37 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om rechten toe te voegen of te schrappen.
 - 1c. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 37 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van het certificaat.

2. Bij wijze van afwijking van lid 1 kunnen de lidstaten, overeenkomstig de uitvoeringsmaatregelen die krachtens artikel 37 bis zijn vastgesteld, ertoe besluiten verleners van vluchtinformatiediensten toestemming te geven om een verklaring in te dienen waaruit blijkt dat zij over de capaciteiten en middelen beschikken om zich te kwijten van de verantwoordelijkheden waarmee de in overeenstemming met die uitvoeringsmaatregelen verleende diensten gepaard gaan.
- 2a. Bij wijze van afwijking van lid 1 kunnen de lidstaten de verleners van ATM/ANS vrijstellen van de eis houder te zijn van een certificaat, indien aan alle volgende voorwaarden wordt voldaan:
- a) de verlener heeft zijn hoofdkantoor buiten de grondgebieden waarvoor lidstaten verantwoordelijk zijn uit hoofde van het Verdrag van Chicago;
 - b) de verlening van ATM/ANS door die verlener heeft betrekking op luchtverkeer van geringe omvang in een beperkt gedeelte van het luchtruim waarvoor de vrijstelling toekennende lidstaat verantwoordelijk is, indien dat gedeelte van het luchtruim grenst aan een luchtruim onder de verantwoordelijkheid van een derde land;
 - c) de verlener ertoe verplichten dat hij voldoet aan de in lid 1 bedoelde regels, zou van de verlener een onevenredige inspanning vergen in het licht van de aard en het risico van de specifieke activiteit die hij binnen dat luchtruim verricht;
 - d) de betrokken lidstaat heeft voorwaarden gesteld voor de verlening van ATM/ANS door de verlener welke, overeenkomstig de internationale normen en aanbevolen praktijken en rekening houdend met de specifieke omstandigheden van het geval, een aanvaardbaar niveau van veiligheid en naleving van de in artikel 35 bedoelde essentiële eisen waarborgen, en hij heeft voorzien in passende en doeltreffende middelen en regelingen voor toezicht en handhaving om deze voorwaarden te doen naleven;
 - e) de draagwijdte van de vrijstelling is duidelijk omschreven en de vrijstelling blijft beperkt tot wat strikt noodzakelijk is, is onderworpen aan een regelmatige beoordeling op gezette tijden indien de duur ervan meer dan vijf jaar bedraagt, en wordt op niet-discriminerende wijze toegepast.

Ingeval een lidstaat voornemens is een dergelijke vrijstelling toe te kennen, stelt hij de Commissie en het Agentschap van zijn voornemen in kennis en verstrekt hij hun alle relevante informatie. Na raadpleging van het Agentschap besluit de Commissie of de voorwaarden van de eerste alinea zijn vervuld. Het besluit van de Commissie wordt door middel van een uitvoeringshandeling vastgesteld overeenkomstig de in artikel 116, lid 2, bedoelde procedure en wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*. Het Agentschap neemt dat besluit op in het bij artikel 63 opgezette register.

De betrokken lidstaat kent de vrijstelling pas toe na een positief besluit van de Commissie. Hij trekt de vrijstelling in indien hij tot de bevinding komt, met name door middel van de in punt e) bedoelde regelmatige beoordeling, dat de voorwaarden van de eerste alinea niet langer zijn vervuld. Hij stelt de Commissie en het Agentschap onverwijld in kennis van de toekenning van de vrijstelling en, indien van toepassing, van het resultaat van de beoordelingen en van eventuele intrekkingen.

Artikel 37

Organisaties die betrokken zijn bij het ontwerp, de vervaardiging of het onderhoud van ATM/ANS-systemen en -componenten

1. Rekening houdend met de in de artikelen 1 en 4 beschreven doelstellingen en beginselen, en in het bijzonder de aard en het risico van de betrokken activiteit, kunnen organisaties die betrokken zijn bij het ontwerp, de vervaardiging of het onderhoud van ATM/ANS-systemen en -componenten waarvan de veiligheid of interoperabiliteit afhankelijk is, er overeenkomstig de uit hoofde van artikel 37 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen toe worden verplicht:
 - a) een verklaring in te dienen waaruit blijkt dat zij over de capaciteiten en middelen beschikken om zich te kwijten van de verantwoordelijkheden die gepaard gaan met in overeenstemming met die uitvoeringsmaatregelen uitgeoefende activiteiten; of

- b) houder van een certificaat te zijn.
- 1a. Dat certificaat wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat hij de regels naleeft die overeenkomstig de uit hoofde van artikel 37 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen zijn vastgesteld.
- 1b. In het certificaat worden de verleende rechten vermeld. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 37 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om rechten toe te voegen of te schrappen.
- 1c. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 37 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van het certificaat.
- 2. [...]

Artikel 37 bis

Uitvoeringsmaatregelen voor verleners van ATM/ANS en voor organisaties die betrokken zijn bij het ontwerp, de vervaardiging of het onderhoud van ATM/ANS-systemen en -componenten

- 1. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 35 bedoelde essentiële eisen, stelt de Commissie inzake de in artikel 2, lid 1, punt g, bedoelde verlening van ATM/ANS, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van overeenkomstig de procedure van artikel 116, lid 3, vastgestelde uitvoeringshandelingen nadere bepalingen vast met betrekking tot:
 - a) de specifieke voorwaarden voor de verlening van ATM/ANS in overeenstemming met de in artikel 35 bedoelde essentiële eisen;
 - b) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de in artikel 36, lid 1, bedoelde certificaten;

- c) de voorwaarden en procedures voor de verklaring van verleners van vluchtinformatie-diensten als bedoeld in artikel 36, lid 2, waaronder de omstandigheden waarin die verklaringen worden toegestaan;
 - d) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de in artikel [...] 37, lid 1, punt b), bedoelde certificaten, met inbegrip van de omstandigheden waarin die certificaten verplicht zijn;
 - e) de voorwaarden en procedures voor de in artikel 37, lid 1, punt a), bedoelde verklaring voor organisaties, waaronder de omstandigheden waarin die verklaringen verplicht zijn;
 - f) de rechten en verantwoordelijkheden van de in de artikel 36, lid 1, en artikel 37, lid 1, punt b) bedoelde certificaathouders en van de organisaties die overeenkomstig artikel 36, lid 2, en artikel 37, lid 1, punt a), een verklaring indienen;
 - g) [...]
2. Bij de opstelling van de in lid 1 bedoelde regels wordt terdege rekening gehouden met het ATM-masterplan.
- a) [...]
 - b) [...]
3. Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen houdt de Commissie terdege rekening met de internationale normen en aanbevolen praktijken, in het bijzonder die welke in de bijlagen 2 tot en met 4, 10, 11 en 15 bij het Verdrag van Chicago zijn vervat.

Artikel 37 ter

Uitvoeringsmaatregelen voor het gebruik van het luchtruim

1. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 35 bedoelde essentiële eisen, stelt de Commissie inzake de in artikel 2, lid 1, punt g), bedoelde verlening van ATM/ANS, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van overeenkomstig de procedure van artikel 116, lid 3, vastgestelde uitvoeringshandelingen, nadere bepalingen vast met betrekking tot de exploitatieregels in verband met het gebruik van het luchtruim, de apparatuur van het luchtvaartuig en de ATM/ANS-systemen en -componenten die nodig zijn voor het gebruik van het luchtruim.
2. Bij de opstelling van de in lid 1 bedoelde regels:
 - a) wordt terdege rekening gehouden met het ATM-masterplan;
 - b) [...]
3. Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen houdt de Commissie terdege rekening met de internationale normen en aanbevolen praktijken, in het bijzonder die van de bijlagen 2, 3, 10, 11 en 15 bij het Verdrag van Chicago.

Artikel 38

ATM/ANS-systemen en -componenten

1. Rekening houdend met de in de artikelen 1 en 4 bedoelde doelstellingen en beginselen, en in het bijzonder met de aard en het risico van de betrokken activiteit, kunnen de in artikel 36 bedoelde verleners van ATM/ANS ertoe worden verplicht in overeenstemming met de uit hoofde van artikel 38 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen te verklaren dat de ATM/ANS-systemen en -componenten waarvan de veiligheid of interoperabiliteit afhankelijk is en die door deze dienstverleners in werking worden gesteld, voldoen aan de nadere specificaties die in die uitvoeringsmaatregelen zijn vastgesteld.

2. Rekening houdend met de in de artikelen 1 en 4 bedoelde doelstellingen en de beginselen, en in het bijzonder met de aard en het risico van de betrokken activiteit, kunnen organisaties die betrokken zijn bij het ontwerp, de vervaardiging of het onderhoud van ATM/ANS-systemen en -componenten waarvan de veiligheid of interoperabiliteit afhankelijk is, er overeenkomstig de uit hoofde van artikel 38 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen toe worden verplicht:
- a) een verklaring in te dienen waaruit blijkt dat die systemen en componenten geschikt zijn voor gebruik en voldoen aan de nadere specificaties die in die uitvoeringsmaatregelen zijn vastgesteld; of
 - b) houder te zijn van een certificaat met betrekking tot die systemen en componenten.
- 2a. Dat certificaat wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat de ATM/ANS-systemen en -componenten voldoen aan de nadere specificaties die overeenkomstig de uit hoofde van artikel 38 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen zijn vastgelegd.
- 2b. Het certificaat bevat een vermelding van de functies van het ATM/ANS-systeem of de ATM/ANS-component. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 38 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om rekening te houden met wijzigingen in die functies.
- 2c. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 38 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien het ATM/ANS-systeem of de ATM/ANS-component niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van het certificaat.

Uitvoeringsmaatregelen voor ATM/ANS-systemen en -componenten

1. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 35 bedoelde essentiële eisen, stelt de Commissie inzake de in artikel 2, lid 1, punt g), bedoelde verlening van ATM/ANS, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van overeenkomstig de procedure van artikel 116, lid 3, vastgestelde uitvoeringshandelingen nadere bepalingen vast met betrekking tot:
 - a) de voorwaarden en procedures voor de in artikel 38, lid 1, punt a), bedoelde verklaring voor verleners van ATM/ANS, waaronder de omstandigheden waarin die verklaringen verplicht zijn;
 - b) de voorwaarden voor de vaststelling en de mededeling aan een aanvrager van de nadere specificaties die met het oog op certificering overeenkomstig artikel 38, lid 2, punt b), van toepassing zijn op ATM/ANS-systemen en -componenten;
 - c) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de in artikel 38, lid 2, punt b), bedoelde certificaten, met inbegrip van de omstandigheden waarin die certificaten verplicht zijn;
 - ca) de voorwaarden voor de vaststelling van de gedetailleerde specificaties die van toepassing zijn op ATM/ANS-systemen en -componenten die onderworpen zijn aan een verklaring overeenkomstig artikel 38, lid 2, punt a);
 - cb) de voorwaarden en procedures voor de in artikel 38, lid 2, punt a), bedoelde verklaring met betrekking tot ATM/ANS-systemen en -componenten, waaronder de omstandigheden waarin die verklaringen verplicht zijn;
 - d) de rechten en verantwoordelijkheden van de in de artikel 38, lid 2, punt b) bedoelde certificaathouders en van de organisaties die overeenkomstig artikel 38, lid 1, en artikel 38, lid 2, punt a), een verklaring indienen.

e) [...].

2. Bij de opstelling van de in lid 1 bedoelde regels:

a) wordt terdege rekening gehouden met het ATM-masterplan.

b) [...].

3. Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen houdt de Commissie terdege rekening met de internationale normen en aanbevolen praktijken, in het bijzonder die van de bijlagen 2, 3, 10, 11 en 15 bij het Verdrag van Chicago.

Artikel 38 ter

Waarborgmaatregelen voor ATM/ANS

[...] ³³

Artikel 39

Gedelegeerde bevoegdheden ³⁴

[...]

³³ Valt onder het nieuwe deel IX.

³⁴ De COM maakt een voorbehoud bij de schrapping van de mogelijkheid tot het wijzigen van de bijlagen door middel van gedelegeerde handelingen.

Deel VI

LUCHTVERKEERSLEIDERS

Artikel 40

Essentiële eisen

Luchtverkeersleiders die betrokken zijn bij de in artikel 2, lid 1, punt g), bedoelde verlening van ATM/ANS, alsmede personen, organisaties en vluchtnabootsingsinstrumenten die betrokken zijn bij de opleiding, toetsing, controle en medische keuring van deze luchtverkeersleiders, moeten voldoen aan de essentiële eisen die zijn vervat in bijlage VIII.

Artikel 41

Luchtverkeersleiders

1. Luchtverkeersleiders zijn verplicht houder te zijn van een vergunning voor luchtverkeersleiders en een voor de te verlenen dienst geschikt medisch certificaat voor luchtverkeersleiders.
2. Die vergunning voor luchtverkeersleiders wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager van de vergunning heeft aangetoond dat hij voldoet aan de uit hoofde van artikel 41 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
3. Dat medisch certificaat voor luchtverkeersleiders wordt afgegeven op aanvraag, indien de luchtverkeersleider heeft aangetoond dat hij voldoet aan de uit hoofde van artikel 41 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
4. In de vergunning voor luchtverkeersleiders en het medisch certificaat voor luchtverkeersleiders worden de aan de luchtverkeersleider verleende rechten beschreven. De vergunning voor luchtverkeersleiders en het medisch certificaat voor luchtverkeersleiders kunnen overeenkomstig de uit hoofde van artikel 41 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om rechten toe te voegen of te schrappen.

- 4a. De vergunning voor luchtverkeersleiders en het medisch certificaat voor luchtverkeersleiders kunnen overeenkomstig de uit hoofde van artikel 41 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van een vergunning of een medisch certificaat.

Artikel 41 bis

Uitvoeringsmaatregelen voor luchtverkeersleiders

1. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 40 bedoelde essentiële eisen, stelt de Commissie voor luchtverkeersleiders, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van overeenkomstig de procedure van artikel 116, lid 3, vastgestelde uitvoeringshandelingen, nadere bepalingen vast met betrekking tot:
 - a) de verschillende categorieën, bevoegdverklaringen en aantekeningen voor de in artikel 41 bedoelde vergunningen voor luchtverkeersleiders;
 - b) de rechten en de verantwoordelijkheden van de houders van de vergunningen voor luchtverkeersleiders, bevoegdverklaringen en aantekeningen voor de in artikel 41 bedoelde vergunningen en medische certificaten;
 - c) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van vergunningen voor luchtverkeersleiders, bevoegdverklaringen en aantekeningen voor de in artikel 41 bedoelde vergunningen voor luchtverkeersleiders en medische certificaten;
 - i) de voorwaarden voor de omzetting van nationale vergunningen van luchtverkeersleiders en nationale medische verklaringen in de in artikel 41 bedoelde vergunningen van luchtverkeersleiders en medische verklaringen.
 - ii) [...] ³⁵

³⁵ Valt onder het algemene lid in artikel 57.

2. Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen houdt de Commissie terdege rekening met de internationale normen en aanbevolen praktijken, in het bijzonder die van bijlage 1 bij het Verdrag van Chicago.

Artikel 42

Organisaties voor de opleiding van luchtverkeersleiders en luchtvaartgeneeskundige centra

1. Voor organisaties voor de opleiding van luchtverkeersleiders en luchtvaartgeneeskundige centra is een goedkeuring verplicht.
2. Die goedkeuring wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de uit hoofde van artikel 43 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
3. De goedkeuring bevat een beschrijving van de aan de organisatie verleende rechten. De goedkeuring kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 43 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om rechten toe te voegen of te schrappen.
4. De goedkeuring kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 43 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van de goedkeuring.

Artikel 43

Instructeurs, beoordelaars en luchtvaartgeneeskundige keuringsartsen

1. Personen die verantwoordelijk zijn voor het verstrekken van praktijkopleiding of voor het beoordelen van de praktische vaardigheden van luchtverkeersleiders, alsmede luchtvaartgeneeskundige keuringsartsen, zijn houder van een certificaat.
2. Dat certificaat wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de uit hoofde van artikel 43 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

3. Het certificaat bevat een beschrijving van de verleende rechten. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 43 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om rechten toe te voegen of te schrappen.
- 3a. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 43 bis vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van het certificaat.

Artikel 43 bis

Uitvoeringsmaatregelen voor de opleiding, toetsing, controle en medische keuring

1. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 40 bedoelde essentiële eisen, stelt de Commissie voor bij de opleiding, toetsing, controle en medische keuring van luchtverkeersleiders betrokken personen en organisaties, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van overeenkomstig de procedure van artikel 116, lid 3, vastgestelde uitvoeringshandelingen, nadere bepalingen vast met betrekking tot:
 - a) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de in de artikelen 42 en 43 bedoelde goedkeuringen en certificaten;
 - b) de rechten en verantwoordelijkheden van de houders van de in de artikelen 42 en 43 bedoelde goedkeuringen en certificaten.
2. Bij het vaststellen van die uitvoeringshandelingen houdt de Commissie terdege rekening met de internationale normen en aanbevolen praktijken, in het bijzonder die van bijlage 1 bij het Verdrag van Chicago.

Artikel 43 ter

Vrijwaringsmaatregelen inzake luchtverkeersleiders

[...] ³⁶

Artikel 44

Gedelegeerde bevoegdheden ³⁷

[...]

³⁶ Valt onder het nieuwe deel IX.

³⁷ De COM maakt een voorbehoud bij de schrapping van de mogelijkheid tot het wijzigen van de bijlagen door middel van gedelegeerde handelingen.

Deel VII

Onbemande luchtvaartuigen

Artikel 45

Essentiële eisen voor onbemande luchtvaartuigen

Het ontwerp, de vervaardiging, het onderhoud en de exploitatie van onbemande luchtvaartuigen en hun motoren, propellers, onderdelen, niet-geïnstalleerde apparatuur en apparatuur om ze op afstand te bedienen, evenals bij deze activiteiten betrokken personeel en organisaties, voldoen aan de essentiële eisen die zijn vervat in bijlage IX.

Artikel 46

Naleving door onbemande luchtvaartuigen

1. Rekening houdend met de in de artikelen 1 en 4 beschreven doelstellingen en beginselen en in het bijzonder de aard en het risico van de betrokken activiteit, kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 47 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen een certificaat worden verlangd voor het ontwerp, de vervaardiging, het onderhoud en de exploitatie van onbemande luchtvaartuigen alsmede voor bij deze activiteiten betrokken personeel en organisaties.
 - 1a. Dat certificaat wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de uit hoofde van artikel 47 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.
 - 1b. In het certificaat worden de veiligheidgerelateerde beperkingen, vluchtuitvoeringsvoorwaarden en rechten gespecificeerd. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 47 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om beperkingen, voorwaarden en rechten toe te voegen of te schrappen.

- 1c. Het certificaat kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 47 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven of handhaven van het certificaat.
2. Rekening houdend met de in de artikelen 1 en 4 beschreven doelstellingen en beginselen en in het bijzonder de aard en het risico van de betrokken activiteit kan, overeenkomstig de uit hoofde van artikel 47 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen, met betrekking tot het ontwerp, de vervaardiging, het onderhoud en de exploitatie van onbemande luchtvaartuigen alsmede voor bij deze activiteiten betrokken personeel en organisaties een verklaring worden verlangd waarin wordt bevestigd dat aan deze uitvoeringsmaatregelen is voldaan.
3. Rekening houdend met de in de artikelen 1 en 4 beschreven doelstellingen en beginselen en indien passende veiligheidsniveaus kunnen worden bereikt zonder de toepassing van de hoofdstukken IV en V van deze verordening, gelden deze hoofdstukken noch voor de in artikel 45 bedoelde essentiële eisen, noch voor de overeenkomstig artikel 47 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen. In dergelijke gevallen vormen de essentiële eisen en die uitvoeringsmaatregelen de "communautaire harmonisatiewetgeving" in de zin van Verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 339/93 en Besluit nr. 768/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 betreffende een gemeenschappelijk kader voor het verhandelen van producten en tot intrekking van Besluit 93/465/EEG van de Raad.

Uitvoeringsmaatregelen voor onbemande luchtvaartuigen

1. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 45 bedoelde essentiële eisen, stelt de Commissie voor het ontwerp, de vervaardiging, het onderhoud en de exploitatie van onbemande luchtvaartuigen en hun motoren, propellers, onderdelen, niet-geïnstalleerde apparatuur en apparatuur om ze op afstand te bedienen, alsmede voor bij deze activiteiten betrokken personeel en organisaties, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van overeenkomstig de procedure van artikel 116, lid 3, vastgestelde uitvoeringshandelingen nadere bepalingen vast met betrekking tot:
 - 0) de specifieke voorwaarden voor het ontwerp, de vervaardiging, het onderhoud en de exploitatie van onbemande luchtvaartuigen en hun motoren, propellers, onderdelen, niet-geïnstalleerde apparatuur en apparatuur om het luchtvaartuig op afstand te bedienen, evenals voor bij deze activiteiten betrokken personeel en organisaties, welke nodig zijn om overeenstemming te garanderen met de in artikel 45 bedoelde essentiële eisen;
 - a) de voorwaarden en procedures voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de certificaten of voor het afleggen van verklaringen voor het ontwerp, de vervaardiging, het onderhoud en de exploitatie van onbemande luchtvaartuigen alsmede voor bij deze activiteiten betrokken personeel en organisaties, als bedoeld in artikel 46, leden 1 en 2, met inbegrip van de omstandigheden waarin die certificaten of verklaringen verplicht zijn. Deze certificaten en verklaringen kunnen die zijn welke zijn afgegeven of ingediend overeenkomstig de delen I, II, III en VIII van dit hoofdstuk;
 - b) [...];

- ba) [...];
 - c) de omstandigheden waarin de eisen inzake ontwerp, vervaardiging en onderhoud van onbemande luchtvaartuigen en hun motoren, propellers, onderdelen, niet-geïnstalleerde apparatuur en apparatuur om ze op afstand te bedienen niet onderworpen zijn aan hoofdstukken IV en V van deze verordening, met het oog op artikel 46, lid 3;
 - d) de rechten en verantwoordelijkheden van de houders van certificaten en van natuurlijke en rechtspersonen die verklaringen indienen;
 - e) de markering en identificatie van onbemande luchtvaartuigen;
 - f) [...];
 - fa) de voorwaarden voor de omzetting van nationale certificaten in de krachtens artikel 47 verplichte certificaten.
- 1a. Bij de vaststelling van deze uitvoeringshandelingen ziet de Commissie er met name op toe dat:
- a) de operationele eisen voldoende flexibel zijn om rekening te houden met de diverse plaatselijke kenmerken van de lidstaten;
 - b) de uitvoeringshandelingen voortbouwen op de door de bevoegde autoriteiten ontwikkelde nationale beste praktijken met het oog op het verder bevorderen van vluchten met onbemande luchtvaartuigen op het niveau van de EU in overeenstemming met de technologische ontwikkelingen. *(overgeheveld uit artikel 4, punt 1, ha))*

Waarborgmaatregelen inzake onbemande luchtvaartuigen³⁸

[...]

Gedelegeerde bevoegdheden

Wat betreft het ontwerp, de vervaardiging, het onderhoud en de exploitatie van onbemande luchtvaartuigen en hun motoren, propellers, onderdelen, niet-geïnstalleerde apparatuur en apparatuur om het luchtvaartuig op afstand te bedienen, is de Commissie gemachtigd om, door middel van gedelegeerde handelingen³⁹ die zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 117, bijlage IX en, voor zover van toepassing, bijlage III te wijzigen of aan te vullen als dit nodig is wegens technische, operationele of wetenschappelijke ontwikkelingen of bewijsmateriaal op het gebied van de veiligheid van vluchtuitvoeringen, teneinde zo nodig te voldoen aan de in artikel 1 vastgestelde doelstellingen.

-
- ³⁸ AT, DE, DK, PL stellen voor hier opnieuw "*privacy, bescherming van persoonsgegevens, beveiliging of het milieu*" in te voegen. DE, gesteund door FR en PL, stelt voor een nieuw lid toe te voegen waarin de lidstaten bevoegd worden verklaard voor waarborgmaatregelen in verband met "*privacy, bescherming van persoonsgegevens, beveiliging of het milieu*". Het voorzitterschap wijst erop dat deze verordening dient te voorzien in waarborgmaatregelen in het belang van de veiligheid. Voorts heeft het voorzitterschap een tekstvoorstel geformuleerd in artikel 50 bis.
- ³⁹ EL, ES, IE, IT, LV, PL, PT en RO stellen voor gebruik te maken van de gewone wetgevingsprocedure voor de wijziging van bijlage IX.

Deel VIII

Luchtvaartuigen die door een exploitant van een derde land worden gebruikt voor vluchten naar, binnen of vanuit de Unie

Artikel 48

Toepasselijke regels

Onverminderd artikel 35, lid 2, en de overeenkomstig artikel 37 ter vastgestelde regels voldoen de in artikel 2, lid 1, punt c), bedoelde luchtvaartuigen, evenals de bemanning van en de vluchtuitvoering met die luchtvaartuigen, aan de toepasselijke ICAO-normen. Als er geen ICAO-normen zijn, moeten die luchtvaartuigen, hun bemanning en de vluchtuitvoeringen met deze luchtvaartuigen voldoen aan de essentiële eisen van bijlagen II, IV en V en, voor zover van toepassing, bijlage VIII, voor zover die eisen niet strijdig zijn met de rechten van derde landen op grond van internationale verdragen.

Artikel 49

Naleving

1. Rekening houdend met de in de artikelen 1 en 4 beschreven doelstellingen en beginselen en in het bijzonder de aard en het risico van de betrokken activiteit, kunnen de in artikel 2, lid 1, punt c) bedoelde luchtvaartuigexploitanten er overeenkomstig de uit hoofde van artikel 50 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen toe worden verplicht:
 - a) een verklaring in te dienen waaruit blijkt dat zij over de capaciteiten en middelen beschikken om zich te kwijten van de verantwoordelijkheden die gepaard gaan met de exploitatie van luchtvaartuigen in overeenstemming met die uitvoeringsmaatregelen; of
 - b) houder te zijn van een vergunning.
- 1a. Die vergunning wordt afgegeven op aanvraag, indien de aanvrager heeft aangetoond dat hij voldoet aan de uit hoofde van artikel 50 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen.

- 1b. In de vergunning worden de aan de luchtvaartuigexploitant verleende rechten vermeld.
De vergunning kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 50 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd om rechten toe te voegen of te schrappen.
2. De vergunning kan overeenkomstig de uit hoofde van artikel 50 vastgestelde uitvoeringsmaatregelen worden beperkt, geschorst of ingetrokken indien de houder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor het afgeven en handhaven van de vergunning.
3. De in lid 1 bedoelde vergunningen en verklaringen zijn uitsluitend verplicht voor vluchtuitvoeringen met luchtvaartuigen naar, binnen of vanuit het grondgebied waarop de verdragen van toepassing zijn, met uitzondering van activiteiten van luchtvaartuigen die dit grondgebied alleen overvliegen.

Artikel 49 bis

Waarborgmaatregelen inzake door exploitanten van derde landen gebruikte luchtvaartuigen

[...]⁴⁰

Artikel 50

Uitvoeringsmaatregelen inzake door exploitanten van derde landen gebruikte luchtvaartuigen

1. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de in artikel 48 bedoelde eisen, stelt de Commissie inzake de in artikel 2, lid 1, punt c), bedoelde luchtvaartuigen, alsmede voor de bemanningsleden en exploitatie ervan, op basis van de in artikel 4 vermelde beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van overeenkomstig de procedure van artikel 116, lid 3, vastgestelde uitvoeringshandelingen, nadere bepalingen vast met betrekking tot:

⁴⁰ Valt onder het nieuwe deel IX.

- a) de vergunning van luchtvaartuigen die niet beschikken over een standaard ICAO-certificaat van luchtwaardigheid of de vergunning van piloten die niet over een standaard ICAO-bewijs van bevoegdheid beschikken om vluchtuitvoeringen naar, in of vanuit de Unie te verrichten;
- b) de specifieke voorwaarden voor vluchtuitvoering met een luchtvaartuig overeenkomstig artikel 48;
- c) alternatieve voorwaarden voor gevallen waarin naleving van de in artikel 48 bedoelde normen en eisen niet mogelijk is of een onevenredige inspanning van de luchtvaartuig-exploitant vergt, waarbij ervoor moet worden gezorgd dat de doelstellingen van de toepasselijke normen en eisen worden bereikt;
- d) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, schorsing of intrekking van de in artikel 49, lid 1, punt b), bedoelde vergunningen, met inbegrip van de omstandigheden waarin die vergunningen verplicht zijn. Bij de bepaling van deze voorwaarden wordt rekening gehouden met de certificaten die zijn afgegeven door de staat van registratie of de staat van de exploitant, en zij doen geen afbreuk aan Verordening (EG) nr. 2111/2005 en de uitvoeringshandelingen daarvan;
- da) de voorwaarden en procedures voor de in artikel 49, lid 1, punt a), bedoelde verklaring voor luchtvaartuigexploitanten, waaronder de omstandigheden waarin die verklaringen verplicht zijn;
- e) de rechten en verantwoordelijkheden van de houders van de in artikel 49, lid 1, punt b), bedoelde vergunningen en van de luchtvaartuigexploitanten die overeenkomstig artikel 49, lid 1, punt a), verklaringen hebben ingediend;
- f) [...]

2. Bij de vaststelling van deze uitvoeringshandelingen ziet de Commissie er met name op toe dat:

- a) in voorkomend geval, gebruik wordt gemaakt van de aanbevolen praktijken en richtsnoeren van de ICAO;

- b) geen enkele verplichting verder gaat dan wat uit hoofde van deze verordening wordt verlangd van de in artikel 2, lid 1, onder b), punt i), bedoelde luchtvaartuigen en van de bemanning en exploitanten van dergelijke luchtvaartuigen;
- c) het proces voor het verkrijgen van de in artikel 49, lid 1, punt b), bedoelde vergunningen eenvoudig, evenredig, effectief en kostenefficiënt is, en wijzen van naleving toestaat die in verhouding staan tot de complexiteit en het risico van de vluchtuitvoering. De Commissie ziet er met name op toe dat rekening wordt gehouden met:
 - i) de resultaten van het Universal Safety Oversight Audit Programme van de ICAO;
 - ii) informatie die is verzameld in het kader van programma's voor platforminspecties die zijn opgezet overeenkomstig de uitvoeringshandelingen die krachtens artikel 51, lid 10, zijn vastgesteld;
 - iii) andere erkende informatie over veiligheidsaspecten met betrekking tot de betrokken luchtvaartuigexploitant;
 - iv) certificaten die zijn afgegeven overeenkomstig de wetten van een derde land;
- d) aspecten die verband houden met ATM/ANS.

Deel IX

Waarborgmaatregelen

Artikel 50 bis

Waarborgmaatregelen

1. Ter wille van de veiligheid kunnen de in dit hoofdstuk bedoelde activiteiten verboden, beperkt of aan bepaalde voorwaarden onderworpen worden.
2. Met het oog op de eenvormige toepassing van dit artikel stelt de Commissie, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van overeenkomstig de procedure van artikel 116, lid 3, vastgestelde uitvoeringshandelingen, nadere bepalingen vast met betrekking tot de voorwaarden waaronder de in dit hoofdstuk gereguleerde activiteiten ter wille van de veiligheid kunnen worden verboden, beperkt of aan bepaalde voorwaarden kunnen worden onderworpen.
3. **De bepalingen van dit hoofdstuk laten onverlet dat lidstaten nationale regels kunnen vaststellen om de in dit hoofdstuk bedoelde activiteiten te verbieden, te beperken of aan bepaalde voorwaarden te onderwerpen om redenen die buiten het toepassingsgebied van deze verordening vallen, zoals beveiliging of bescherming van de privacy, persoonsgegevens of het milieu.**

HOOFDSTUK IV

GEMEENSCHAPPELIJK SYSTEEM VOOR CERTIFICERING, TOEZICHT EN HANDHAVING

Artikel 51

Certificering, toezicht en handhaving

1. De lidstaten, de Commissie en het Agentschap werken samen binnen één Europees systeem voor de veiligheid van de luchtvaart, teneinde de naleving van deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen te garanderen.
2. Om de naleving van de bepalingen van deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen te garanderen, zullen het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten, overeenkomstig deze verordening:
 - a) de ingediende aanvragen in ontvangst nemen en beoordelen en, in voorkomend geval, certificaten afgeven of verlengen en ingediende verklaringen in ontvangst nemen, overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk III;
 - b) toezicht houden op houders van certificaten, op rechtspersonen en natuurlijke personen die verklaringen hebben ingediend en op producten, onderdelen, apparatuur, ATM/ANS-systemen en -componenten waarvan de veiligheid of interoperabiliteit afhankelijk is, vluchtnabootsingsinstrumenten en luchtvaartterreinen die onder de bepalingen van hoofdstuk III vallen;
 - c) de nodige onderzoeken, inspecties, audits en andere monitoringactiviteiten uitvoeren ter opsporing van mogelijke inbreuken van de in punt b) bedoelde personen tegen de eisen die zijn vervat in deze verordening en in de op grond daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen;

- d) alle nodige handhavingsmaatregelen nemen, met inbegrip van het wijzigen, beperken, schorsen of intrekken van de door hen afgegeven certificaten, het aan de grond houden van luchtvaartuigen en het opleggen van boetes, teneinde een eind te maken aan vastgestelde inbreuken;
- da) erop toezien dat hun personeel dat betrokken is bij de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken over het passende kwalificatieniveau beschikt, onder meer door het voorzien in adequate opleiding.

3. De verantwoordelijkheden voor de uitoefening van de in lid 2 bedoelde certificerings-, toezichts- en handhavingstaken worden vastgesteld overeenkomstig de volgende bepalingen.

Het Agentschap is verantwoordelijk indien die taken aan het Agentschap zijn toegekend krachtens de artikelen 66, 67, 67 bis, 68, 69 en 70 en indien die taken aan het Agentschap zijn toegewezen krachtens de artikelen 53 en 54.

Indien een lidstaat echter een vrijstelling verleent overeenkomstig artikel 36, lid 2 a, is artikel 68, lid 1, punt a) niet langer van toepassing en is die lidstaat verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving ten aanzien van de betrokken verlener van ATM/ANS overeenkomstig de vrijstelling.

De nationale bevoegde autoriteit van de lidstaat waar het luchtvaartterrein zich bevindt, is verantwoordelijk voor de taken met betrekking tot het in artikel 30, lid 1, bedoelde certificaat van het luchtvaartterrein en het in artikel 32, lid 1, bedoelde certificaat voor de exploitant van een luchtvaartterrein. Die nationale bevoegde autoriteit is tevens verantwoordelijk voor de toezichts- en handhavingstaken ten aanzien van organisaties die belast zijn met de verlening van grondaafhandelings- of platformbeheersdiensten op dat luchthaventerrein.

In alle andere gevallen is de nationale bevoegde autoriteit van de lidstaat waar de natuurlijke persoon of rechtspersoon die het certificaat aanvraagt of de verklaring indient [...], zijn hoofdkantoor heeft of, ingeval die persoon geen hoofdkantoor heeft, zijn woonplaats of plaats van vestiging heeft, verantwoordelijk voor de uitoefening van die taken, tenzij voor de doeltreffende uitoefening van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken een andere toewijzing van de verantwoordelijkheden voor die taken nodig is. De voorwaarden voor de toewijzing van deze verantwoordelijkheden tussen de nationale bevoegde autoriteiten worden vastgesteld bij overeenkomstig lid 10 vastgestelde uitvoeringshandelingen.

Krachtens de overeenkomstig lid 10 vastgestelde uitvoeringshandelingen kan tevens worden bepaald dat:

- a) luchtvaartgeneeskundige keuringsartsen, luchtvaartgeneeskundige centra en huisartsen verantwoordelijk zijn voor de afgifte van de in artikel 20, lid 3, bedoelde medische certificaten voor piloten en de in artikel 41, lid 1, bedoelde medische certificaten voor luchtverkeersleiders;
 - b) organisaties voor de opleiding van cabinepersoneel die een goedkeuring hebben gekregen overeenkomstig artikel 22 en luchtvaartuigexploitanten die een certificaat hebben gekregen overeenkomstig artikel 27 verantwoordelijk zijn voor de afgifte van de in artikel 21 bedoelde attesten voor cabinepersoneel.
4. Het door het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten uitgevoerde toezicht vindt permanent plaats en is gebaseerd op prioriteiten die zijn vastgesteld in het licht van de risico's voor de burgerluchtvaart en derde partijen.
5. De nationale bevoegde autoriteiten voeren platforminspecties uit. Het doel van deze platforminspecties is na te gaan of een luchtvaartuig en de exploitant en de cabinebemanning ervan voldoen aan de toepasselijke verplichtingen. Indien het luchtvaartuig en de exploitant en de cabinebemanning ervan niet voldoen aan die verplichtingen, is het mogelijk dat het luchtvaartuig aan de grond wordt gehouden. Het Agentschap kan in samenwerking met de nationale bevoegde autoriteiten tevens platforminspecties uitvoeren.

Het Agentschap beheert en exploiteert de instrumenten en procedures die noodzakelijk zijn voor het verzamelen, uitwisselen en analyseren van in het kader van platforminspecties verkregen veiligheidsinformatie.

6. Teneinde hun certificerings-, toezichts- en handhavingstaken gemakkelijker doeltreffend te kunnen uitvoeren, wisselen de Commissie, het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten relevante informatie uit, met inbegrip van informatie over mogelijke of vastgestelde inbreuken.
7. Het Agentschap bevordert een gemeenschappelijke interpretatie en toepassing van de eisen die zijn vastgesteld in deze verordening en in de op grond daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen, onder meer door de in artikel 65, lid 3, bedoelde richtsnoeren op te stellen in overleg met de nationale bevoegde autoriteiten.
8. Alle rechtspersonen of natuurlijke personen die onder deze verordening vallen, kunnen alle vermeende verschillen bij de toepassing van de regels tussen de lidstaten ter kennis brengen van het Agentschap. Wanneer deze verschillen een ernstige belemmering vormen voor de activiteiten van die personen of anderszins tot andere aanzienlijke problemen leiden, werken het Agentschap en de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaat samen om deze verschillen onverwijld weg te werken. Wanneer die verschillen niet kunnen worden weggewerkt, legt het Agentschap de kwestie voor aan de Commissie.
9. Het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten nemen de nodige maatregelen om het bewustzijn rond de veiligheid van de burgerluchtvaart te vergroten en te bevorderen, en om veiligheidgerelateerde informatie te verspreiden die relevant is voor het voorkomen van ongevallen en incidenten.
10. Met het oog op de eenvormige uitvoering en naleving van de leden 2 tot en met 6 in verband met de uitoefening door het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken uit hoofde van deze verordening, stelt de Commissie, op basis van de in artikel 4 beschreven beginselen en met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 1 genoemde doelstellingen, door middel van overeenkomstig de procedure van artikel 116, lid 3, vastgestelde uitvoeringshandelingen nadere bepalingen vast met betrekking tot:
 - a) de uitwisseling van relevante informatie tussen de Commissie, het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten met het oog op de doeltreffende uitoefening van hun certificerings-, toezichts- en handhavingstaken, met inbegrip van informatie over mogelijke of vastgestelde inbreuken;

- b) de uitvoering van certificeringen en van de onderzoeken, inspecties, audits en andere monitoringactiviteiten die nodig zijn om te zorgen voor effectief toezicht op de rechtspersonen en natuurlijke personen, producten, onderdelen, apparatuur, ATM/ANS-systemen, ATM/ANS-componenten, vluchtnabootsingsinstrumenten en luchtvaartterreinen die onder deze verordening vallen;
- c) de kwalificaties van het personeel van het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten dat betrokken is bij certificerings-, toezichts- en handhavingstaken en van de organisaties die betrokken zijn bij hun opleiding;
- d) de uitvoering van platforminspecties en het aan de grond houden van luchtvaartuigen als het luchtvaartuig of de exploitant of bemanning van het luchtvaartuig niet voldoet aan de verplichtingen van deze verordening of van de uit hoofde van deze verordening vastgestelde uitvoeringshandelingen;
- e) de administratie- en managementsystemen van het Agentschap en van de nationale bevoegde autoriteiten met betrekking tot de uitoefening van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken;
- f) met betrekking tot lid 3, de toewijzing van verantwoordelijkheden tussen de nationale bevoegde autoriteiten, teneinde te garanderen dat hun certificerings-, toezichts- en handhavingstaken effectief worden uitgevoerd;
- g) met betrekking tot lid 3, de toewijzing van verantwoordelijkheden aan luchtvaartgeneeskundige keuringsartsen en luchtvaartgeneeskundige centra met het oog op de afgifte van medische certificaten voor piloten en medische certificaten voor luchtverkeersleiders, alsmede de omstandigheden waarin huisartsen deze verantwoordelijkheden krijgen, teneinde te garanderen dat de taken in verband met de medische certificering van piloten en luchtverkeersleiders effectief worden uitgevoerd;
- h) met betrekking tot lid 3, de toewijzing van verantwoordelijkheden aan organisaties voor de opleiding van cabinepersoneel en aan luchtvaartuigexploitanten met het oog op de afgifte van attesten voor cabinepersoneel, teneinde te garanderen dat de taken in verband met de certificering van cabinepersoneel effectief worden uitgevoerd;

- ha) de voorwaarden voor het uitgeven en verspreiden van verplichte informatie en aanbevelingen door het Agentschap in overeenstemming met artikel 65, lid 6, met het oog op de veiligheid van de krachtens de bepalingen van hoofdstuk III gereguleerde activiteiten;
- hb) de voorwaarden waaraan het Agentschap moet voldoen om verplichte informatie af te geven en te verspreiden, overeenkomstig artikel 66, teneinde de blijvende luchtwaardigheid en milieuverenigbaarheid van producten, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur te garanderen, alsmede de voorwaarden voor alternatieve wijzen van naleving van deze verplichte informatie.

Artikel 52

Europese pool van luchtvaartinspecteurs

1. In samenwerking met de nationale bevoegde autoriteiten zet het Agentschap een mechanisme op voor het vrijwillig bijeenbrengen en uitwisselen van inspecteurs en andere experts met deskundigheid die relevant is voor de uitvoering van de certificerings- en toezichtstaken op grond van deze verordening. Daartoe stelt het Agentschap in samenwerking met de nationale bevoegde autoriteiten de profielen met de benodigde kwalificaties en ervaring op. Op basis van deze profielen wijzen die autoriteiten en het Agentschap, onder voorbehoud van beschikbaarheid, kandidaten voor deelname aan de pool van Europese luchtvaartinspecteurs aan.
2. Het Agentschap en elke nationale bevoegde autoriteit mogen bijstand vragen van de pool van Europese luchtvaartinspecteurs voor het uitvoeren van toezichts- en certificeringsactiviteiten. Het Agentschap coördineert de antwoorden op deze verzoeken en stelt passende procedures daarvoor op, in overleg met de nationale bevoegde autoriteiten.
3. Bij het uitvoeren van de toezichts- en certificeringsactiviteiten staan de experts van de pool van Europese luchtvaartinspecteurs onder het toezicht, de leiding en de verantwoordelijkheid van het Agentschap of de nationale bevoegde autoriteit die om hun bijstand heeft verzocht.

4. De kosten van de bijstand door de experts van de pool van Europese luchtvaartinspecteurs moeten worden vergoed door de autoriteit die om bijstand verzocht. Die autoriteit kan besluiten deze vergoedingen te innen door, op basis van de regels die zijn vastgesteld overeenkomstig lid 5, punt c), een factuur te sturen naar de rechtspersoon of natuurlijke persoon die het voorwerp was van de certificerings- en toezichtsactiviteiten van die experts. In dat geval moet deze autoriteit het geïnde bedrag overmaken aan de autoriteit die de bijstand heeft verleend.
5. Wat het in lid 1 bedoelde mechanisme voor het bijeenbrengen en uitwisselen betreft, is de Commissie bevoegd om door middel van overeenkomstig artikel 116, lid 3, vastgestelde uitvoeringshandelingen gedetailleerde regels vast te leggen met betrekking tot:
- a) de gedetailleerde bepalingen op grond waarvan het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten via dat mechanisme bijstand vragen, ontvangen of verstrekken;
 - b) de vergunningen van en de gedetailleerde regels die gelden voor de pool van experts van de Europese luchtvaartinspecteurs wanneer zij dergelijke bijstand verlenen, met inbegrip van de regels die van toepassing zijn op de resultaten van hun activiteiten;
 - c) de vaststelling en inning van de in lid 4 vermelde vergoedingen.

**Herverdeling van de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de certificerings-,
toezichts- en handhavingstaken**

1. Een lidstaat kan het Agentschap verzoeken om de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken als bedoeld in artikel 51, lid 2, uit te oefenen met betrekking tot een of alle organisaties, luchtvaartuigexploitanten, personeelsleden, luchtvaartuigen, vluchtnabootsings-instrumenten, luchtvaartterreinen, exploitanten van luchtvaartterreinen, veiligheidgerelateerde apparatuur van luchtvaartterreinen en ATM/ANS-systemen of -onderdelen waarvoor de betrokken lidstaat verantwoordelijk is krachtens deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen.

Bij ontvangst van een dergelijk verzoek wordt het Agentschap de bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken waarop het verzoek betrekking heeft en wordt de betrokken lidstaat ontheven van de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van die taken krachtens deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen.

Wat de uitoefening van de verantwoordelijkheden voor het uitvoeren van die taken door het Agentschap betreft, zijn de bepalingen van de hoofdstukken IV en V van toepassing.

2. Een lidstaat kan een andere lidstaat verzoeken dat een nationale bevoegde autoriteit van die andere lidstaat de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken als bedoeld in artikel 51, lid 2, uitvoert met betrekking tot een of alle organisaties, luchtvaartuigexploitanten, personeelsleden, luchtvaartuigen, vluchtnabootsingsinstrumenten, luchtvaartterreinen, exploitanten van luchtvaartterreinen, veiligheidgerelateerde luchtvaartterreinapparatuur en ATM/ANS-systemen of -onderdelen waarvoor de lidstaat die het verzoek heeft ingediend verantwoordelijk is krachtens deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen.

⁴¹ DE is tegen dit artikel en overweging 22 omdat het erg moeilijk zou zijn om bevoegdheden over te dragen.

Bij ontvangst van een dergelijk verzoek wordt de nationale bevoegde autoriteit van de lidstaat die het verzoek heeft aanvaard, de bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken waarop het verzoek betrekking heeft en wordt de lidstaat die het verzoek heeft ingediend, ontheven van de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van die taken krachtens deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen.

Wat betreft de uitoefening van de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de taken die overeenkomstig dit lid zijn herverdeeld, zijn de bepalingen van de hoofdstukken II en IV en van de artikelen 120 en 121 van toepassing, alsmede de toepasselijke bepalingen van de nationale wetgeving van de lidstaat die het verzoek heeft aanvaard.

- 2a. Wat de handhaving betreft, heeft de verantwoordelijkheid van de lidstaat die het verzoek heeft aanvaard of van het Agentschap uitsluitend betrekking op aangelegenheden inzake de procedures die uitmonden in de vaststelling van besluiten door de nationale bevoegde autoriteit van die lidstaat of door het Agentschap en die verband houden met de aan hen overeenkomstig dit artikel overgedragen certificerings- en toezichtstaken, alsmede met de toepassing van deze besluiten. Voor alle andere handavingsaangelegenheden blijft de toewijzing van verantwoordelijkheden waarin deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen voorzien, onverlet.
3. Het Agentschap of de lidstaat, naargelang het geval, aanvaardt het verzoek als bedoeld in lid 1 of 2 alleen wanneer het Agentschap of de nationale bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat van oordeel is dat zij daadwerkelijk de verantwoordelijkheid kunnen uitoefenen voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen.
4. Als een lidstaat voornemens is een beroep te doen op het bepaalde in lid 1 of 2, stelt hij met het Agentschap of de andere lidstaat, naargelang het geval, gedetailleerde regelingen vast betreffende de herverdeling van de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de desbetreffende certificerings-, toezichts- en handhavingstaken. De rechtspersonen en natuurlijke personen waarop de herverdeling van toepassing is en, in het geval van de in lid 2 bedoelde herverdeling, het Agentschap, worden geraadpleegd over die gedetailleerde regelingen voordat deze definitief wordt vastgesteld.

Deze gedetailleerde regelingen geven op zijn minst duidelijk aan welke de met certificering, toezicht en handhaving verband houdende taken zijn die worden herverdeeld, en bevattende de juridische, praktische en administratieve regelingen die nodig zijn om te zorgen voor een ordelijke overdracht, een effectieve en ononderbroken voortzetting van de uitvoering van de betrokken taken overeenkomstig deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen, alsmede voor een naadloze voortzetting van de activiteiten van de betrokken rechtspersonen en natuurlijke personen. De gedetailleerde regelingen bevatten tevens bepalingen over de overdracht van de betrokken technische dossiers en documentatie.

Het Agentschap en de betrokken lidstaat of lidstaten, naargelang het geval, zien erop toe dat de herverdeling van de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken plaatsvindt in overeenstemming met deze gedetailleerde regelingen.

5. Het Agentschap publiceert, via het bij artikel 63 opgezette register, een lijst van lidstaten die een beroep hebben gedaan op het bepaalde in lid 1 en 2 van dit artikel. Die lijst vermeldt duidelijk de bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor de taken na de herverdeling, alsmede de betrokken organisaties, luchtvaartuigexploitanten, personeelsleden, luchtvaartuigen, vluchtnabootsingsinstrumenten, luchtvaartterreinen, exploitanten van luchtvaartterreinen, veiligheidgerelateerde apparatuur van luchtvaartterreinen en ATM/ANS-systemen of -onderdelen, naargelang het geval.

Het Agentschap houdt rekening met de herverdeling van de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken bij het uitvoeren van inspecties en andere monitoringactiviteiten overeenkomstig artikel 73.

6. De herverdeling van de verantwoordelijkheid uit hoofde van dit artikel laat de rechten en plichten van de lidstaten uit hoofde van het Verdrag van Chicago onverlet.

Wanneer een lidstaat conform dit artikel de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken die aan hem zijn toegekend uit hoofde van het Verdrag van Chicago, overdraagt, stelt hij de ICAO in kennis van het feit dat het Agentschap of een andere lidstaat namens haar de functies en taken uitoefent die haar krachtens het Verdrag van Chicago of de bijlagen daarbij zijn opgedragen.

- 6a. Een lidstaat die de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken aan het Agentschap of een andere lidstaat heeft overgedragen op grond van lid 1 of 2, kan te allen tijde besluiten deze overdracht in te trekken.

De bepalingen van leden 3, 4 en 5 en de tweede alinea van lid 6 zijn in dat geval van overeenkomstige toepassing.

Artikel 53 bis

Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken met betrekking tot luchtvaartuigexploitanten

1. Ten hoogste vijf lidstaten kunnen, op eigen initiatief of op verzoek van een luchtvaartuig-exploitant, besluiten gezamenlijk verantwoordelijk te zijn voor de uitvoering van certificerings-, toezichts- en handhavingstaken bedoeld in artikel 51, lid 2, met betrekking tot een vliegtuigexploitant, in afwijking van artikel 51, lid 3, wanneer aan alle volgende voorwaarden is voldaan:
 - a) de luchtvaartuigexploitant is houder van of komt in aanmerking om een aanvraag te doen voor een certificaat overeenkomstig artikel 27, lid 1, bij de nationale bevoegde autoriteit van een van die lidstaten en uit hoofde van dat certificaat beschikt hij of is hij voornemens te beschikken over een aanzienlijk deel van de faciliteiten en het personeel in één van deze lidstaten;

- b) de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van die taken door deze lidstaten biedt aanzienlijke voordelen inzake veiligheid van de burgerluchtvaart of efficiëntie voor de luchtvaartuigexploitant of voor de betrokken nationale bevoegde autoriteiten;
 - c) deze lidstaten zijn in staat om de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van die taken gezamenlijk uit te oefenen in volledige overeenstemming met deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen.
2. Bij hun beslissing om gezamenlijk verantwoordelijk te zijn overeenkomstig dit artikel waarborgen de lidstaten een niet-discriminerende behandeling van luchtvaartuigexploitanten.
3. De in lid 1 bedoelde lidstaten stellen onderling gedetailleerde regelingen vast betreffende de modaliteiten voor de gezamenlijke uitoefening van de verantwoordelijkheid voor de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken. In deze gedetailleerde regelingen wordt ten minste het volgende bepaald:
- a) een gedetailleerde beschrijving van welke van die taken door welke nationale bevoegde instanties van de betrokken lidstaat uitgevoerd dienen te worden;
 - b) de noodzakelijke wettelijke, praktische en administratieve regelingen om bij de uitoefening van die taken te zorgen voor een doeltreffende en efficiënte samenwerking tussen die nationale bevoegde autoriteiten, waarbij de gezamenlijke verantwoordelijkheid op geen enkele wijze afbreuk doet aan de uitvoering van die taken, waaronder met name het nemen van handhavingsmaatregelen, in overeenstemming met deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen;
 - c) de mogelijkheden waarover de betrokken luchtvaartuigexploitant beschikt voor het aanvechten van de beslissingen die de betrokken nationale bevoegde autoriteiten hebben genomen bij de uitoefening van die taken de nadelige gevolgen voor hem hebben;

d) indien die taken uitgevoerd dienen te worden met betrekking tot een luchtvaartuig-exploitant die reeds houder is van een door de nationale bevoegde autoriteit van een van de betrokken lidstaten afgegeven certificaat, de bepalingen die de effectieve en ononderbroken voorzetting van de uitvoering van die taken waarborgen tijdens de overgangsperiode voorafgaand aan de datum met ingang waarvan de verantwoordelijkheid gezamenlijk wordt uitgeoefend, alsmede de naadloze voortzetting van de activiteiten die de luchtvaartuigexploitant tijdens die periode verricht.

4. Indien lidstaten voornemens zijn te besluiten gezamenlijk verantwoordelijk te zijn overeenkomstig dit artikel, plegen zij met de luchtvaartuigexploitant overleg over hun voornemen en over het ontwerp van de in lid 3 bedoelde gedetailleerde regelingen, en houden zij rekening met de standpunten van die exploitant.

Tevens stellen zij de Commissie en het Agentschap in kennis van hun voornemen. Die kennisgeving bevat alle relevante informatie, waaronder van het ontwerp van gedetailleerde regelingen, de standpunten van de betrokken luchtvaartuigexploitant en informatie over de manier waarop met deze standpunten rekening is gehouden.

De Commissie beslist, na raadpleging van het Agentschap, of aan de voorwaarden van lid 1 is voldaan en of het ontwerp van gedetailleerde regelingen aan de voorwaarden van lid 3 voldoet. Het besluit van de Commissie wordt door middel van een uitvoeringshandeling vastgesteld overeenkomstig de in artikel 116, lid 2, bedoelde procedure en wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*. Het Agentschap neemt dat besluit op in het bij artikel 63 opgezette register.

5. Na een positief besluit van de Commissie en de sluiting van gedetailleerde regelingen overeenkomstig leden 2 en 3, zal het voorgenomen besluit van de betrokken lidstaten van kracht worden op de in het besluit van de lidstaten vastgestelde datum. Vanaf die datum vormen de nationale bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaten gezamenlijk de bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken met betrekking tot de betrokken luchtvaartuigexploitant, met inbegrip van de afgifte van certificaten en het nemen van handhavingsmaatregelen, en is de lidstaat die krachtens artikel 51, lid 3, verantwoordelijk was, ontheven van zijn individuele verantwoordelijkheid voor de uitvoering van die taken uit hoofde van deze verordening en de bijbehorende uitvoeringshandelingen.
6. Het Agentschap publiceert, via het bij artikel 63 opgezette register, een lijst van lidstaten die besloten hebben gezamenlijk verantwoordelijk te zijn in overeenstemming met dit artikel. In deze lijst staan de luchtvaartuigexploitanten ten aanzien waarvan lidstaten gezamenlijk de verantwoordelijkheid uitoefenen voor de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken, evenals details over de overeengekomen taakverdeling tussen de nationale bevoegde autoriteiten van die lidstaten.

Het Agentschap houdt bij het uitvoeren van inspecties en andere monitoringactiviteiten overeenkomstig artikel 73 rekening met de gezamenlijke uitoefening van de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken.

7. Wanneer de lidstaten die besloten hebben gezamenlijk verantwoordelijk zijn overeenkomstig dit artikel er niet langer van overtuigd zijn dat aan de voorwaarden van lid 1 wordt voldaan, trekken zij dat besluit in en zeggen zij de gedetailleerde regelingen in verband met de gemeenschappelijke uitoefening van de verantwoordelijkheid op, na overleg met de betrokken luchtvaartuigexploitant. In dat geval wordt, na de intrekking van dat besluit, de krachtens artikel 51, lid 3, verantwoordelijke lidstaat individueel verantwoordelijk voor de uitvoering van die taken met betrekking tot de betrokken luchtvaartuigexploitant en worden de andere betrokken lidstaten ontheven van hun gezamenlijke verantwoordelijkheid.

In dat geval waarborgen alle betrokken lidstaten de effectieve en ononderbroken voortzetting van de uitvoering van die taken tijdens de overgangsperiode voorafgaand aan de datum met ingang waarvan de verantwoordelijkheid individueel wordt uitgeoefend, alsmede de naadloze voortzetting van de activiteiten die de luchtvaartuigexploitant tijdens die periode verricht. Zij stellen de Commissie en het Agentschap onverwijld in kennis van de intrekking. Na ontvangst van die kennisgeving actualiseert het Agentschap de relevante informatie in het in artikel 63 bedoelde register.

8. Dit artikel laat de rechten en plichten van de lidstaten uit hoofde van het Verdrag van Chicago onverlet.

Wanneer de lidstaten besloten hebben gezamenlijk verantwoordelijk te zijn overeenkomstig dit artikel, of wanneer zij besloten hebben een dergelijk besluit in te trekken, stellen zij de ICAO daarvan in kennis.

Artikel 54

Overdracht van de verantwoordelijkheid op verzoek van organisaties

1. In afwijking van artikel 51, lid 3, mag een organisatie het Agentschap verzoeken om voor die organisatie op te treden als bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken, als die organisatie houder is van, of in aanmerking komt om een aanvraag te doen voor een certificaat overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk III bij de nationale bevoegde autoriteit van een lidstaat, maar uit hoofde van dat certificaat beschikt over of voornemens is te beschikken over een aanzienlijk deel van de faciliteiten en het personeel in een of meer andere lidstaten.

Een dergelijk verzoek kan ook worden gedaan door twee of meer organisaties die een enkele groep van bedrijven vormen en die elk een hoofdkantoor in een andere lidstaat hebben en elk houder zijn van of in aanmerking komen om een aanvraag te doen voor een certificaat overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk III voor hetzelfde type luchtvaartactiviteit.

Voordat de in de eerste en tweede alinea bedoelde organisaties een dergelijke aanvraag indienen, moeten zij de toestemming krijgen van de nationale bevoegde autoriteiten van de lidstaten waarin zij hun hoofdkantoren hebben. Deze toestemmingen⁴² worden samen met het verzoek aan het Agentschap medegedeeld.

2. Als het Agentschap van oordeel is dat het de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken effectief kan uitoefenen, zoals gevraagd, overeenkomstig deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen, sluit het samen met de betrokken lidstaat of lidstaten, naargelang het geval, gedetailleerde regelingen in verband met de overdracht van de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken. De organisaties die het Agentschap hebben gevraagd als hun bevoegde autoriteit op te treden, worden geraadpleegd over deze gedetailleerde regelingen voordat zij definitief worden vastgesteld.

Deze gedetailleerde voorschriften bevatten ten minste een duidelijke omschrijving van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken die worden overgedragen, de juridische, praktische en administratieve regelingen die nodig zijn voor een ordelijke overdracht, voor de effectieve en ononderbroken voortzetting van de uitvoering van de betrokken taken in overeenstemming met deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen, alsmede voor de naadloze voortzetting van de activiteiten van de betrokken organisaties. De gedetailleerde regelingen bevatten tevens bepalingen over de overdracht van de betrokken technische dossiers en documentatie.

Het Agentschap en de betrokken lidstaat of lidstaten, naargelang het geval, zien erop toe dat de overdracht van de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken in overeenstemming met deze gedetailleerde regelingen verloopt.

⁴² COM maakt een voorbehoud bij de vervanging van "advies" door "toestemming".

3. Na ontvangst van het overeenkomstig lid 1 ingediende verzoek wordt het Agentschap de bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken waarop het verzoek betrekking heeft en wordt/worden de betrokken lidstaat/lidstaten ontheven van de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van die taken krachtens deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde uitvoerings-handelingen. Wat de uitoefening van de verantwoordelijkheden voor het uitvoeren van die taken door het Agentschap betreft, zijn de bepalingen van de hoofdstukken IV en V van toepassing.
4. Het bepaalde in artikel 53, leden 2a, 5 en 6, is van toepassing op elke overdracht van de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavings-taken overeenkomstig dit artikel.
- 4a. Organisaties waarvoor het Agentschap optreedt als bevoegde autoriteit krachtens dit artikel kunnen verzoeken dat de lidstaten waarin zij hun hoofdkantoren hebben opnieuw verantwoordelijk worden voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavings-taken met betrekking tot deze organisaties. De bepalingen van artikel 53, leden 3 tot en met 6, zijn in dat geval van overeenkomstige toepassing.

Artikel 55⁴³

Mechanisme voor toezichtondersteuning

1. [...]
- a) [...]

⁴³ COM maakt een voorbehoud bij de schrapping of wijziging van artikel 55.

b) [...]

c) [...]

2. [...]

3. [...]

4. [...]

5. [...]

Geldigheid van certificaten en verklaringen

1. Certificaten die zijn afgegeven en verklaringen die zijn ingediend overeenkomstig deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen, zijn geldig in alle lidstaten, zonder verdere eisen of beoordeling.
2. Indien de Commissie van oordeel is dat een rechtspersoon of natuurlijke persoon aan wie een certificaat is afgegeven of die een verklaring heeft ingediend niet meer voldoet aan de toepasselijke eisen uit hoofde van deze verordening of de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen, verlangt zij, op basis van een aanbeveling van het Agentschap, van de lidstaat die verantwoordelijk is voor het toezicht op die persoon dat passende corrigerende maatregelen en waarborgmaatregelen worden genomen, met inbegrip van de beperking of schorsing van het certificaat.

Die beslissing wordt genomen aan de hand van uitvoeringshandelingen die worden vastgesteld overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 116, lid 2. In geval van dwingende en naar behoren gemotiveerde urgentie die verband houdt met de veiligheid van de luchtvaart, stelt de Commissie onmiddellijk toepasselijke uitvoeringshandelingen vast overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 116, lid 4.

Met ingang van de datum waarop het uitvoeringsbesluit van kracht wordt, is het certificaat of de verklaring, in afwijking van lid 1, niet langer geldig in alle lidstaten.

3. Indien de Commissie van oordeel is dat de in lid 2 bedoelde lidstaat passende corrigerende maatregelen en waarborgmaatregelen heeft genomen, beslist zij, op basis van een aanbeveling van het Agentschap, dat het certificaat of de verklaring opnieuw geldig is in alle lidstaten, overeenkomstig lid 1. Die beslissing wordt genomen aan de hand van uitvoeringshandelingen die worden vastgesteld volgens de procedure bedoeld in artikel 116, lid 2. Om naar behoren gemotiveerde dwingende redenen van urgentie die verband houden met de veiligheid van de luchtvaart, stelt de Commissie onmiddellijk toepasselijke uitvoeringshandelingen vast overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 116, lid 4.
4. Dit artikel laat Verordening (EG) nr. 2111/2005 onverlet.

Aanvaarding van certificaten van derde landen

1. Het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten mogen de certificaten bedoeld in deze verordening en in de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen afgeven op basis van een certificaat dat is afgegeven overeenkomstig de wetten van een derde land, of mogen certificaten en andere overeenkomstig de wetten van een derde land afgegeven relevante documenten waaruit blijkt dat voldaan is aan de voorschriften voor de burgerluchtvaart, aanvaarden, voor zover die certificaten of andere relevante documenten van derde landen zorgen voor een niveau van veiligheid en milieubescherming dat gelijkwaardig is aan het niveau dat voortvloeit uit de toepassing van de bepalingen van deze verordening. Deze mogelijkheid kan worden vastgelegd in:
 - a) tussen de Unie en een derde land gesloten internationale overeenkomsten inzake de erkenning van certificaten;
 - b) de uitvoeringshandelingen bedoeld in lid 2; of
 - ba) bij ontstentenis van een internationale overeenkomst en van relevante uitvoeringshandelingen als bedoeld in de punten a) en b), en onverminderd artikel 126, lid 4, een overeenkomst betreffende de erkenning van certificaten, gesloten tussen een lidstaat en een derde staat vóór de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 1592/2002 en meegedeeld aan de Commissie en de andere lidstaten.
2. De Commissie is bevoegd uitvoeringshandelingen vast te stellen overeenkomstig de procedure van artikel 116, lid 3, teneinde gedetailleerde regels vast te stellen met betrekking tot de aanvaarding van certificaten en andere documenten waaruit blijkt dat de voorschriften voor de burgerluchtvaart die overeenkomstig de wetten van een derde land zijn uitgevaardigd, met inbegrip van de procedures en voorwaarden voor het scheppen en behouden van het noodzakelijke vertrouwen in de regelgevingssystemen van derde landen, nageleefd zijn.

Om dat vertrouwen te scheppen en te behouden is het Agentschap gemachtigd de benodigde technische beoordelingen en evaluaties van de wet- en regelgeving van derde landen en buitenlandse luchtvaartautoriteiten uit te voeren. Voor het uitvoeren van deze beoordelingen en evaluaties kan het Agentschap werkregelingen sluiten in overeenstemming met artikel 77, lid 2.

Artikel 58

Gekwalificeerde instanties

1. Het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten mogen hun certificerings- en toezichtstaken uit hoofde van deze verordening toewijzen aan gekwalificeerde instanties die als zijnde in overeenstemming met de in bijlage VI vastgestelde criteria zijn geaccrediteerd.

Onverminderd lid 4, zetten het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten die gebruik maken van de gekwalificeerde instanties een systeem op voor die accreditatie en voor de beoordeling van de naleving van die criteria door de gekwalificeerde instanties, zowel op het ogenblik van de accreditatie als daarna.

Een gekwalificeerde instantie wordt ofwel individueel geaccrediteerd door het Agentschap of door een nationale bevoegde autoriteit, of door twee of meer nationale bevoegde autoriteiten samen of door het Agentschap en een of meer nationale bevoegde autoriteiten samen.

2. Het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteit of autoriteiten, naargelang het geval, gaan over tot wijziging, beperking, intrekking of schorsing van een door hen verleende accreditatie van een gekwalificeerde instantie wanneer deze niet langer aan de criteria van bijlage VI voldoet.
3. Het Agentschap of de nationale bevoegde autoriteit of autoriteiten die een gekwalificeerde instantie accrediteren, mogen die instantie het recht verlenen om certificaten af te geven, te verlengen, te wijzigen, te beperken, te schorsen en in te trekken, of om verklaringen in ontvangst te nemen namens het Agentschap of de nationale bevoegde autoriteit. Dat recht wordt onder de reikwijdte van de accreditatie gebracht.
4. Het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten erkennen, zonder verdere technische eisen of beoordeling, de accreditaties van gekwalificeerde instanties die zijn verleend door het Agentschap en andere nationale bevoegde autoriteiten in overeenstemming met lid 1.

Het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten zijn niet verplicht gebruik te maken van de volledige reikwijdte van de accreditatie die door een andere nationale bevoegde autoriteit of het Agentschap is verleend, noch om gebruik te maken van de volle omvang van de rechten die door een andere nationale bevoegde autoriteit of het Agentschap aan die gekwalificeerde instantie zijn toegekend overeenkomstig lid 3.

5. Het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten wisselen informatie uit over de verleende, geschorste, beperkte en ingetrokken accreditaties, met inbegrip van informatie over de reikwijdte van de accreditatie en de toegekende rechten. Het Agentschap stelt die informatie ter beschikking via het in artikel 63 bedoelde register.

Artikel 59

Waarborgbepalingen

1. Deze verordening en de uitvoeringshandelingen die op grond daarvan zijn vastgesteld, beletten een lidstaat niet onmiddellijk te reageren wanneer zich een probleem in verband met de veiligheid van de burgerluchtvaart voordoet, indien aan elk van de volgende voorwaarden is voldaan:
 - a) het probleem houdt een ernstig risico in voor de veiligheid van de luchtvaart en onmiddellijk optreden van die lidstaat is vereist om het probleem aan te pakken;
 - b) de lidstaat kan het probleem niet op passende wijze aanpakken in overeenstemming met de bepalingen van deze verordening en uitvoeringshandelingen die op grond daarvan zijn vastgesteld;
 - c) de ondernomen actie is evenredig met de ernst van het probleem.

In een dergelijk geval stelt de betrokken lidstaat de Commissie, het Agentschap en de andere lidstaten via het bij artikel 63 opgezette register onmiddellijk in kennis van de genomen maatregelen, hun looptijd en van de redenen waarom ze zijn getroffen.

2. Indien de in lid 1 bedoelde maatregelen langer dan acht opeenvolgende maanden duren of indien een lidstaat bij herhaling dezelfde maatregelen heeft genomen en deze maatregelen in totaal langer dan acht maanden duren, beoordeelt het Agentschap of de in lid 1 vermelde voorwaarden zijn vervuld en verstrekt het, binnen drie maanden na de datum van ontvangst van de in lid 1 bedoelde kennisgeving, aan de Commissie een aanbeveling met betrekking tot het resultaat van die beoordeling. Het Agentschap neemt die aanbeveling op in het bij artikel 63 opgezette register.

In dat geval gaat de Commissie, rekening houdende met die aanbeveling, na of die voorwaarden zijn vervuld. Indien de Commissie van oordeel is dat die voorwaarden niet zijn vervuld of als zij het niet eens is met het resultaat van de door het Agentschap uitgevoerde beoordeling, stelt zij binnen drie maanden na de datum van ontvangst van die aanbeveling een uitvoeringsbesluit in die zin vast dat in het Publicatieblad van de Europese Unie wordt bekendgemaakt en in het bij artikel 63 opgezette register wordt opgenomen.

Na kennisgeving van een uitvoeringsbesluit waarin wordt bevestigd dat die voorwaarden niet zijn vervuld, beëindigt de betrokken lidstaat onmiddellijk de overeenkomstig lid 1 genomen maatregelen.

4. Na ontvangst van de in lid 1 bedoelde kennisgeving beoordeelt het Agentschap onverwijld ook of het door de lidstaat geconstateerde probleem door het Agentschap kan worden aangepakt door de in de eerste alinea van artikel 65, lid 4, bedoelde besluiten te nemen, zodat de door de lidstaat genomen maatregelen niet langer nodig zijn.

Indien het Agentschap van oordeel is dat het probleem op die manier kan worden aangepakt, neemt het Agentschap het daartoe vereiste besluit. Wanneer het Agentschap van oordeel is dat het probleem noopt tot wijziging van de op grond van deze verordening vastgestelde uitvoeringshandelingen, brengt zij overeenkomstig artikel 65, lid 1, aan de Commissie advies uit betreffende de wijziging van de gedelegeerde handelingen of uitvoeringshandelingen die zij in het licht van de toepassing van lid 1 noodzakelijk acht.

Flexibiliteitsregeling

1. Lidstaten mogen aan alle onder deze verordening vallende rechtspersonen en natuurlijke personen vrijstellingen toekennen van de eisen die op hen van toepassing zijn krachtens de bepalingen van hoofdstuk III, met uitzondering van de essentiële eisen die zijn vastgesteld in die bepalingen, of krachtens de op basis van die bepalingen vastgestelde uitvoeringshandelingen in geval van dringende en onvoorspelbare omstandigheden die gevolgen hebben voor die personen of hun operationele behoeften, indien alle volgende voorwaarden zijn vervuld:
 - a) het is niet mogelijk op passende wijze aan deze omstandigheden of behoeften tegemoet te komen in overeenstemming met de toepasselijke eisen;
 - b) er wordt gezorgd voor een aanvaardbaar niveau van veiligheid, milieubescherming en naleving van de toepasselijke essentiële eisen, indien nodig via de toepassing van beperkende maatregelen;
 - c) de lidstaat heeft alle mogelijke marktverstoringen die voortvloeien uit het toekennen van vrijstellingen zoveel mogelijk beperkt; en
 - d) de omvang en de duur van de vrijstelling zijn beperkt tot wat strikt noodzakelijk is en de vrijstelling wordt op niet-discriminerende wijze toegepast.

In dergelijk geval stelt de betrokken lidstaat de Commissie, het Agentschap en de andere lidstaten via het bij artikel 63 opgezette register onmiddellijk in kennis van de toegekende vrijstelling, de looptijd ervan, de reden van de toekenning ervan en, voor zover van toepassing, de nodige beperkende maatregelen die zijn toegepast.

2. Indien de in lid 1 bedoelde vrijstellingen langer dan acht opeenvolgende maanden duren of indien een lidstaat bij herhaling dezelfde vrijstellingen heeft toegekend en deze in totaal langer dan acht maanden duren, beoordeelt het Agentschap of de in lid 1 vermelde voorwaarden zijn vervuld en verstrekt het, binnen drie maanden na de datum van ontvangst van de in lid 1 bedoelde kennisgeving, aan de Commissie een aanbeveling met betrekking tot het resultaat van die beoordeling. Het Agentschap neemt die aanbeveling op in het bij artikel 63 opgezette register.

In dat geval beoordeelt de Commissie, rekening houdende met die aanbeveling, of die voorwaarden zijn vervuld. Als de Commissie van oordeel is dat die voorwaarden niet zijn vervuld of als zij het niet eens is met het resultaat van de door het Agentschap uitgevoerde beoordeling, stelt zij binnen drie maanden na de datum van ontvangst van die aanbeveling een uitvoeringsbesluit in die zin vast dat in het Publicatieblad van de Europese Unie wordt bekendgemaakt en in het bij artikel 63 opgezette register wordt opgenomen.

Na kennisgeving van een uitvoeringsbesluit waarin wordt bevestigd dat niet aan deze voorwaarden is voldaan, trekt de betrokken lidstaat de overeenkomstig lid 1 toegekende vrijstelling onmiddellijk in.

3. Indien een lidstaat van oordeel is dat de naleving van de in de bijlagen geformuleerde toepasselijke essentiële eisen kan worden aangetoond met andere middelen dan die in de op basis van deze verordening vastgestelde uitvoeringshandelingen, en dat die middelen aanzienlijke voordelen bieden met betrekking tot de veiligheid van de burgerluchtvaart of efficiënter zijn voor de onder deze verordening vallende personen of voor de betrokken autoriteiten, kan hij, via het bij artikel 63 opgezette register, bij de Commissie en het Agentschap een gemotiveerd verzoek tot wijziging van de desbetreffende uitvoeringshandeling indienen, zodat die andere middelen kunnen worden aangewend.

In dat geval verstrekt het Agentschap aan de Commissie onverwijld een aanbeveling over de vraag of het verzoek van de lidstaat voldoet aan de voorwaarden van de eerste alinea.

Indien nodig voor de toepassing van deze alinea, overweegt de Commissie, onverwijld en rekening houdende met die aanbeveling, of de desbetreffende gedelegeerde handeling of uitvoeringshandeling moet worden gewijzigd.

Artikel 61

Verzameling, uitwisseling en analyse van informatie

1. De Commissie, het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten wisselen alle informatie uit waarover zij beschikken in het kader van de toepassing van deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen, en die relevant is voor de uitvoering van de taken van de andere partijen uit hoofde van deze verordening. De bevoegde autoriteiten van de lidstaten die verantwoordelijk zijn voor het onderzoek naar ongevallen en incidenten in de burgerluchtvaart of voor de analyse van voorvallen, krijgen voor de uitvoering van hun taken eveneens het recht op toegang tot die informatie. Die informatie mag ook worden verspreid onder belanghebbende partijen overeenkomstig de in lid 4 vermelde uitvoeringshandelingen.
2. Het Agentschap coördineert op het niveau van de Unie de verzameling, uitwisseling en analyse van informatie over aangelegenheden die onder het toepassingsgebied van deze verordening vallen. Daartoe kan het Agentschap met rechtspersonen en natuurlijke personen die onder deze verordening vallen, of met verenigingen van dergelijke personen, regelingen sluiten met betrekking tot de verzameling, uitwisseling en analyse van informatie.

3. Op verzoek van de Commissie analyseert het Agentschap dringende of belangrijke kwesties die onder het toepassingsgebied van deze verordening vallen. In voorkomend geval werken de nationale bevoegde autoriteiten bij de uitvoering van deze analyse samen met het Agentschap.
4. De Commissie stelt gedetailleerde voorschriften vast met betrekking tot de modaliteiten voor de in lid 1 bedoelde uitwisseling van informatie tussen de Commissie, het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten, en voor de verspreiding van dergelijke informatie onder belanghebbende partijen. Deze voorschriften worden vastgelegd in uitvoeringshandelingen die volgens de procedure van artikel 116, lid 3, worden vastgesteld.

Bij de vaststelling van de in de eerste alinea bedoelde gedetailleerde regels wordt rekening gehouden met:

- a) de noodzaak om onder deze verordening vallende rechtspersonen en natuurlijke personen de informatie te verstrekken die zij nodig hebben om de naleving en bevordering van de in artikel 1 geformuleerde doelstellingen te waarborgen;
 - b) de noodzaak om de verspreiding en het gebruik van informatie te beperken tot wat strikt noodzakelijk is om de in artikel 1 genoemde doelstellingen te verwezenlijken;
 - c) de noodzaak van een verbod op het beschikbaar stellen of gebruiken van de informatie om schuld of aansprakelijkheid vast te stellen, onverminderd het toepasselijke nationale strafrecht⁴⁴.
5. De nationale bevoegde autoriteiten, in overeenstemming met hun nationale wetgeving, de Commissie, het Agentschap, alsmede de rechtspersonen en natuurlijke personen en de verenigingen van die personen bedoeld in lid 2, nemen de nodige maatregelen om te waarborgen dat de informatie die zij overeenkomstig dit artikel hebben ontvangen op passende wijze vertrouwelijk wordt behandeld. Deze bepaling laat alle strengere vertrouwelijkheidseisen vervat in Verordening (EU) nr. 996/2010, Verordening (EU) nr. 376/2014 en andere Uniewetgeving, onverlet.

⁴⁴ DE, gesteund door AT, stelt voor een verwijzing naar "nationaal procesrecht" in dit lid en in overweging 28 bis op te nemen.

6. Het Agentschap publiceert jaarlijks een veiligheidsevaluatie om het algemene publiek te informeren over het algemene niveau van veiligheid van de burgerluchtvaart in de Unie. Die evaluatie bevat een analyse van de algemene veiligheidssituatie in eenvoudige en gemakkelijk te begrijpen bewoordingen, en geeft aan of er sprake is van een verhoogd veiligheidsrisico.

Artikel 62

Bescherming van informatiebronnen

1. Indien de in artikel 61, leden 1 en 2, bedoelde informatie verstrekt is aan een nationale bevoegde autoriteit, wordt de bron van die informatie beschermd overeenkomstig de toepasselijke wetgeving van de lidstaten en de Unie inzake de bescherming van bronnen van informatie over de veiligheid van de burgerluchtvaart. Indien die informatie door een natuurlijke persoon aan de Commissie of het Agentschap is verstrekt, worden de persoonlijke gegevens van die bron niet tezamen met de verstrekte informatie geregistreerd.
2. Onverminderd het toepasselijke nationale strafrecht⁴⁵ ondernemen de lidstaten geen stappen in verband met niet voorbedachte of onopzettelijke wetsovertredingen welke uitsluitend onder hun aandacht komen omdat de informatie over die overtredingen is verstrekt in het kader van de toepassing van deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen.

De bepalingen van de eerste alinea gelden niet in gevallen van opzettelijk wangedrag of wanneer er sprake is van manifeste, zware en ernstige miskenning van een kennelijk risico en zwaar tekortschieten in de beroepsverantwoordelijkheid om de in de omstandigheden vereiste zorgvuldigheid te betrachten, waardoor te voorziene schade aan een persoon of eigendom wordt veroorzaakt of het niveau van veiligheid van de burgerluchtvaart ernstig in het gedrang komt.

3. De lidstaten kunnen maatregelen handhaven of aannemen om de bescherming van de in lid 1 bedoelde informatiebronnen te versterken.

⁴⁵ DE, gesteund door AT, stelt voor een verwijzing naar "nationaal procesrecht" aan dit lid en aan overweging 28a toe te voegen.

4. Werknemers en contractanten die informatie verstrekken op grond van deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen worden door hun werkgever of door de organisatie waaraan zij diensten verlenen, niet benadeeld op basis van de verstrekte informatie.

De bepalingen van de eerste alinea gelden niet in gevallen van opzettelijk wangedrag of wanneer er sprake is van manifeste, zware en ernstige miskenning van een kennelijk risico en zwaar tekortschieten in de beroepsverantwoordelijkheid om de in de omstandigheden vereiste zorgvuldigheid te betrachten, waardoor te voorziene schade aan een persoon of eigendom wordt veroorzaakt of de veiligheid van de burgerluchtvaart ernstig in het gedrang komt.

5. De bepalingen van dit artikel verhinderen de lidstaten, de Commissie en het Agentschap niet om alle maatregelen te nemen die nodig zijn om de veiligheid van de burgerluchtvaart te handhaven of te verbeteren.
6. De bepalingen van dit artikel laten de in Verordening (EG) nr. 996/2010 en Verordening (EG) nr. 376/2014 vastgestelde regels inzake de bescherming van de informatiebron onverlet.

Artikel 63

Register van informatie

1. In samenwerking met de Commissie en de nationale bevoegde autoriteiten zorgt het Agentschap voor het opzetten en beheren van een register van informatie die nodig is om te zorgen voor effectieve samenwerking tussen het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten op het gebied van de uitvoering van hun certificerings-, toezichts- en handhavingstaken uit hoofde van deze verordening.

Dat register bevat informatie over:

- a) certificaten die zijn afgegeven en verklaringen die zijn ontvangen door het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk III en de artikelen 53, 54, 66, 67, 68, 69 en 70;

- b) certificaten die zijn afgegeven en verklaringen die zijn ontvangen door gekwalificeerde instanties namens het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten, overeenkomstig artikel 58, lid 3;
- c) accreditaties die door het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten zijn verleend aan gekwalificeerde instanties overeenkomstig artikel 58, met inbegrip van informatie over het toepassingsgebied van de accreditatie en de toegekende rechten;
- d) de maatregelen die door de lidstaten zijn genomen krachtens artikel 2, leden 6 en 7, en de overeenkomstige besluiten van de Commissie;
- e) besluiten die door de Commissie zijn genomen krachtens artikel 2, lid 4;
- f) besluiten die door de lidstaten zijn genomen krachtens artikel 36, lid 2;
- g) de overdracht door de lidstaten van de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken aan het Agentschap of aan de bevoegde autoriteit van een andere lidstaat, overeenkomstig de artikelen 53 en 54, met inbegrip van nadere informatie over de taken die zijn overgedragen;
- h) [...]
- i) besluiten die de Commissie heeft genomen overeenkomstig artikel 56;
- j) kennisgevingen door nationale bevoegde autoriteiten van afzonderlijke vliegtijdspecificatieschema's die bij het Agentschap zijn ingediend op basis van de uitvoeringshandelingen die zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 28, lid 1, onder da), en de overeenkomstige adviezen van het Agentschap die zijn verstrekt overeenkomstig artikel 65, lid 7;
- k) kennisgevingen door lidstaten van de maatregelen die zijn genomen om onmiddellijk te reageren op een probleem in verband met de veiligheid van de luchtvaart, van toegekende vrijstellingen en van de overeenkomstige aanbevelingen van Agentschap en Commissiebesluiten, krachtens artikel 59, lid 1, en artikel 60, lid 1;

- l) verzoeken van lidstaten met betrekking tot andere manieren van naleving van de essentiële eisen, alsmede de overeenkomstige aanbevelingen van het Agentschap krachtens artikel 60, lid 3;
 - m) kennisgevingen door het Agentschap en de overeenkomstige Commissiebesluiten krachtens artikel 65, lid 4;
 - ma) informatie in verband met de tenuitvoerlegging van internationale normen en aanbevolen praktijken, als bedoeld in artikel 77, lid 4;
 - mb) gezamenlijke uitoefening van de verantwoordelijkheid voor certificerings-, toezichts- en handhavingstaken door de lidstaten en de overeenkomstige Commissiebesluiten, overeenkomstig artikel 53 bis, met inbegrip van informatie over taken die gezamenlijk worden uitgevoerd;
 - mc) vrijstellingen die door de lidstaten zijn toegekend krachtens artikel 36, lid 2a, en de overeenkomstige Commissiebesluiten;
 - n) andere informatie die nodig kan zijn om te zorgen voor effectieve samenwerking tussen het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten met betrekking tot de uitvoering van hun certificerings-, toezichts- en handhavingstaken uit hoofde van deze verordening.
2. De nationale bevoegde autoriteiten, luchtvaartgeneeskundige keuringsartsen en luchtvaartgeneeskundige centra wisselen via het register ook informatie uit over de medische geschiktheid van piloten. Deze informatie, die persoonsgegevens zoals gezondheidsgegevens omvat, is beperkt tot wat strikt noodzakelijk is om effectieve certificering van en effectief toezicht op piloten te waarborgen overeenkomstig artikel 20.
 3. Alle in het register opgenomen persoonsgegevens, waaronder gezondheidsgegevens, worden niet langer opgeslagen dan nodig is voor het doel waarvoor de gegevens werden verzameld of het doel waarvoor ze verder worden verwerkt.
 4. De lidstaten en het Agentschap zorgen ervoor dat de betrokkenen wier persoonsgegevens in het register worden verwerkt daar van tevoren van in kennis worden gesteld.

5. De lidstaten en het Agentschap mogen de reikwijdte van de rechten van de betrokkene om toegang te krijgen tot de in het register opgenomen persoonsgegevens en deze te corrigeren en te deleten, beperken in de mate die strikt noodzakelijk is om de veiligheid van de burgerluchtvaart te vrijwaren, overeenkomstig artikel 13 van Richtlijn 95/46/EG en artikel 20 van Verordening (EG) nr. 45/2001⁴⁶.
6. Onverminderd lid 7 beschikken de Commissie, het Agentschap, de nationale bevoegde autoriteiten en alle autoriteiten van de lidstaten die belast zijn met het onderzoek van ongevallen en incidenten in de burgerluchtvaart voor de uitvoering van hun taken over beveiligde online-toegang tot alle informatie in het register.

In voorkomend geval mogen de Commissie en het Agentschap bepaalde informatie in het register, met uitzondering van de in lid 2 bedoelde informatie, verspreiden onder belanghebbende partijen of openbaar maken.

7. De informatie in het register wordt met passende instrumenten en protocollen tegen ongeoorloofde toegang beschermd. De toegang tot en openbaarmaking van de in lid 2 bedoelde informatie wordt beperkt tot personen die verantwoordelijk zijn voor de certificering van en het toezicht op de medische geschiktheid van piloten, met het oog op de uitvoering van hun taken uit hoofde van deze verordening. Aan andere gemachtigde personen kan ook beperkte toegang tot de informatie worden verleend om het goed functioneren van het register te garanderen, en met name met het oog op het technisch onderhoud ervan. Personen die gemachtigd zijn om toegang te krijgen tot informatie die persoonsgegevens bevat, krijgen voorafgaande opleiding over de toepasselijke wetgeving inzake bescherming van persoonsgegevens en de bijbehorende waarborgen.
8. De Commissie stelt de nodige voorschriften voor het functioneren en het beheer van het register vast. Deze voorschriften worden bepaald in uitvoeringshandelingen die volgens de in artikel 116, lid 3, bedoelde procedure worden vastgesteld, en zij bevatten gedetailleerde eisen met betrekking tot:
 - a) de technische aspecten van de oprichting en het onderhoud van het register;

⁴⁶ DE, gesteund door AT, stelt voor een verwijzing naar "nationaal procesrecht" in dit lid en in overweging 28 bis op te nemen.

- b) de classificatie van de informatie die de Commissie, het Agentschap en de nationale bevoegde autoriteiten in het register moeten laten opnemen, met inbegrip van de vorm en wijze van verzending van die informatie;
- c) regelmatige en gestandaardiseerde actualiseringen van de in het register opgenomen informatie;
- d) de modaliteiten voor de verspreiding en publicatie van bepaalde in het register opgenomen informatie overeenkomstig lid 6;
- e) de classificatie van informatie inzake de medische geschiktheid van piloten die de nationale bevoegde autoriteiten, luchtvaartgeneeskundige keuringsartsen en luchtvaartgeneeskundige centra in het register moeten laten opnemen, met inbegrip van de vorm en wijze van verzending van die informatie;
- f) de modaliteiten voor de bescherming van de in het register opgenomen informatie tegen ongeoorloofde toegang, waarbij de toegang tot de informatie wordt beperkt en alle in het register opgenomen persoonsgegevens worden beschermd overeenkomstig de toepasselijke Uniewetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens, met name tegen onbedoelde of onrechtmatige vernietiging, verlies, wijziging of openbaarmaking;
- g) de maximumperiode gedurende welke de in het register opgenomen persoonsgegevens mogen worden bewaard, met inbegrip van de als persoonsgegevens beschouwde informatie over de medische geschiktheid van piloten;
- h) de gedetailleerde voorwaarden waaronder lidstaten en het Agentschap de rechten van de betrokkene op toegang, correctie en schrapping van de in het register opgenomen persoonsgegevens kunnen beperken, met het oog op lid 5.

HOOFDSTUK V

HET AGENTSCHAP VAN DE EUROPESE UNIE VOOR DE VEILIGHEID VAN DE LUCHTVAART

AFDELING I

Taken

Artikel 64

Oprichting en taken van het Agentschap

1. Hierbij wordt een Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart opgericht.
2. Om de goede werking en ontwikkeling van de burgerluchtvaart in de Unie te garanderen overeenkomstig de in artikel 1 vastgestelde doelstellingen, dient het Agentschap:
 - a) taken te verrichten en adviezen uit te brengen met betrekking tot alle onder deze verordening vallende aangelegenheden;
 - b) de Commissie bij te staan door maatregelen voor te bereiden die uit hoofde van deze verordening moeten worden genomen. Indien deze maatregelen technische voorschriften omvatten, mag de Commissie de inhoud daarvan niet wijzigen zonder voorafgaand overleg met het Agentschap;
 - c) de Commissie de noodzakelijke technische, wetenschappelijke en administratieve ondersteuning te verlenen bij de uitoefening van haar taken;
 - d) de noodzakelijke maatregelen te nemen binnen de bevoegdheden die krachtens deze verordening of andere Uniewetgeving aan het Agentschap zijn verleend;

- e) de inspecties, andere monitoringtaken en onderzoeken uit te voeren die nodig zijn om zijn taken uit hoofde van deze verordening te vervullen of waar de Commissie om verzoekt;
- f) op de onder zijn bevoegdheid vallende gebieden namens de lidstaten de taken uit te voeren die door de toepasselijke internationale verdragen, met name het Verdrag van Chicago, aan de lidstaten zijn toebedeeld;
- g) de nationale bevoegde autoriteiten bij te staan bij de uitvoering van hun taken, met name door een forum te verschaffen voor de uitwisseling van informatie en deskundigheid;
- h) op verzoek van de Commissie bij te dragen tot de vaststelling, meting, rapportering en analyse van prestatie-indicatoren, indien de Uniewetgeving voorziet in prestatie-regelingen met betrekking tot de burgerluchtvaart, voor veiligheids- en andere technische aangelegenheden waarvoor het Agentschap over de relevante deskundigheid beschikt;
- i) samen te werken met andere instellingen, kantoren en agentschappen van de Unie op gebieden waarop hun activiteiten verband houden met technische aspecten van de burgerluchtvaart.

Artikel 65

Maatregelen van het Agentschap

1. Op verzoek verleent het Agentschap de Commissie bijstand bij het voorbereiden van voorstellen voor wijzigingen van deze verordening en van gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen die op grond van deze verordening worden vastgesteld. De documenten die het Agentschap daartoe bij de Commissie indient, nemen de vorm aan van adviezen.
2. Het Agentschap stelt aanbevelingen aan de Commissie op met het oog op de toepassing van de artikelen 59 en 60.

3. In overeenstemming met artikel 104 en de toepasselijke uitvoeringshandelingen die op basis van deze verordening zijn vastgesteld, stelt het Agentschap certificeringsspecificaties en andere gedetailleerde specificaties, aanvaardbare wijzen van naleving en richtsnoeren voor de toepassing van deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen op.
4. Het Agentschap neemt de besluiten die nodig zijn voor de toepassing van lid 6, de artikelen 66, 67, 67a, 68, 69, 70, 71 en 73 en indien er taken aan het Agentschap zijn toegewezen krachtens de artikelen 53 en 54.

Het Agentschap mag vrijstellingen toekennen aan alle rechtspersonen en natuurlijke personen aan wie het een certificaat heeft afgegeven in de omstandigheden en onder de voorwaarden bedoeld in artikel 60, lid 1. In dat geval stelt het Agentschap de Commissie en de lidstaten via het bij artikel 63 opgezette register onmiddellijk in kennis van de toegekende vrijstellingen, de redenen voor de toekenning ervan en, voor zover van toepassing, de nodige beperkende maatregelen die zijn toegepast. Indien een vrijstelling langer dan acht opeenvolgende maanden duurt of indien het Agentschap dezelfde vrijstelling herhaaldelijk heeft toegekend en de totale duur ervan meer dan acht maanden bedraagt, gaat de Commissie na of die voorwaarden zijn vervuld, en indien zij van oordeel is dat dit niet het geval is, stelt zij een uitvoeringsbesluit in die zin vast dat in het Publicatieblad van de Europese Unie wordt bekendgemaakt en in het bij artikel 63 opgezette register wordt opgenomen. Na kennisgeving van dat uitvoeringsbesluit trekt het Agentschap de vrijstelling onmiddellijk in.

5. Het Agentschap stelt verslagen op over de inspecties en andere monitoringactiviteiten die op grond van artikel 73 zijn uitgevoerd.
6. Het Agentschap reageert onverwijld op een dringend veiligheidsprobleem dat binnen het toepassingsgebied van deze verordening valt, door het vaststellen van corrigerende maatregelen die moeten worden genomen door rechtspersonen en natuurlijke personen voor wie het Agentschap als bevoegde autoriteit optreedt, en door het verspreiden van daarmee verband houdende informatie onder die personen, met inbegrip van richtsnoeren of aanbevelingen, voor zover dit noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de in artikel 1 neergelegde doelstellingen.

Het Agentschap reageert onverwijld op een dringend veiligheidsprobleem dat binnen het toepassingsgebied van deze verordening valt, door het vaststellen van te verwezenlijken veiligheidsdoelstellingen en het aanbevelen van corrigerende maatregelen die door nationale bevoegde autoriteiten moeten worden genomen en door het verspreiden van daarmee verband houdende informatie onder die nationale bevoegde autoriteiten, voor zover dit noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de in artikel 1 neergelegde doelstellingen.

7. Het Agentschap brengt advies uit over de afzonderlijke vliegtijdspecificatieschema's die door de lidstaten zijn voorgesteld krachtens de op basis van artikel 28, lid 1, onder da), vastgestelde uitvoeringshandelingen die afwijken van de door het Agentschap vastgestelde certificeringsspecificaties.

Artikel 66

Luchtwaardigheids- en milieucertificering

1. Met betrekking tot de producten, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur bedoeld in artikel 2, lid 1, onder a), en artikel 2, lid 1, onder b), punt (i), oefent het Agentschap, in voorkomend geval en overeenkomstig het bepaalde in het Verdrag van Chicago of de bijlagen daarvan, namens de lidstaten de functies en taken uit van de staat van ontwerp, vervaardiging of registratie, voor zover deze functies en taken verband houden met ontwerpcertificering en verplichte informatie over blijvende luchtwaardigheid. Daartoe zal het Agentschap met name:
 - a) voor elk ontwerp van een product waarvoor een typecertificaat, een beperkt typecertificaat, een wijziging in een typecertificaat of een beperkt typecertificaat, met inbegrip van een aanvullend typecertificaat, een goedkeuring van een reparatieontwerp of een goedkeuring van gegevens betreffende operationele geschiktheid is aangevraagd overeenkomstig artikel 11, de certificeringsgrondslag vaststellen en aan de aanvrager meedelen;
 - b) [...]
 - c) voor ieder ontwerp van een onderdeel of niet-geïnstalleerde apparatuur waarvoor een certificaat is aangevraagd overeenkomstig artikel 12 of 13, de certificeringsgrondslag vaststellen en aan de aanvrager meedelen;

- d) voor luchtvaartuigen waarvoor een vliegvergunning is aangevraagd overeenkomstig artikel 14, lid 4, de goedkeuring van de vluchtvoorwaarden in verband met het ontwerp afgeven;
- e) de specificaties inzake luchtwaardigheid en milieuverenigbaarheid die van toepassing zijn op het ontwerp van de producten, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur die onderworpen zijn aan een verklaring overeenkomstig artikel 11, lid 8, artikel 12, lid 7, en artikel 13, lid 1, vaststellen en ter beschikking stellen;
- f) verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig artikel 51, lid 2, voor wat betreft de typecertificaten, beperkte typecertificaten, wijzigingscertificaten, met inbegrip van aanvullende typecertificaten, goedkeuringen van reparatieontwerpen en goedkeuringen van gegevens betreffende operationele geschiktheid voor het ontwerp van producten overeenkomstig artikel 11;
- g) verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig artikel 51, lid 2, voor wat betreft de certificaten voor het ontwerp van onderdelen en voor niet-geïnstalleerde apparatuur overeenkomstig de artikelen 12 en 13;
- h) de passende milieu-informatiebladen afgeven met betrekking tot het ontwerp van de producten die het certificeert overeenkomstig artikel 11;
- i) de functies inzake blijvende luchtwaardigheid waarborgen in verband met het ontwerp van producten, het ontwerp van onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur die het heeft gecertificeerd en waarop het toezicht houdt, onder meer door onverwijld op veiligheids- of beveiligingsproblemen te reageren en door de toepasselijke verplichte informatie te verstrekken en te verspreiden.

2. Het Agentschap is verantwoordelijk voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig artikel 51, lid 2, met betrekking tot:

- a) de goedkeuringen en de verklaringen van de organisaties die verantwoordelijk zijn voor het ontwerp van producten, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur, overeenkomstig artikel 15, lid 1, onder a) en lid 3d, respectievelijk;

- b) de goedkeuringen en de verklaringen van de organisaties die verantwoordelijk zijn voor de vervaardiging, het onderhoud en het beheer van de blijvende luchtwaardigheid van producten, onderdelen en niet-geïnstalleerde apparatuur, en van de organisaties die betrokken zijn bij de opleiding van personeel, overeenkomstig artikel 15, leden 1 en 3d, voor zover de hoofdvestiging van die organisaties gelegen is buiten de grondgebieden waarvoor lidstaten verantwoordelijk zijn uit hoofde van het Verdrag van Chicago.
3. Het Agentschap is verantwoordelijk voor de uitvoering van de toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig artikel 51, lid 2, met betrekking tot de verklaringen van organisaties overeenkomstig artikel 11, lid 8, artikel 12, lid 7, en artikel 13, lid 1.

Artikel 67

Certificering van bemanningsleden

1. Het Agentschap is verantwoordelijk voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig artikel 51, lid 2, met betrekking tot de goedkeuringen van en de verklaringen van de in artikel 22 bedoelde organisaties voor de opleiding van piloten, organisaties voor de opleiding van cabinepersoneel en de luchtvaartgeneeskundige centra, voor zover de hoofdvestiging van die organisaties en centra gelegen is buiten de grondgebieden waarvoor lidstaten verantwoordelijk zijn uit hoofde van het Verdrag van Chicago.
2. In elk van de onderstaande gevallen is het Agentschap verantwoordelijk voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig artikel 51, lid 2, met betrekking tot de certificaten voor vluchtnabootsingsinstrumenten overeenkomstig artikel 23:
- a) het instrument wordt geëxploiteerd door een organisatie met een hoofdkantoor buiten de grondgebieden waarvoor lidstaten verantwoordelijk zijn uit hoofde van het Verdrag van Chicago;
 - b) het instrument bevindt zich buiten de grondgebieden waarvoor lidstaten verantwoordelijk zijn uit hoofde van het Verdrag van Chicago;
 - c) [...]

Artikel 67 bis

Veiligheidgerelateerde apparatuur van luchtvaartterreinen

Met betrekking tot de in artikel 31 bedoelde veiligheidgerelateerde apparatuur van luchtvaartterreinen zal het Agentschap:

1. voor zover bepaald in de uitvoeringshandelingen die overeenkomstig artikel 31a zijn vastgesteld, de gedetailleerde specificaties voor de veiligheidgerelateerde apparatuur van luchtvaartterreinen waarvoor een certificaat of een verklaring wordt verlangd overeenkomstig artikel 31, lid 1, vaststellen en aan de aanvrager meedelen;
2. voor zover bepaald in de uitvoeringshandelingen die overeenkomstig artikel 31a zijn vastgesteld, verantwoordelijk zijn voor de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig artikel 51, lid 2, met betrekking tot de certificaten voor en de verklaringen die zijn ingediend betreffende het ontwerp van veiligheidgerelateerde apparatuur van luchtvaartterreinen, overeenkomstig artikel 31, lid 1.

Artikel 68

ATM/ANS

1. Het Agentschap is verantwoordelijk voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig artikel 51, lid 2, met betrekking tot:
 - a) de certificaten voor de in artikel 36 bedoelde verleners van ATM/ANS, als de hoofdvestiging van die verleners gelegen is buiten de grondgebieden waarvoor lidstaten verantwoordelijk zijn uit hoofde van het Verdrag van Chicago en als zij verantwoordelijk zijn voor het verlenen van ATM/ANS in het luchtruim boven het grondgebied waarop de Verdragen van toepassing zijn;

- b) de certificaten voor de in artikel 36 bedoelde verleners van ATM/ANS, indien die verleners ATM/ANS verlenen in de meeste of alle lidstaten, die ook verder mogen reiken dan het luchtruim boven het grondgebied waarop de Verdragen van toepassing zijn;
- c) de certificaten voor en de verklaringen van de in artikel 37 bedoelde organisaties, indien deze organisaties betrokken zijn bij het ontwerp, de vervaardiging of het onderhoud van ATM/ANS-systemen en -componenten die worden gebruikt bij het verlenen van de onder b) bedoelde diensten;
- d) de verklaringen van verleners van ATM/ANS waaraan het Agentschap een certificaat heeft afgegeven overeenkomstig het bepaalde onder a) en b), met betrekking tot ATM/ANS-systemen en -componenten die door die verleners in gebruik worden genomen overeenkomstig artikel 38, lid 1.

2. Met betrekking tot de in artikel 38 bedoelde systemen en componenten zal het Agentschap:

- a) voor zover bepaald in de uitvoeringshandelingen die overeenkomstig artikel 38a zijn vastgesteld, de gedetailleerde specificaties voor de ATM/ANS-systemen en -componenten waarvan de veiligheid of interoperabiliteit afhankelijk is en waarvoor een certificaat moet worden afgegeven overeenkomstig artikel 38, lid 2, vaststellen en aan de aanvrager meedelen;
- b) voor zover bepaald in de uitvoeringshandelingen die overeenkomstig artikel 38a zijn vastgesteld, verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig artikel 51, lid 2, met betrekking tot de certificaten voor en de verklaringen die zijn ingediend betreffende ATM/ANS-systemen en -componenten waarvan de veiligheid of interoperabiliteit afhankelijk is, overeenkomstig artikel 38, lid 2.

Artikel 69

Certificering van organisaties voor de opleiding van luchtverkeersleiders

Het Agentschap is verantwoordelijk voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig artikel 51, lid 2, met betrekking tot de certificaten voor de in artikel 42 bedoelde organisaties voor de opleiding van luchtverkeersleiders, voor zover de hoofdvestiging van die organisaties gelegen is buiten de grondgebieden waarvoor lidstaten verantwoordelijk zijn uit hoofde van het Verdrag van Chicago, en, in voorkomend geval, voor het personeel van die organisaties.

Artikel 70

Luchtvaartuigexploitanten uit derde landen en internationaal veiligheidstoezicht

1. Het Agentschap is verantwoordelijk voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig artikel 51, lid 2, met betrekking tot de in artikel 49, lid 1, bedoelde vergunningen en verklaringen van luchtvaartuigexploitanten, tenzij een lidstaat de functies en taken van de staat van de exploitant verricht voor de betrokken luchtvaartuigexploitanten.
2. Het Agentschap is verantwoordelijk voor de uitvoering van de certificerings-, toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig artikel 51, lid 2, met betrekking tot de vergunningen voor luchtvaartuigen en piloten bedoeld in artikel 50, lid 1, onder a).
3. Op verzoek verleent het Agentschap de Commissie bijstand bij de tenuitvoerlegging van Verordening (EG) nr. 2111/2005 door de nodige beoordelingen uit te voeren, met inbegrip van bezoeken ter plaatse, van luchtvaartuigexploitanten uit derde landen en de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het toezicht op deze exploitanten. Het verstrekt de resultaten van deze beoordelingen, samen met passende aanbevelingen, aan de Commissie.

Onderzoeken door het Agentschap

1. Het Agentschap verricht zelf of via nationale bevoegde autoriteiten of gekwalificeerde instanties de onderzoeken die nodig zijn voor de uitvoering van zijn certificerings-, toezichts- en handhavingstaken overeenkomstig artikel 51, lid 2.
2. Met het oog op de uitvoering van de in lid 1 bedoelde onderzoeken is het Agentschap gemachtigd om:
 - a) Van de rechtspersonen of natuurlijke personen aan wie het een certificaat heeft afgegeven of die een verklaring bij het Agentschap hebben ingediend, te eisen dat zij alle nodige informatie verstrekken;
 - b) van die personen te eisen dat zij mondeling uitleg geven over alle feiten, documenten, voorwerpen, procedures of andere thema's die relevant zijn om te bepalen of de persoon voldoet aan de bepalingen van deze verordening en van de op basis daarvan vastgestelde gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen;
 - c) relevante gebouwen, terreinen of vervoermiddelen van deze personen te betreden; en
 - d) alle documenten, archieven of gegevens die door deze personen worden bijgehouden of waar deze personen toegang toe hebben, te onderzoeken, te kopiëren of er uittreksels uit te nemen, ongeacht het medium waarop de informatie in kwestie wordt bewaard.

Indien dit vereist is om te bepalen of een persoon aan wie het Agentschap een certificaat heeft afgegeven of die een verklaring heeft ingediend bij het Agentschap, voldoet aan de bepalingen van deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen, is het Agentschap ook gemachtigd om de in de eerste alinea vermelde bevoegdheden uit te oefenen ten aanzien van alle andere rechtspersonen of natuurlijke personen van wie redelijkerwijs mag worden verwacht dat zij beschikken over of toegang hebben tot informatie die relevant is voor dat doel.

De bevoegdheden van dit lid worden uitgeoefend overeenkomstig de nationale wetten van de lidstaat of het derde land waar het onderzoek plaatsvindt, met inachtneming van de rechten en rechtmatige belangen van de betrokken personen en in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel. Indien volgens de toepasselijke nationale wetgeving voorafgaande toestemming van de gerechtelijke of bestuurlijke autoriteiten van de betrokken lidstaat of het betrokken derde land nodig is om toegang te krijgen tot gebouwen, terreinen en vervoermiddelen zoals bedoeld in de eerste alinea van dit lid, onder c), mogen die bevoegdheden alleen worden uitgeoefend nadat die toestemming is verkregen.

3. Het Agentschap ziet erop toe dat zijn personeelsleden en, in voorkomend geval, alle andere deskundigen die aan het onderzoek deelnemen voldoende gekwalificeerd, op passende wijze opgeleid en naar behoren gemachtigd zijn. Die personen oefenen hun bevoegdheden uit na overlegging van een schriftelijke machtiging.
4. Beambten van de bevoegde autoriteiten van de lidstaat op het grondgebied waarvan het onderzoek wordt uitgevoerd, verleent op verzoek van het Agentschap bijstand bij de uitvoering het onderzoek. Indien dergelijke bijstand vereist is, stelt het Agentschap de lidstaat op het grondgebied waarvan het onderzoek wordt uitgevoerd tijdig vóór het onderzoek in kennis van het onderzoek en van de vereiste bijstand.

Artikel 72

Boetes en dwangsommen

1. Op verzoek van het Agentschap kan de Commissie aan een rechtspersoon of natuurlijke persoon aan wie het Agentschap een certificaat heeft afgegeven of die een verklaring bij het Agentschap heeft ingediend, overeenkomstig deze verordening een of beide van de volgende opleggen:
 - a) een boete, indien die persoon, doelbewust of uit nalatigheid, een inbreuk heeft gemaakt op een van de bepalingen van deze verordening of de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen;

b) een dwangsom, indien die persoon inbreuken blijft maken op één van die bepalingen, teneinde die persoon te dwingen zich aan die bepalingen te houden.

2. De in lid 1 bedoelde boetes en dwangsommen moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. Bij de vaststelling ervan wordt rekening gehouden met de ernst van het geval, en met name de mate waarin de veiligheid of milieubescherming in gevaar is gebracht, en met de economische draagkracht van de betrokken rechtspersoon of natuurlijke persoon.

De hoogte van de boetes bedraagt maximaal 4 % van het jaarlijks inkomen of de jaaromzet van de in lid 1 bedoelde rechtspersoon of natuurlijke persoon, berekend op basis van de economische activiteiten die verband houden met het certificaat of de verklaring in kwestie. De hoogte van de dwangsommen bedraagt maximaal 2,5 % van het gemiddelde dagelijkse inkomen of de gemiddelde dagelijkse omzet van die rechtspersoon of natuurlijke persoon.

3. De Commissie legt de in lid 1 vermelde boetes en dwangsommen alleen op indien andere maatregelen die bij deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde gedelegeerde handelingen zijn aangenomen, niet toereikend of niet evenredig zijn ten aanzien van dergelijke inbreuken.
4. Wat betreft het opleggen van boetes en dwangsommen overeenkomstig de bepalingen van dit artikel, zal de Commissie door middel van uitvoeringshandelingen overeenkomstig de procedure van artikel 116, lid 3, het volgende vaststellen:

- a) gedetailleerde criteria en een gedetailleerde methode voor het vaststellen van het bedrag van de boetes en dwangsommen;
- b) gedetailleerde voorschriften voor onderzoeken, bijbehorende maatregelen en rapportering, alsmede besluitvorming, waaronder bepalingen inzake recht van verdediging, toegang tot dossiers, wettelijke vertegenwoordiging, vertrouwelijkheid en termijnbepalingen; alsmede
- c) procedures voor het innen van de boetes en dwangsommen.

5. Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft volledige rechtsmacht ter zake van beroep tegen besluiten van de Commissie overeenkomstig lid 1. Het kan de opgelegde boete of dwangsom intrekken, verlagen of verhogen.

6. De besluiten die krachtens lid 1 door de Commissie worden genomen, zijn niet van strafrechtelijke aard.

Artikel 73

Toezicht op de lidstaten

1. Het Agentschap verleent de Commissie bijstand bij het toezicht op de uitvoering door de lidstaten van de bepalingen van deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen, door inspecties en andere monitoringactiviteiten uit te voeren. Die inspecties en andere monitoringactiviteiten hebben eveneens tot doel de lidstaten te helpen om die bepalingen op uniforme wijze toe te passen en beste praktijken uit te wisselen.

Het Agentschap brengt bij de Commissie verslag uit over de inspecties en andere monitoring-activiteiten die overeenkomstig dit lid zijn uitgevoerd.

2. Met het oog op de uitvoering van de in lid 1 vermelde inspecties en andere monitoring-activiteiten, is het Agentschap gemachtigd om:
- a) van alle nationale bevoegde autoriteiten en alle rechtspersonen en natuurlijke personen die onder deze verordening vallen, te eisen dat zij alle nodige informatie verstrekken;
 - b) van die autoriteiten en personen te eisen dat zij mondeling uitleg geven over alle feiten, documenten, voorwerpen, procedures of andere thema's die relevant zijn om te bepalen of de lidstaat voldoet aan de bepalingen van deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen;
 - c) relevante gebouwen, terreinen of vervoermiddelen van deze autoriteiten en personen te betreden; en
 - d) alle documenten, archieven of gegevens die door deze autoriteiten en personen worden bijgehouden of waar deze personen toegang toe hebben, te onderzoeken, te kopiëren of er uittreksels uit te nemen, ongeacht het medium waarop de informatie in kwestie wordt bewaard.

Indien dit vereist is om te bepalen of een lidstaat voldoet aan de bepalingen van deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen, is het Agentschap ook gemachtigd om de in de eerste alinea vermelde bevoegdheden uit te oefenen ten aanzien van alle andere rechtspersonen of natuurlijke personen van wie redelijkerwijs mag worden verwacht dat zij beschikken over of toegang hebben tot informatie die relevant is voor dat doel.

De bevoegdheden van dit artikel worden uitgeoefend overeenkomstig de nationale wetgeving van de lidstaat waar de inspectie of andere monitoringactiviteiten plaatsvindt, met inachtneming van de rechten en rechtmatige belangen van de betrokken autoriteiten en personen en in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel. Indien volgens de toepasselijke nationale wetgeving voorafgaande toestemming van de gerechtelijke of de bestuurlijke autoriteiten van de betrokken lidstaat nodig is om gebouwen, terreinen en vervoermiddelen te betreden zoals bepaald in de eerste alinea, onder c), mogen die bevoegdheden alleen worden uitgeoefend nadat die toestemming is verkregen.

3. Het Agentschap ziet erop toe dat zijn personeelsleden en, in voorkomend geval, alle andere deskundigen die aan de inspectie of andere monitoringactiviteit deelnemen, voldoende gekwalificeerd en op passende wijze opgeleid zijn. In geval van inspecties oefenen die personen hun bevoegdheden uit na overlegging van een schriftelijke machtiging.

Het Agentschap stelt de betrokken lidstaat tijdig vóór de inspectie in kennis van het voorwerp, het doel en de begindatum van de activiteit, alsmede van de identiteit van zijn personeelsleden en alle andere deskundigen die de activiteit uitvoeren.

4. De betrokken lidstaat faciliteert de inspectie of andere monitoringactiviteit. Hij ziet erop toe dat de betrokken autoriteiten en personen met het Agentschap samenwerken.

Als een rechtspersoon of natuurlijke persoon niet met het Agentschap samenwerkt, verlenen de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaat het Agentschap de nodige bijstand om het in staat te stellen de inspectie of andere monitoringactiviteit uit te voeren.

5. Als een overeenkomstig dit artikel uitgevoerde inspectie of andere monitoringactiviteit leidt tot een inspectie of andere monitoringactiviteit met betrekking tot rechtspersoon of natuurlijke persoon die onder deze verordening valt, zijn de bepalingen van artikel 71, leden 2, 3 en 4, van toepassing.
6. Op verzoek van de lidstaat worden door het Agentschap krachtens lid 1 opgestelde verslagen beschikbaar gesteld in de officiële taal of talen van de lidstaat waar de inspectie heeft plaatsvonden.
7. Het Agentschap publiceert een overzicht van de informatie over de mate waarin de lidstaten de bepalingen van deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen ten uitvoer hebben gelegd. Het Agentschap neemt deze informatie op in de jaarlijkse veiligheidsevaluatie als bedoeld in artikel 61, lid 6.
8. Het Agentschap draagt bij tot de evaluatie van de gevolgen van de uitvoering van deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen, zonder afbreuk te doen aan de evaluatie door de Commissie uit hoofde van artikel 113 en rekening houdend met de in artikel 1 geformuleerde doelstellingen.
9. De Commissie stelt gedetailleerde voorschriften vast inzake de werkmethoden van het Agentschap voor het uitvoeren van de in dit artikel bedoelde taken. Deze voorschriften worden vastgelegd in uitvoeringshandelingen die volgens de procedure van artikel 116, lid 3 worden vastgesteld.

Artikel 74

Onderzoek en innovatie

1. Het Agentschap verleent de lidstaten en de Commissie bijstand bij het in kaart brengen van de belangrijkste onderzoeksthema's op het gebied van burgerluchtvaart, teneinde bij te dragen tot de samenhang en coördinatie tussen onderzoek en ontwikkeling die door de overheid zijn gefinancierd en onder het toepassingsgebied van deze verordening vallende beleidsmaatregelen.

2. Het Agentschap ondersteunt de Commissie bij de opstelling en totstandbrenging van de relevante kaderprogramma's van de Unie voor onderzoeks- en innovatieactiviteiten en de jaarlijkse en de meerjarige werkprogramma's, onder meer bij de uitvoering van evaluatieprocedures, bij de evaluatie van gefinancierde projecten en bij de benutting van de resultaten van onderzoeks- en innovatieprojecten.
3. Het Agentschap kan onderzoek ontwikkelen en financieren voor zover dit strikt verband houdt met de verbetering van activiteiten die tot zijn bevoegdheid behoren. De onderzoeksbehoeften en -activiteiten van het Agentschap worden in zijn jaarlijkse werkprogramma opgenomen.
4. De resultaten van door het Agentschap gefinancierd onderzoek worden openbaar gemaakt, tenzij de toepasselijke regels van de wetgeving inzake intellectuele eigendom of de in artikel 112 bedoelde beveiligingsvoorschriften van het Agentschap de publicatie ervan uitsluiten.
5. Naast de in leden 1 tot en met 4 en in artikel 64 bedoelde taken kan het Agentschap ook deelnemen aan ad-hoconderzoeksactiviteiten, mits deze activiteiten verenigbaar zijn met de taken van het Agentschap en de doelstellingen van deze verordening.

Artikel 75

Milieubescherming

1. De door het Agentschap genomen maatregelen met betrekking tot emissies en geluid, met het oog op de certificering van het ontwerp van producten overeenkomstig artikel 11, hebben tot doel te voorkomen dat de burgerluchtvaartproducten in kwestie significante schadelijke effecten hebben op het milieu en de volksgezondheid.

2. De lidstaten, de Commissie, het Agentschap en andere instellingen, organen, kantoren en agentschappen van de Unie werken, binnen hun respectieve bevoegdheidsgebieden, samen met betrekking tot milieuaangelegenheden, met inbegrip van de aangelegenheden die in Verordening (EG) nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad⁴⁷ aan de orde worden gesteld, om ervoor te zorgen dat de onderlinge verbanden tussen milieubescherming, volksgezondheid en andere technische domeinen van de luchtvaart in aanmerking genomen worden.
3. Wanneer het Agentschap over de daarvoor vereiste deskundigheid beschikt, verleent het de Commissie bijstand bij de opstelling en coördinatie van beleid en maatregelen op het gebied van milieubescherming in de burgerluchtvaart, in het bijzonder door het uitvoeren van studies en simulaties en het verlenen van technisch advies.
4. Teneinde informatie te verstrekken aan belanghebbende partijen en het grote publiek publiceert het Agentschap om de drie jaar een milieuanalyse met een objectieve stand van zaken met betrekking tot milieubescherming in de burgerluchtvaart in de Unie. Het Agentschap betreft de lidstaten bij de ontwikkeling van deze analyse en overlegt erover met belanghebbenden en relevante organisaties.

Artikel 76

Onderlinge verbanden tussen de veiligheid en de beveiliging van de luchtvaart⁴⁸

1. De lidstaten, de Commissie en het Agentschap werken samen op het gebied van beveiliging van de burgerluchtvaart, met inbegrip van cyberbeveiliging, wanneer er onderlinge verbanden tussen de veiligheid en de beveiliging van de burgerluchtvaart bestaan.

⁴⁷ Verordening (EG) nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van Richtlijn 1999/45/EG en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad en Verordening (EG) nr. 1488/94 van de Commissie alsmede Richtlijn 76/769/EEG van de Raad en de Richtlijnen 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG en 2000/21/EG van de Commissie (PB L 396 van 30.12.2006, blz. 1).

⁴⁸ DE stelt voor de leden 2 en 3 te schrappen.

2. Wanneer er onderlinge verbanden tussen de veiligheid en de beveiliging van de burgerluchtvaart bestaan, verleent het Agentschap de Commissie, op verzoek en indien het over de desbetreffende veiligheidsdeskundigheid beschikt, technische bijstand bij de tenuitvoerlegging van⁴⁹ de punten 3, 4.3, 10 en 11 van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 300/2008 van het Europees Parlement en de Raad⁵⁰.
3. Om bij te dragen tot de bescherming van de burgerluchtvaart tegen wederrechtelijke daden kan het Agentschap, zo nodig, onverwijld reageren op een dringend probleem dat van gemeenschappelijk belang is voor de lidstaten, wanneer er onderlinge verbanden bestaan tussen de veiligheid en de beveiliging van de burgerluchtvaart en wanneer dat onder het toepassingsgebied van deze verordening valt, door:
- a) maatregelen te nemen overeenkomstig artikel 66, lid 1, onder i) om zwakke plekken in het ontwerp van luchtvaartuigen aan te pakken;
 - b) maatregelen aan te bevelen die door nationale bevoegde autoriteiten of door rechtspersonen of natuurlijke personen in overeenstemming met de bepalingen van deze verordening moeten worden genomen, en/of relevante informatie onder die autoriteiten en personen te verspreiden, wanneer het probleem van invloed is op de exploitatie van luchtvaartuigen, met inbegrip van uit conflictgebieden voortkomende risico's voor de burgerluchtvaart.

Alvorens het Agentschap de in de punten a) en b) bedoelde maatregelen neemt, heeft het daartoe de toestemming van de Commissie verkregen en de lidstaten geraadpleegd. Het Agentschap baseert die maatregelen, waar mogelijk, op gemeenschappelijke risico-beoordelingen van de Unie en houdt rekening met de noodzaak van snelle reactie in noodsituaties.

⁴⁹ BE is het niet eens met het vermelden van de hoofdstukken uit Verordening (EG) nr. 300/2008. DK, EE, FI, PL, SE hadden liever een bredere samenwerking met het Agentschap gezien, maar konden deze compromistekst ook aanvaarden.

⁵⁰ Verordening (EG) nr. 300/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 inzake gemeenschappelijke regels op het gebied van de beveiliging van de burgerluchtvaart en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 2320/2002 (PB L 97 van 9.4.2008, blz. 72).

Internationale samenwerking

1. Op verzoek verleent het Agentschap de Commissie bijstand bij het beheer van de betrekkingen met derde landen en internationale organisaties in verband met onder deze verordening vallende aangelegenheden. Die bijstand draagt met name bij tot de harmonisering van voorschriften en de wederzijdse erkenning van certificaten.
2. Het Agentschap mag samenwerken met bevoegde autoriteiten van derde landen en met internationale organisaties die bevoegd zijn voor onder deze verordening vallende aangelegenheden. Daartoe mag het Agentschap, onder voorbehoud van voorafgaande goedkeuring door de Commissie, werkregelingen met die autoriteiten en internationale organisaties treffen.
3. Het Agentschap helpt de lidstaten bij het uitoefenen van hun rechten en het nakomen van hun verplichtingen uit hoofde van internationale overeenkomsten in verband met onder deze verordening vallende aangelegenheden, met name hun verplichtingen uit hoofde van het Verdrag van Chicago.
4. In samenwerking met de lidstaten en de Commissie neemt het Agentschap de volgende informatie in het in artikel 63 bedoelde register op en actualiseert het die informatie, indien nodig:
 - a) informatie over de overeenstemming van deze verordening, de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen en de door het Agentschap uit hoofde van deze verordening genomen maatregelen met de internationale normen en aanbevolen praktijken;
 - b) andere informatie in verband met de tenuitvoerlegging van deze verordening die gemeenschappelijk is voor alle lidstaten en relevant is voor het toezicht van de ICAO op de naleving door de lidstaten van het Verdrag van Chicago en de internationale normen en aanbevolen praktijken.

De lidstaten gebruiken die informatie bij het nakomen van hun verplichtingen uit hoofde van artikel 38 van het Verdrag van Chicago, en bij het verstrekken van informatie aan de ICAO in het kader van het Universeel programma voor de evaluatie van het veiligheidstoezicht (Universal Safety Oversight Audit Programme).

5. Onverminderd de relevante bepalingen van het Verdrag werken de Commissie, het Agentschap en de bij de ICAO-activiteiten betrokken nationale bevoegde autoriteiten via een netwerk van deskundigen samen op het gebied van technische aangelegenheden die onder het toepassingsgebied van deze verordening vallen en verband houden met de werkzaamheden van de ICAO.

Het Agentschap verleent dit netwerk de nodige administratieve ondersteuning, met inbegrip van bijstand bij het voorbereiden en organiseren van de vergaderingen van het netwerk.

6. Naast de in leden 1 tot en met 5 en in artikel 64 bedoelde taken kan het Agentschap ook deelnemen aan ad-hoc technische samenwerking en onderzoeks- en bijstandsprojecten met derde landen en internationale organisaties, mits deze activiteiten verenigbaar zijn met de taken van het Agentschap en de in artikel 1 geformuleerde doelstellingen.

Artikel 78

Het beheer van crises in de luchtvaart

1. Het Agentschap draagt, binnen zijn bevoegdheden en in voorkomend geval in overleg met andere belanghebbenden, bij aan het tijdig reageren op en inperken van crises in de luchtvaart.
2. Het Agentschap neemt deel aan het Europees crisiscoördinatiecentrum voor de luchtvaart (European Aviation Crisis Coordination Cell, EACCC) dat overeenkomstig artikel 18 van Verordening (EU) nr. 677/2011 van de Commissie ⁵¹ werd opgericht.

⁵¹ Verordening (EU) nr. 677/2011 van de Commissie van 7 juli 2011 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van de netwerkfuncties voor luchtverkeersbeheer en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 691/2010 (PB L 185 van 15.7.2011, blz. 1).

Artikel 79

Luchtvaartopleiding

1. Om goede praktijken en uniformiteit bij de tenuitvoerlegging van deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde maatregelen te bevorderen, kan het Agentschap aanbieders van luchtvaartopleiding goedkeuren na beoordeling van hun conformiteit met de door het Agentschap vastgestelde voorwaarden die in zijn officiële bekendmaking zijn gepubliceerd.
2. Het Agentschap kan opleidingen aanbieden die in de eerste plaats gericht zijn op het eigen personeel en dat van de nationale bevoegde autoriteiten, hetzij uit eigen middelen voor opleiding of, indien nodig, door een beroep te doen op externe aanbieders van opleidingen.

Artikel 80

Tenuitvoerlegging van het gemeenschappelijk Europees luchtruim

Het Agentschap verleent de Commissie, voor zover het over de relevante deskundigheid beschikt en op verzoek, technische bijstand bij de tenuitvoerlegging van het gemeenschappelijk Europees luchtruim, met name door:

- a) technische inspecties, technische onderzoeken en studies uit te voeren;
- b) in samenwerking met het orgaan voor prestatiebeoordeling bij te dragen tot de uitvoering van een prestatieregeling voor luchtvaartnavigatiediensten en netwerkfuncties voor veiligheids- en andere technische aangelegenheden, in overeenstemming met artikel 11 van Verordening (EG) nr. 549/2004; en
- c) bij te dragen tot de tenuitvoerlegging van het ATM-masterplan, met inbegrip van de ontwikkeling en uitrol van het programma inzake ATM-onderzoek voor het gemeenschappelijk Europees luchtruim (Sesar - Single European Sky ATM Research)⁵².

⁵² DE stelt voor punt c) te schrappen.

AFDELING II

INTERNE STRUCTUUR

Artikel 81

Rechtspersoonlijkheid, vestigingsplaats en plaatselijke kantoren

1. Het Agentschap is een orgaan van de Unie. Het Agentschap heeft rechtspersoonlijkheid.
2. In elk van de lidstaten geniet het Agentschap de meest uitgebreide handelingsbevoegdheid welke aan rechtspersonen krachtens de wetgeving in de betreffende lidstaat wordt verleend. Het Agentschap kan in het bijzonder roerende en onroerende zaken verkrijgen of vervreemden en kan in rechte optreden.
3. De zetel van het Agentschap is gevestigd in Keulen, Bondsrepubliek Duitsland.
4. Het Agentschap kan plaatselijke vestigingen in de lidstaten of, zo nodig, in derde landen oprichten, in overeenstemming met artikel 91, lid 4.
5. Het Agentschap wordt juridisch vertegenwoordigd door zijn uitvoerend directeur.

Artikel 82

Personeel

1. Het Statuut van de ambtenaren van de Europese Unie, de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Unie⁵³ en de regels die door de instellingen van de Europese Unie zijn overeengekomen ter uitvoering van dat statuut en die regeling, zijn van toepassing op het personeel dat in dienst is van het Agentschap.

⁵³ Verordening (EEG, Euratom, EGKS) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 tot vaststelling van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen, alsmede van bijzondere maatregelen welke tijdelijk op de ambtenaren van de Commissie van toepassing zijn (PB L 56 van 4.3.1968, blz. 1).

2. Het Agentschap mag ook gebruikmaken van gedetacheerde nationale deskundigen of ander personeel dat niet in dienst is van het Agentschap. Bij besluit van de raad van beheer worden de voorschriften vastgesteld voor de detachering van nationale deskundigen bij het Agentschap.

Artikel 83

Voorrechten en immuniteiten

Het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie is van toepassing op het Agentschap en het personeel ervan.

Artikel 84

Aansprakelijkheid

1. De contractuele aansprakelijkheid van het Agentschap valt onder het recht dat van toepassing is op het desbetreffende contract.
2. Het Hof van Justitie van de Europese Unie is bevoegd uitspraak te doen krachtens arbitrageclausules in door het Agentschap gesloten overeenkomsten.
3. In geval van niet-contractuele aansprakelijkheid dient het Agentschap in overeenstemming met de algemene beginselen welke de rechtsstelsels der lidstaten gemeen hebben, alle door het Agentschap of personeelsleden ervan bij de uitoefening van hun werkzaamheden veroorzaakte schade te vergoeden.
4. Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft rechtsmacht voor geschillen over de vergoeding van de in lid 3 bedoelde schade.
5. Op de persoonlijke aansprakelijkheid van zijn personeelsleden jegens het Agentschap zijn de bepalingen van toepassing van het statuut of van de regeling waaronder zij vallen.

Taken van de raad van beheer

1. Het Agentschap heeft een raad van beheer.
2. De raad van beheer:
 - a) benoemt de uitvoerend directeur en verlengt in voorkomend geval zijn of haar ambts-termijn of ontheft hem of haar uit zijn of haar functie overeenkomstig artikel 92;
 - b) keurt het geconsolideerd jaarlijks activiteitenverslag van het Agentschap goed en zendt dit jaarlijks vóór 1 juli toe aan het Europees Parlement, de Raad, de Commissie en de Rekenkamer. Het geconsolideerd jaarlijks activiteitenverslag wordt openbaar gemaakt;
 - c) stelt ieder jaar het programmeringsdocument van het Agentschap vast met een meerderheid van twee derde van zijn stemgerechtigde leden en in overeenstemming met artikel 106;
 - d) stelt de jaarbegroting van het Agentschap vast met een meerderheid van twee derde van zijn stemgerechtigde leden en in overeenstemming met artikel 109, lid 11;
 - e) stelt procedures vast voor het nemen van besluiten door de uitvoerend directeur, zoals bedoeld in de artikelen 104 en 105;
 - f) verricht zijn taken met betrekking tot de begroting van het Agentschap, overeenkomstig de artikelen 109, 110 en 114;
 - g) benoemt de leden van de kamer(s) van beroep, overeenkomstig artikel 94;
 - h) treedt op als tuchtraad ten aanzien van de uitvoerend directeur;

- i) geeft advies over de regels betreffende tarieven en vergoedingen, bedoeld in artikel 115, lid **6a** [...];
- j) stelt zijn reglement van orde vast;
- k) beslist over de talenregeling voor het Agentschap;
- l) neemt beslissingen met betrekking tot het opzetten van de hoofdelementen van de interne structuren van het Agentschap en, indien nodig, de wijzigingen daarvan;
- m) oefent overeenkomstig lid 6 met betrekking tot het personeel van het Agentschap de bevoegdheden uit die het Statuut toekent aan het tot aanstelling bevoegde gezag, en die de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden toekent aan het tot het sluiten van contracten bevoegde gezag ("de bevoegdheden van het tot aanstelling bevoegde gezag");
- n) stelt de toepasselijke uitvoeringsregels ten behoeve van de uitvoering van het Statuut en de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden vast overeenkomstig artikel 110 van het Statuut;
- o) zorgt voor een passende opvolging van de resultaten en aanbevelingen in de interne en externe auditverslagen en beoordelingen, alsook van de resultaten en aanbevelingen die voortvloeien uit de onderzoeken van het Europees Bureau voor Fraudebestrijding (OLAF);
- p) stelt regels vast voor de voorkoming en beheersing van belangenconflicten met betrekking tot zijn leden, en met betrekking tot de leden van de kamer(s) van beroep;
- q) stelt overeenkomstig artikel 114 de financiële regels vast die van toepassing zijn op het Agentschap;
- r) benoemt een rekenplichtige overeenkomstig het Statuut en de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden, die volledig onafhankelijk is bij de uitvoering van zijn of haar taken;

- s) stelt een fraudebestrijdingsstrategie vast, die evenredig is met de frauderisico's en rekening houdt met de kosten en voordelen van de uit te voeren maatregelen;
 - t) geeft advies over de ontwerptekst van het Europees programma voor de veiligheid van de luchtvaart in overeenstemming met artikel 5;
 - u) stelt het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart vast overeenkomstig artikel 6;
 - ua) neemt met redenen omklede beslissingen met betrekking tot de opheffing van immuniteit overeenkomstig artikel 17 van Protocol 7 betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie;
 - ub) stelt procedures vast voor een doelmatige samenwerking tussen het Agentschap en nationale justitiële autoriteiten, onverminderd de bepalingen van Verordening (EU) nr. 996/2010 en Verordening (EU) nr. 376/2014.
3. De raad van beheer kan de uitvoerend directeur adviseren over elke aangelegenheid die verband houdt met de inhoud van deze verordening.
 4. De raad van beheer richt een adviesorgaan op waarin alle belanghebbende partijen zijn vertegenwoordigd die gevolgen ondervinden van de werkzaamheden van het Agentschap en hij raadpleegt dit adviesorgaan alvorens besluiten te nemen op de in lid 2, onder c), e), f) en i) genoemde gebieden. De raad van beheer kan ook besluiten het adviesorgaan te raadplegen over andere in de leden 2 en 3 bedoelde aangelegenheden. Het door het adviesorgaan verstrekte advies is in geen geval bindend voor de raad van beheer.
 5. De raad van beheer kan werkorganen oprichten om hem bij te staan bij de uitoefening van zijn taken, waaronder de voorbereiding van zijn besluiten en het toezicht op de uitvoering ervan.
 6. De raad van beheer neemt overeenkomstig artikel 110 van het Statuut een besluit dat is gebaseerd op artikel 2, lid 1, van het Statuut en artikel 6 van de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden, waarin hij de nodige bevoegdheden van het tot aanstelling bevoegde gezag delegeert aan de uitvoerend directeur en de voorwaarden vastlegt voor de schorsing van deze gedelegeerde bevoegdheden. De uitvoerend directeur mag deze bevoegdheden op zijn beurt verder delegeren.

Wanneer uitzonderlijke omstandigheden dat vereisen, kan de raad van beheer door middel van een besluit de delegatie van de bevoegdheden van het tot aanstelling bevoegde gezag aan de uitvoerend directeur en de bevoegdheden die deze laatste op zijn beurt verder heeft gedelegeerd, tijdelijk schorsen en deze bevoegdheden zelf uitoefenen of delegeren aan een van zijn leden of aan een ander personeelslid dan de uitvoerend directeur.

Artikel 86

Samenstelling van de raad van beheer

1. De raad van beheer bestaat uit vertegenwoordigers van de lidstaten en de Commissie, die allen stemrecht hebben. Iedere lidstaat benoemt één lid van de raad van beheer en twee plaatsvervangers die het lid bij afwezigheid vertegenwoordigen. De Commissie benoemt twee leden en hun plaatsvervangers. De leden en de plaatsvervangers worden voor vier jaar benoemd. Deze termijn kan worden verlengd.
2. De leden van de raad van beheer en hun plaatsvervangers worden aangesteld op basis van hun kennis, bewezen ervaring en inzet op het gebied van de burgerluchtvaart, rekening houdende met relevante deskundigheid op het gebied van beheer, administratie en begroting, die moeten worden gebruikt ter verwezenlijking van de doelstellingen van deze verordening. De leden dragen de algehele verantwoordelijkheid voor ten minste het beleid inzake veiligheid van de burgerluchtvaart in hun respectieve lidstaten.
3. Alle partijen in de raad van beheer trachten het verloop van hun vertegenwoordigers te beperken teneinde de continuïteit van de werkzaamheden van de raad van beheer te verzekeren. Alle partijen streven naar een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de raad van beheer.
4. In voorkomend geval worden de deelneming van vertegenwoordigers van Europese derde landen aan de raad van beheer als waarnemer en de voorwaarden daarvoor vastgesteld in de in artikel 118 bedoelde overeenkomsten.

5. Het in artikel 85, lid 4, bedoelde adviesorgaan benoemt vier van zijn leden tot waarnemer in de raad van beheer. Zij vertegenwoordigen zoveel mogelijk de verschillende standpunten van het adviesorgaan. De ambtstermijn bedraagt 24 maanden en kan worden verlengd.

Artikel 87

Voorzitter van de raad van beheer

1. De raad van beheer kiest uit zijn stemgerechtigde leden een voorzitter en een vicevoorzitter. De vicevoorzitter vervangt ambtshalve de voorzitter wanneer deze niet in staat is zijn of haar taken te vervullen.
2. De ambtstermijn van de voorzitter en vicevoorzitter bedraagt vier jaar en kan één keer met vier jaar worden verlengd. Indien hun lidmaatschap van de raad van beheer tijdens hun ambtstermijn wordt stopgezet, wordt automatisch ook hun ambtstermijn stopgezet op die datum.

Artikel 88

Vergaderingen van de raad van beheer

1. De voorzitter roept de raad van beheer in vergadering bijeen.
2. De raad van beheer houdt ten minste twee gewone vergaderingen per jaar. Daarnaast komt de raad van beheer op verzoek van de voorzitter, de Commissie of ten minste één derde van de leden bijeen.
3. De uitvoerend directeur van het Agentschap neemt aan de beraadslagingen deel, maar heeft geen stemrecht.
- 3a. De leden van de raad van bestuur kunnen zich, met inachtneming van de bepalingen van het reglement van orde van de raad van bestuur, laten bijstaan door hun adviseurs of deskundigen.

4. De raad van beheer kan personen wier mening van belang kan zijn, uitnodigen de vergaderingen bij te wonen met de status van waarnemer.
5. Het Agentschap vervult de secretariaatsaken voor de raad van beheer.

Artikel 89

Stemregels in de raad van beheer

1. Onverminderd artikel 85, lid 2, onder c) en d), en artikel 92, lid 7, neemt de raad van beheer besluiten bij meerderheid van zijn stemgerechtigde leden. Op verzoek van een lid van de raad van beheer wordt de in artikel 85, lid 2, onder k), bedoelde beslissing met eenparigheid van stemmen genomen.
2. Elk overeenkomstig artikel 86, lid 1, aangesteld lid heeft één stem. Bij afwezigheid van een lid heeft zijn of haar plaatsvervanger het recht zijn of haar stemrecht uit te oefenen. De waarnemers noch de uitvoerend directeur nemen aan de stemming deel.
3. In het reglement van orde van de raad van beheer zijn de nadere bijzonderheden van de stemprocedure bepaald, en in het bijzonder onder welke voorwaarden een lid namens een ander lid kan optreden, alsmede de quorumvoorschriften, indien van toepassing.
4. Voor de vaststelling van besluiten over begrotingsaangelegenheden of personele middelen, in het bijzonder artikel 85, lid 2, onder d), f), h), m), n), p) en r), is een positieve stemming van de Commissie vereist.

Artikel 90

Dagelijks bestuur

[...]

Verantwoordelijkheden van de uitvoerend directeur

1. De uitvoerend directeur beheert het Agentschap. De uitvoerend directeur legt verantwoording af aan de raad van beheer. Onverminderd de bevoegdheden van de Commissie en van de raad van bestuur, voert de uitvoerend directeur zijn taken op onafhankelijke wijze uit zonder instructies te vragen aan of te ontvangen van regeringen of van andere organen.
2. De uitvoerend directeur brengt desgevraagd verslag uit over de uitoefening van zijn of haar taken aan het Europees Parlement. De Raad kan de uitvoerend directeur verzoeken verslag uit te brengen over de uitoefening van zijn of haar taken.
3. De uitvoerend directeur is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van de taken die bij deze verordening of andere handelingen van de Unie aan het Agentschap zijn toegekend. De uitvoerend directeur is met name verantwoordelijk voor:
 - a) het goedkeuren van de in artikel 65 omschreven maatregelen van het Agentschap, binnen de grenzen die in deze verordening en de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen zijn vastgesteld;
 - b) het nemen van besluiten over onderzoeken, inspecties en andere monitoringactiviteiten, zoals bepaald in de artikelen 71 en 73;
 - c) het nemen van besluiten over de toewijzing van taken aan gekwalificeerde instanties overeenkomstig artikel 58, lid 1, en over onderzoeken die namens het Agentschap worden uitgevoerd door nationale bevoegde autoriteiten of gekwalificeerde instanties overeenkomstig artikel 71, lid 1;
 - d) het nemen van de nodige maatregelen met betrekking tot de activiteiten van het Agentschap die verband houden met internationale samenwerking overeenkomstig artikel 77;

- e) het nemen van alle noodzakelijke stappen, waaronder de vaststelling van interne administratieve instructies en de bekendmaking van mededelingen, om het functioneren van het Agentschap in overeenstemming met deze verordening te waarborgen;
- f) het uitvoeren van de besluiten van de raad van beheer;
- g) het voorbereiden van het geconsolideerd jaarverslag over de activiteiten van het Agentschap en het ter goedkeuring indienen ervan bij de raad van beheer;
- h) het voorbereiden van de ontwerpraming van de inkomsten en uitgaven van het Agentschap overeenkomstig artikel 109, en het uitvoeren van de begroting van het Agentschap overeenkomstig artikel 110;
- i) het delegeren van zijn/haar bevoegdheden aan andere personeelsleden van het Agentschap. De Commissie bepaalt de voorwaarden van de bevoegdheidsdelegaties in uitvoeringshandelingen die worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 116, lid 2;
- j) het opstellen van het in artikel 106, lid 1, bedoelde programmeringsdocument en het ter goedkeuring indienen ervan bij de raad van beheer, na advies van de Commissie te hebben gevraagd;
- k) het uitvoeren van het in artikel 106, lid 1, bedoelde programmeringsdocument, en het uitbrengen van verslag over de uitvoering ervan aan de raad van beheer;
- l) het opstellen van een actieplan voor de follow-up van de conclusies van interne of externe auditverslagen en beoordelingen, alsook van onderzoeken van OLAF, en het uitbrengen van verslag over de geboekte vooruitgang, twee keer per jaar aan de Commissie en op regelmatige tijdstippen aan de raad van beheer;

- m) het beschermen van de financiële belangen van de Unie door toepassing van maatregelen ter voorkoming van fraude, corruptie en andere onwettige activiteiten, door middel van effectieve controles en, indien onregelmatigheden worden vastgesteld, door terugvordering van ten onrechte betaalde bedragen en, waar nodig, door het opleggen van doeltreffende, evenredige en ontradende administratieve en financiële sancties;
- n) het opstellen van een fraudebestrijdingsstrategie voor het Agentschap en het ter goedkeuring voorleggen ervan aan de raad van beheer;
- o) het opstellen van een financiële regeling die van toepassing is op het Agentschap;
- p) het vaststellen van het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart en de latere actualiseringen daarvan en het ter vaststelling indienen daarvan bij de raad van beheer;
- q) het uitbrengen van verslag aan de raad van beheer over de uitvoering van het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart;
- r) het beantwoorden van verzoeken om bijstand die de Commissie overeenkomstig deze verordening indient;
- s) het aanvaarden van de overdracht van verantwoordelijkheden aan het Agentschap overeenkomstig de artikelen 53 en 54;
- t) het dagelijks bestuur van het Agentschap.

4. Het is ook de verantwoordelijkheid van de uitvoerend directeur te besluiten of het voor de efficiënte en effectieve uitvoering van de taken van het Agentschap noodzakelijk is een of meer lokale kantoren te vestigen in een of meer lidstaten of derde landen. Dergelijke beslissingen moeten vooraf worden goedgekeurd door de Commissie, de raad van beheer en, waar van toepassing, de lidstaat waar het lokale kantoor wordt gevestigd.

In die beslissingen wordt het toepassingsgebied gespecificeerd van de activiteiten die in dat lokale kantoor moeten worden uitgevoerd, op zodanige wijze dat onnodige kosten en verdubbeling van administratieve functies van het Agentschap worden vermeden.

Artikel 92

Uitvoerend directeur

1. De uitvoerend directeur wordt in dienst genomen als een tijdelijke functionaris van het Agentschap overeenkomstig artikel 2, onder a), van de Regeling die van toepassing is op de andere personeelsleden.
2. De uitvoerend directeur wordt na een open en transparante selectieprocedure door de raad van beheer benoemd uit een lijst van door de Commissie voorgestelde kandidaten, op grond van verdiensten of gedocumenteerde en voor de burgerluchtvaart relevante bekwaamheid en ervaring.

Voor het sluiten van de arbeidsovereenkomst met de uitvoerend directeur wordt het Agentschap vertegenwoordigd door de voorzitter van de raad van beheer.

Vóór de benoeming kan de door de raad van beheer gekozen kandidaat worden verzocht een verklaring voor de bevoegde commissie van het Europees Parlement af te leggen en vragen van de commissieleden te beantwoorden.

3. De ambtstermijn van de uitvoerend directeur bedraagt vijf jaar. Aan het einde van deze termijn stelt de Commissie een beoordeling op waarin rekening wordt gehouden met de evaluatie van de resultaten van de uitvoerend directeur en de toekomstige taken en uitdagingen van het Agentschap.
4. ⁵⁴ Op grond van een voorstel van de Commissie, waarin rekening wordt gehouden met de beoordeling als bedoeld in lid 3, kan de raad van beheer de ambtstermijn van de uitvoerend directeur eenmaal verlengen met ten hoogste vijf jaar. Alvorens de ambtstermijn van de uitvoerend directeur te verlengen, stelt de Raad van beheer het Europees Parlement in kennis van zijn voornemen tot verlenging van de ambtstermijn van de uitvoerend directeur. In de maand die voorafgaat aan de verlenging van zijn ambtstermijn kan de uitvoerend directeur worden gevraagd een verklaring voor de bevoegde commissie van het Europees Parlement af te leggen en vragen van de commissieleden te beantwoorden.
5. Een uitvoerend directeur wiens ambtstermijn is verlengd, kan na afloop van de volledige termijn niet deelnemen aan een nieuwe selectieprocedure voor hetzelfde ambt.
6. De uitvoerend directeur kan uitsluitend uit zijn functie worden ontheven bij besluit van de raad van beheer op voorstel van de Commissie.
7. De raad van beheer neemt de besluiten over de benoeming van de uitvoerend directeur, de verlenging van diens ambtstermijn en de ontheffing uit zijn/haar functie met een tweederdemeerderheid van zijn stemgerechtigde leden.
8. De uitvoerend directeur mag worden bijgestaan door een of meer directeurs. Als de uitvoerend directeur afwezig of onbeschikbaar is, neemt een van de directeurs zijn of haar plaats in.

⁵⁴ DE verzoekt de ambtstermijn van de uitvoerend directeur te binden aan een maximum van 9 jaar.

Artikel 93

Bevoegdheden van de kamer van beroep

1. Binnen de administratieve structuur van het Agentschap worden een of meer kamers van beroep ingesteld. De Commissie bepaalt het aantal kamers van beroep en de hun toegewezen werkzaamheden via uitvoeringshandelingen die worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 116, lid 2, bedoelde procedure.
2. De kamer of kamers van beroep nemen beslissingen over beroepen tegen de in artikel 97 genoemde besluiten. De kamer of kamers van beroep komen bijeen indien zulks noodzakelijk is.

Artikel 94

Samenstelling van de kamer van beroep

1. Een kamer van beroep bestaat uit een voorzitter en twee andere leden.
2. De voorzitter en de andere leden hebben plaatsvervangers die hen in hun afwezigheid vertegenwoordigen.
3. De voorzitter, de andere leden en hun plaatsvervangers worden benoemd door de raad van beheer uit een lijst van kandidaten die wordt opgesteld door de Commissie.
4. Wanneer de kamer van beroep van oordeel is dat de aard van het beroep dit vereist, kan deze de raad van beheer verzoeken nog twee extra leden en plaatsvervangers te benoemen uit de in lid 3 genoemde lijst.
5. De Commissie bepaalt de vereiste kwalificaties voor de leden van de kamer van beroep, hun status en hun contractuele betrekkingen met het Agentschap, de bevoegdheden van de individuele leden in de voorbereidende fase van de beslissingen en de voorwaarden waaronder de stemming plaatsvindt. De Commissie doet dit aan de hand van uitvoeringshandelingen die worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 116, lid 2.

Artikel 95

Leden van de kamer van beroep

1. De ambtstermijn van de leden van een kamer van beroep, met inbegrip van de voorzitter en de plaatsvervangers, bedraagt vijf jaar en kan met vijf jaar worden verlengd.
2. De leden van een kamer van beroep zijn onafhankelijk. Bij het nemen van hun beslissingen vragen noch aanvaarden zij instructies van regeringen of andere organen.
3. Het is de leden van een kamer van beroep niet toegestaan enige andere taken binnen het Agentschap uit te voeren. De leden van een kamer van beroep kunnen deeltijds werken.
4. De leden van een kamer van beroep mogen tijdens hun ambtstermijn niet uit hun functie worden ontheven, noch uit de lijst van gekwalificeerde kandidaten worden geschrapt, tenzij er ernstige gronden zijn voor deze ontheffing of schrapping en de Commissie na ontvangst van het advies van de raad van beheer hiertoe besluit.

Artikel 96

Uitsluiting en wraking

1. De leden van een kamer van beroep mogen niet aan een beroepsprocedure deelnemen wanneer zij daarbij enig persoonlijk belang hebben of voordien betrokken zijn geweest als vertegenwoordiger van een van de partijen in de procedure, of wanneer zij hebben deelgenomen aan de vaststelling van het besluit waartegen beroep wordt ingediend.
2. Indien een lid van een kamer van beroep om een van de in lid 1 genoemde redenen of om andere redenen van mening is dat hij of zij niet aan een beroepsprocedure kan deelnemen, stelt hij of zij de kamer van beroep daarvan in kennis.

3. Elke partij bij de beroepsprocedure kan een lid van een kamer van beroep wraken om een van de in lid 1 genoemde redenen, of indien het lid in kwestie verdacht wordt van partijdigheid. Zulke wraking is niet ontvankelijk indien de partij in de beroepsprocedure, ofschoon zij op de hoogte is van een grond voor wraking, reeds een proceshandeling heeft verricht. De wraking mag niet gebaseerd zijn op de nationaliteit van het betrokken lid.
4. De kamer van beroep beslist in de in leden 2 en 3 genoemde gevallen zonder de deelneming van het betrokken lid over de te ondernemen actie. Bij het nemen van deze beslissing wordt het betrokken lid in de kamer van beroep vervangen door zijn of haar plaatsvervanger.

Artikel 97

Besluiten waartegen beroep kan worden ingesteld

1. Tegen besluiten van het Agentschap op grond van artikel 53, 54, 65, lid 6, 66, 67, 67a, 68, 69, 70, 71 of 115 kan beroep worden ingesteld.
2. Een ingevolge lid 1 van dit artikel ingesteld beroep heeft geen opschortende werking. De uitvoerend directeur kan echter de toepassing van het besluit waartegen beroep is ingesteld, schorsen indien hij van oordeel is dat de omstandigheden dat toelaten.
3. Een beroep tegen een besluit waarbij de procedure ten aanzien van een van de partijen niet wordt afgesloten, kan slechts tezamen met een beroep tegen het eindbesluit worden ingesteld, tenzij tegen dat besluit afzonderlijk beroep openstaat.

Artikel 98

Personen die beroep kunnen instellen

Elke natuurlijke persoon of rechtspersoon kan beroep instellen tegen een tot hem gericht besluit of tegen een besluit dat, ofschoon in de vorm van een besluit gericht tot een andere persoon, hem rechtstreeks en individueel raakt. De partijen in een procedure kunnen partij zijn in de beroepsprocedure.

Artikel 99

Termijn en vorm

Het beroep wordt, samen met de gemotiveerde uiteenzetting van de gronden, binnen twee maanden na de kennisgeving van de maatregel aan de betrokkene of, bij gebreke van zulke kennisgeving, binnen twee maanden na de dag waarop de maatregel hem/haar ter kennis is gekomen, schriftelijk bij het secretariaat van de kamer van beroep ingediend.

Artikel 100

Prejudiciële herziening

1. Alvorens het beroep te onderzoeken, geeft de kamer van beroep het Agentschap de gelegenheid om zijn besluit te herzien. Als de uitvoerend directeur het beroep gegrond acht, herziert hij/zij het besluit binnen twee maanden na de kennisgeving door de kamer van beroep. Dit is niet van toepassing indien tegenover de appellant een andere partij in de beroepsprocedure staat.
2. Indien het besluit niet wordt gecorrigeerd, beslist het Agentschap onverwijld of de toepassing van het besluit al dan niet moet worden opgeschort overeenkomstig artikel 97, lid 2.

Artikel 101

Onderzoek van het beroep

1. De kamer van beroep onderzoekt of het beroep ontvankelijk en gegrond is.
2. De kamer van beroep gaat bij het onderzoek van het beroep volgens lid 1 snel te werk. De kamer nodigt zo vaak als noodzakelijk is de partijen in de beroepsprocedure uit om binnen een bepaalde termijn schriftelijke opmerkingen in te dienen naar aanleiding van de kennisgevingen van de kamer of de mededelingen van de andere partijen in de beroepsprocedure. De raad van beroep kan besluiten een hoorzitting te houden, hetzij op eigen initiatief, hetzij op gemotiveerd verzoek van een van de partijen in de beroepsprocedure.

Artikel 102

Beslissingen over het beroep

Indien de kamer van beroep vaststelt dat het beroep onontvankelijk of ongegrond is, verwerpt ze het beroep. Indien de kamer van beroep vaststelt dat het beroep ontvankelijk en gegrond is, verwijst ze de zaak door naar het Agentschap. Het Agentschap neemt een nieuw gemotiveerd besluit, rekening houdende met het besluit van de kamer van beroep.

Artikel 103

Beroep bij het Hof van Justitie van de Europese Unie

1. Bij het Hof van Justitie van de Europese Unie kan een beroep worden ingesteld voor de nietigverklaring van handelingen van het Agentschap die beogen rechtsgevolgen ten aanzien van derden te hebben, wegens nalatigheid en, overeenkomstig artikel 84, wegens niet-contractuele aansprakelijkheid en, krachtens een arbitragebeding, wegens de contractuele aansprakelijkheid voor schade als gevolg van besluiten van het Agentschap.

2. Het beroep tot nietigverklaring van de besluiten die het Agentschap overeenkomstig artikel 53, 54, 65, lid 6, 66, 67, 67a, 68, 69, 70, 71 of 115 heeft genomen, kan pas bij het Hof van Justitie van de Europese Unie worden ingeleid nadat alle beroepsmogelijkheden bij het Agentschap zelf zijn uitgeput.
3. Lidstaten en instellingen van de Unie kunnen rechtstreeks beroep instellen tegen besluiten van het Agentschap bij het Hof van Justitie van de Europese Unie, zonder dat zij eerst de interne beroepsprocedures van het Agentschap hoeven te doorlopen.
4. Het Agentschap treft alle maatregelen die nodig zijn om te voldoen aan het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

AFDELING III

WERKMETHODEN

Artikel 104

Procedures voor de opstelling van adviezen, certificeringen en andere gedetailleerde specificaties, aanvaardbare wijzen van naleving en richtsnoeren

1. De raad van beheer stelt transparante procedures vast voor het uitbrengen van adviezen, certificeringen en andere gedetailleerde specificaties, aanvaardbare wijzen van naleving en richtsnoeren in de zin van artikel 65, leden 1 en 3.

Deze procedures dienen te waarborgen dat:

- a) gebruik wordt gemaakt van deskundigheid die aanwezig is bij de civiele en, in voorkomend geval, militaire regelgevende luchtvaartautoriteiten van de lidstaten;
 - b) waar nodig, deskundigen van de betrokken belanghebbende partijen worden ingeschakeld of gebruik wordt gemaakt van de deskundigheid van de desbetreffende Europese normalisatie-instanties of andere gespecialiseerde instanties;
 - c) het Agentschap documenten publiceert en op uitgebreide schaal belanghebbende partijen raadpleegt, overeenkomstig een tijdschema en een procedure die voor het Agentschap de verplichting omvat schriftelijk op de raadplegingsprocedure te reageren.
2. Wanneer het Agentschap overeenkomstig artikel 65, leden 1 en 3, adviezen, certificeringen en andere gedetailleerde specificaties, aanvaardbare wijzen van naleving en richtsnoeren opstelt, stelt het een procedure voor voorafgaande raadpleging van de lidstaten vast. Het kan daartoe een werkgroep oprichten waarin elke lidstaat een deskundige kan benoemen. Met betrekking tot militaire aspecten dient het Agentschap, naast de lidstaten, tevens [...] het Europees Defensieagentschap **te raadplegen**. Indien raadpleging over de mogelijke sociale gevolgen van die maatregelen van het Agentschap vereist is, betreft het Agentschap alle belanghebbenden hierbij, met inbegrip van de sociale partners in de EU.

3. Het Agentschap publiceert de adviezen, certificeringen en andere gedetailleerde specificaties, aanvaardbare wijzen van naleving en richtsnoeren die zijn opgesteld overeenkomstig artikel 65, leden 1 en 3, en de procedures die zijn vastgesteld overeenkomstig lid 1 van dit artikel, in de officiële publicatie van het Agentschap.

Artikel 105

Besluitvorming

1. De raad van beheer stelt transparante procedures vast voor het nemen van individuele besluiten in de zin van artikel 65, lid 4.

Deze procedures dienen met name:

- a) ervoor te zorgen dat de natuurlijke persoon of rechtspersoon tot wie het besluit wordt gericht en iedere andere partij die er een rechtstreeks en individueel belang bij heeft, wordt gehoord;
 - b) ervoor te zorgen dat het besluit wordt bekendgemaakt aan natuurlijke personen of rechtspersonen en dat het wordt gepubliceerd, met inachtneming van de eisen van artikel 112 en artikel 121, lid 2;
 - c) ervoor te zorgen dat de natuurlijke persoon of rechtspersoon tot wie het besluit is gericht en alle andere partijen in de procedure worden geïnformeerd over de hun krachtens deze verordening ter beschikking staande rechtsmiddelen;
 - d) garanderen dat het besluit met redenen is omkleed.
2. De raad van beheer stelt procedures vast waarin gespecificeerd is onder welke voorwaarden de besluiten worden bekendgemaakt aan de betrokken personen, met inbegrip van informatie over de beschikbare beroepsprocedures uit hoofde van deze verordening.

Jaarlijkse en meerjarige programmering

1. Uiterlijk op 31 december van elk jaar, overeenkomstig artikel 85, lid 2, onder c), neemt de raad van beheer een programmeringsdocument aan dat de meerjarige en de jaarlijkse programmering omvat, op basis van een ontwerp dat de uitvoerend directeur zes weken voor de vaststelling ervan heeft ingediend, daarbij rekening houdend met het advies van de Commissie. De raad van beheer zendt dit document door naar het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.

Het programmeringsdocument wordt definitief na de definitieve vaststelling van de algemene begroting en wordt, indien nodig, dienovereenkomstig aangepast.

2. Het jaarlijkse werkprogramma bevat gedetailleerde doelstellingen en verwachte resultaten, met inbegrip van prestatie-indicatoren, en houdt rekening met de doelstellingen van het Europees plan voor de veiligheid van de luchtvaart. Het bevat ook een beschrijving van de te financieren acties en een indicatie van de financiële en personele middelen die aan iedere actie worden toegewezen, overeenkomstig de beginselen die gelden voor activiteitsgestuurde begroting en beheer, waarin wordt aangegeven welke activiteiten moeten worden gefinancierd via de gewone begroting en welke via vergoedingen en tarieven die het Agentschap ontvangt. Het jaarlijkse werkprogramma is consistent met het meerjarige werkprogramma waarvan sprake is in lid 4. In het jaarlijkse werkprogramma worden duidelijk de taken vermeld die zijn toegevoegd, gewijzigd of geschrapt ten opzichte van het vorige begrotingsjaar. De jaarprogrammering omvat de strategie van het Agentschap met betrekking tot zijn activiteiten op het gebied van internationale samenwerking overeenkomstig artikel 77, en de acties van het Agentschap die verband houden met die strategie.
3. De raad van beheer past het vastgestelde jaarlijkse werkprogramma aan wanneer het Agentschap een substantiële nieuwe taak krijgt toegewezen.

Iedere wezenlijke verandering van het jaarlijkse werkprogramma wordt vastgesteld via dezelfde procedure als het oorspronkelijke jaarlijkse werkprogramma. De raad van beheer kan aan de uitvoerend directeur de bevoegdheid delegeren om niet-wezenlijke veranderingen door te voeren in het jaarlijkse werkprogramma.

4. Het meerjarige werkprogramma omvat een beschrijving van de algemene strategische programmering, met inbegrip van doelstellingen, beoogde resultaten en prestatie-indicatoren. Het behelst ook de programmering van de middelen, met inbegrip van de meerjarige begroting en de personele middelen.

De programmering van de middelen wordt jaarlijks geactualiseerd. De strategische programmering wordt in voorkomend geval geactualiseerd, met name om rekening te houden met de resultaten van de in artikel 113 bedoelde evaluatie.

Artikel 107

Geconsolideerd jaarlijks activiteitenverslag

1. In het geconsolideerd jaarlijks activiteitenverslag wordt beschreven hoe het Agentschap zijn jaarlijks werkprogramma en zijn begroting heeft geïmplementeerd en hoe het zijn personele middelen heeft ingezet. Het verslag vermeldt duidelijk welke opdrachten en taken van het Agentschap ten opzichte van het voorgaande jaar zijn toegevoegd, gewijzigd of geschrapt.
2. Het verslag bevat een overzicht van de activiteiten die het Agentschap heeft uitgevoerd en een evaluatie van de resultaten daarvan in vergelijking met de vastgestelde doelstellingen, prestatie-indicatoren en tijdschema's, van de risico's die verbonden zijn aan die activiteiten, van de aanwending van de middelen, van de algemene activiteiten van het Agentschap en van de efficiëntie en effectiviteit van de interne controlesystemen. In het verslag wordt ook aangegeven welke activiteiten zijn gefinancierd uit de gewone begroting en welke uit de vergoedingen en tarieven die het Agentschap int.

Transparantie en communicatie

1. Verordening (EG) nr. 1049/2001 is van toepassing op de documenten die worden bijgehouden door het Agentschap. Dit doet geen afbreuk aan de regels inzake de toegang tot gegevens en informatie die zijn uiteengezet in Verordening (EU) nr. 376/2014 en de uitvoeringshandelingen die zijn vastgesteld op grond van artikel 61, lid 4, en artikel 63, lid 8.
2. Het Agentschap mag op eigen initiatief communicatieactiviteiten op zijn bevoegdheidsgebied uitvoeren. Het draagt er met name zorg voor dat, naast de in artikel 104, lid 3, genoemde bekendmaking, het grote publiek en alle belanghebbende partijen snel objectieve, betrouwbare en begrijpelijke informatie omtrent zijn werk ontvangen. Het Agentschap zorgt ervoor dat de toewijzing van zijn middelen voor communicatieactiviteiten niet nadelig zijn voor de effectieve uitvoering van de in artikel 64 vermelde taken.
3. Materiaal ter bevordering van de veiligheid wordt, indien van toepassing, door het Agentschap vertaald in de officiële talen van de Unie.
- 3a. De nationale bevoegde autoriteiten staan het Agentschap bij door informatie die relevant is voor de veiligheid op effectieve wijze mee te delen binnen hun respectieve rechtsgebieden.
4. Alle natuurlijke personen of rechtspersonen hebben het recht zich in een van de officiële talen van de Unie schriftelijk tot het Agentschap te richten en in dezelfde taal een antwoord te ontvangen.
5. De voor het functioneren van het Agentschap vereiste vertaaldiensten worden geleverd door het Vertaalbureau van de organen van de Europese Unie.

AFDELING IV

FINANCIËLE EISEN

Artikel 109

Begroting

1. Onverminderd andere inkomsten bestaan de inkomsten van het Agentschap uit:
 - a) een bijdrage van de Unie;
 - b) een bijdrage van Europese derde landen waarmee de Unie een in artikel 118 bedoelde internationale overeenkomst heeft gesloten;
 - c) vergoedingen die worden betaald door aanvragers en houders van door het Agentschap afgegeven certificaten en door personen die verklaringen hebben geregistreerd bij het Agentschap;
 - d) tarieven voor publicaties, opleiding en andere diensten die het Agentschap verleent en voor de verwerking van beroepen door het Agentschap;
 - e) vrijwillige financiële bijdragen van lidstaten, derde landen of andere entiteiten, voor zover deze bijdragen de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het Agentschap niet in het gedrang brengen;

f) ⁵⁵ [...];

g) subsidies.

1a. [...]

2. De uitgaven van het Agentschap bestaan uit personele, administratieve, infrastructuur- en werkingskosten. Wat de werkingskosten betreft, mogen de begrotingsvastleggingen voor acties die zich over meer dan één begrotingsjaar uitstrekken, door middel van jaartranches over verschillende jaren worden gespreid, voor zover nodig.

3. De ontvangsten en uitgaven moeten in evenwicht zijn.

⁵⁵ BE, FI en PL steunen het beginsel en zijn tegen schrapping van artikel 109, lid 1, onder f), en lid 1a. DK kan, onder voorbehoud van bepaalde verduidelijkingen, instemmen met het beginsel. De Commissie heeft een voorbehoud bij de schrapping van artikel 109, lid 1, onder f) en lid 1a.

4. De gewone begroting, de vergoedingen die zijn vastgesteld en die worden geïnd voor certificeringsactiviteiten en de tarieven die het Agentschap [...] oplegt, worden afzonderlijk in de rekeningen van het Agentschap vermeld.
5. Het Agentschap past zijn personeelsplanning en beheer van middelen in verband met activiteiten die gefinancierd worden uit vergoedingen en tarieven zodanig aan dat het snel kan reageren op schommelingen in de inkomsten uit vergoedingen en tarieven.
6. Elk jaar stelt de uitvoerend directeur een ontwerpraming op van de ontvangsten en uitgaven van het Agentschap voor het volgende begrotingsjaar, met daarin een ontwerp van de lijst van het aantal ambten, en zendt deze tezamen met toelichtingen over de begrotingssituatie naar de raad van beheer. Wat betreft de posten die gefinancierd worden met tarieven en vergoedingen, wordt deze lijst van het aantal ambten gebaseerd op een beperkte reeks door de Commissie goedgekeurde indicatoren ter meting van de werkbelasting en efficiëntie van het Agentschap; in die lijst wordt ook een overzicht gegeven van de middelen die nodig zijn om efficiënt en tijdig tegemoet te komen aan de vraag naar certificering en andere activiteiten van het Agentschap, met inbegrip van de activiteiten die voortvloeien uit overdrachten van verantwoordelijkheden overeenkomstig de artikelen 53 en 54. Op basis van dat ontwerp stelt de raad van beheer een voorlopige ontwerpraming vast van de ontvangsten en uitgaven van het Agentschap voor het volgende begrotingsjaar. De voorlopige ontwerpraming van de ontvangsten en uitgaven van het Agentschap wordt ieder jaar uiterlijk op 31 januari aan de Commissie toegezonden.
7. De raad van beheer stuurt de definitieve ontwerpraming van de ontvangsten en uitgaven van het Agentschap, die de ontwerplijst van het aantal ambten en het voorlopige werkprogramma omvat, uiterlijk op 31 maart naar de Commissie en de Europese derde landen waarmee de Unie een in artikel 118 bedoelde internationale overeenkomst heeft gesloten.
8. De Commissie stuurt de raming, samen met het voorontwerp van algemene begroting van de Europese Unie, naar de begrotingsautoriteit.

9. Op basis van deze raming neemt de Commissie de geraamde bedragen die zij nodig acht met betrekking tot de lijst van het aantal ambten en de bijdrage ten laste van de algemene begroting op in de ontwerpbegroting van de Europese Unie, die zij overeenkomstig de artikelen 313 en 314 VWEU voorlegt aan de begrotingsautoriteit.
10. De begrotingsautoriteit keurt de kredieten goed die bestemd zijn voor de bijdrage aan het Agentschap en stelt de lijst van het aantal ambten van het Agentschap vast.
11. De begroting wordt vastgesteld door de raad van beheer. De begroting wordt definitief na de definitieve vaststelling van de algemene begroting van de Unie. Indien nodig wordt de begroting dienovereenkomstig aangepast.
12. De raad van beheer stelt de begrotingsautoriteit zo spoedig mogelijk in kennis van de projecten die hij voornemens is uit te voeren en die aanzienlijke financiële gevolgen voor de financiering van de begroting kunnen hebben, met name onroerendgoedprojecten, zoals de huur of aankoop van gebouwen, en stelt de Commissie daarvan in kennis. De bepalingen van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1271/2013 van de Commissie⁵⁶ zijn van toepassing op alle bouwprojecten die significante gevolgen kunnen hebben voor de begroting van het Agentschap.

Indien een tak van de begrotingsautoriteit kennis heeft gegeven van zijn voornemen om een advies te verstrekken, doet hij dit advies binnen zes weken na de kennisgeving van het project toekomen aan de raad van beheer.

⁵⁶ Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1271/2013 van de Commissie van 30 september 2013 houdende de financiële kaderregeling van de organen, bedoeld in artikel 208 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 328 van 7.12.2013, blz. 42).

Artikel 110

Uitvoering en controle van de begroting

1. De uitvoerend directeur voert de begroting van het Agentschap uit.
2. Uiterlijk op 1 maart van het jaar dat volgt op het afgesloten begrotingsjaar dient de rekenplichtige van het Agentschap de voorlopige jaarrekening in bij de rekenplichtige van de Commissie en bij de Rekenkamer. Uiterlijk op 1 maart na elk financieel jaar dient de rekenplichtige van het Agentschap ook een verslag over het budgettaire en financiële beheer van dat begrotingsjaar in bij de rekenplichtige van de Commissie. De rekenplichtige van de Commissie consolideert de voorlopige rekeningen van de instellingen en de gedecentraliseerde organen overeenkomstig artikel 147 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad⁵⁷.
3. Uiterlijk op 31 maart van het jaar dat volgt op het afgesloten begrotingsjaar stuurt de uitvoerend directeur het verslag over het budgettaire en financiële beheer van dat begrotingsjaar naar de Commissie, de Rekenkamer, het Europees Parlement en de Raad.
4. Overeenkomstig artikel 148 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012, maakt de rekenplichtige na ontvangst van de opmerkingen van de Rekenkamer over de voorlopige rekeningen van het Agentschap, onder zijn of haar eigen verantwoordelijkheid de definitieve rekeningen van het Agentschap op en legt deze ter advies voor aan de raad van beheer.
5. De raad van beheer brengt advies uit over de definitieve rekeningen van het Agentschap.
6. Uiterlijk op 1 juli van het jaar dat volgt op elk afgesloten begrotingsjaar dient de rekenplichtige de definitieve rekeningen en het advies van de raad van beheer in bij het Europees Parlement, de Raad, de Commissie en de Rekenkamer.

⁵⁷ Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (PB L 298 van 26.10.2012, blz. 1).

7. De definitieve rekeningen worden vóór 15 november van het volgende jaar bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie.
8. De uitvoerend directeur dient uiterlijk op 30 september een antwoord op de opmerkingen van de Rekenkamer in bij deze instelling. Hij of zij stuurt dat antwoord ook door naar de raad van beheer en de Commissie.
9. De uitvoerend directeur verstrekt het Europees Parlement op verzoek, overeenkomstig artikel 165, lid 3, van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012, alle inlichtingen die nodig zijn voor het goede verloop van de kwijtingsprocedure voor het desbetreffende begrotingsjaar.
10. Vóór 15 mei van het jaar N + 2 verleent het Europees Parlement op aanbeveling van de Raad, die met gekwalificeerde meerderheid van stemmen besluit, de uitvoerend directeur kwijting voor de uitvoering van de begroting van het begrotingsjaar N.

Artikel III

Fraudebestrijding

1. Met het oog op de bestrijding van fraude, corruptie en andere illegale handelingen zijn de bepalingen van Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁵⁸ onverminderd van toepassing.
2. Het Agentschap treedt binnen de zes maanden na [*OP please insert the exact date, as referred to in Art. 127*] toe tot het Interinstitutioneel akkoord van 25 mei 1999 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Commissie van de Europese Gemeenschappen betreffende de interne onderzoeken verricht door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF)⁵⁹ en stelt onverwijld de overeenkomstige voorschriften vast, die op het personeel van het Agentschap van toepassing zijn, waarbij het gebruik maakt van het model in de bijlage bij dat akkoord.

⁵⁸ Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2013 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (Euratom) nr. 1074/1999 van de Raad (PB L 248 van 18.9.2013, blz. 1).

⁵⁹ PB L 136 van 31.5.1999, blz. 15.

3. De Europese Rekenkamer is bevoegd om bij alle begunstigden van subsidies, contractanten en subcontractanten die van het Agentschap EU-middelen hebben ontvangen, audits te verrichten, zowel op basis van documenten als ter plaatse.
4. OLAF kan overeenkomstig de bepalingen en procedures van Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 en Verordening (EG, Euratom) nr. 2185/96 van de Raad⁶⁰ onderzoeken verrichten, waaronder controles en inspecties ter plaatse, om vast te stellen of er sprake is van fraude, corruptie of andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad in verband met een subsidie of een door het Agentschap gefinancierde overeenkomst.
5. Onverminderd de leden 1, 2, 3 en 4 moeten in samenwerkingsovereenkomsten met derde landen en internationale organisaties, contracten, subsidieovereenkomsten en subsidiebesluiten van het Agentschap bepalingen worden opgenomen die de Europese Rekenkamer en OLAF uitdrukkelijk de bevoegdheid verlenen dergelijke controles en onderzoeken te verrichten overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden.

Artikel 112

Beveiligingsvoorschriften voor de bescherming van gerubriceerde informatie en gevoelige niet-gerubriceerde informatie

Het Agentschap stelt zijn eigen beveiligingsvoorschriften vast die gelijkwaardig zijn aan de beveiligingsvoorschriften van de Commissie voor de bescherming van gerubriceerde EU-informatie (EUCI) en gevoelige niet-gerubriceerde informatie, als vermeld in Besluit (EU, Euratom) 2015/443⁶¹ en Besluit (EU, Euratom) 2015/444 van de Commissie⁶². De beveiligingsvoorschriften van het Agentschap hebben onder andere betrekking op bepalingen voor de uitwisseling, verwerking en opslag van dergelijke informatie.

⁶⁰ Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden (PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2).

⁶¹ Besluit (EU, Euratom) 2015/443 van de Commissie van 13 maart 2015 betreffende veiligheid binnen de Commissie (PB L 72 van 17.3.2015, blz. 41).

⁶² Besluit (EU, Euratom) 2015/444 van de Commissie van 13 maart 2015 betreffende de veiligheidsvoorschriften voor de bescherming van gerubriceerde EU-informatie (PB L 72 van 17.3.2015, blz. 53).

Artikel 113

Evaluatie

1. Uiterlijk *[five years after the date referred to in Article 127 – OP please insert the exact date]* en daarna om de vijf jaar voert de Commissie een evaluatie uit in overeenstemming met de richtsnoeren van de Commissie, teneinde de prestaties van het Agentschap te toetsen aan zijn doelstellingen, mandaat en taken. Bij de evaluatie wordt nagegaan welk effect deze verordening, het agentschap en zijn werkmethoden gehad hebben op de totstandkoming van een hoog niveau van veiligheid van de burgerluchtvaart. Deze evaluatie richt zich tevens op de vraag of het mandaat van het Agentschap moet worden gewijzigd en op de financiële gevolgen van dergelijke wijzigingen. In de evaluatie wordt rekening gehouden met de standpunten van de raad van beheer en van de belanghebbenden, zowel op Europees als nationaal niveau.
2. Als de Commissie van oordeel is dat het voortbestaan van het Agentschap niet langer gerechtvaardigd is in het licht van zijn doelstellingen, mandaat en taken, kan zij voorstellen om deze verordening dienovereenkomstig te wijzigen of in te trekken.
3. De Commissie stuurt de bevindingen van de evaluatie, samen met haar conclusies, naar het Europees Parlement, de Raad en de raad van beheer. Indien nodig wordt een actieplan met tijdschema bijgevoegd. De bevindingen van de evaluatie worden openbaar gemaakt.

Artikel 114

Financiële regels

De financiële regels die van toepassing zijn op het Agentschap worden vastgesteld door de raad van beheer, na raadpleging van de Commissie. Deze regels mogen niet afwijken van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1271/2013, tenzij dit specifiek vereist is voor het functioneren van het Agentschap en de Commissie daar vooraf toestemming voor heeft gegeven.

Tarieven en vergoedingen

1. [...]
2. [...]
3. [...] *(vervangen door uitvoeringsbesluiten in nieuw lid 6a)*
4. Tarieven en vergoedingen worden in rekening gebracht voor:
 - a) de afgifte en verlenging van certificaten en de registratie van verklaringen door het Agentschap krachtens deze verordening, en het toezicht van het Agentschap op de activiteiten waarop die certificaten en verklaringen betrekking hebben;
 - b) publicaties, opleiding en andere diensten die door het Agentschap worden verleend, waarbij de tarieven en vergoedingen een weergave moeten zijn van de werkelijke kosten van elke afzonderlijke dienst;
 - c) de behandeling van beroepen.

Alle tarieven en vergoedingen worden uitgedrukt en betaald in euro's.

5. De hoogte van de tarieven en vergoedingen moet garanderen dat de volledige kosten van de dienstverleningsactiviteiten worden gedekt door de inkomsten uit deze tarieven en vergoedingen, en dat significante overschotten worden vermeden. Die kosten zijn een weergave van alle uitgaven van het Agentschap voor de inzet van personeel voor de in lid 3 bedoelde activiteiten, met name de pro-rata pensioenbijdrage van de werkgever. De tarieven en vergoedingen worden als inkomsten van het Agentschap aangemerkt voor de activiteiten met betrekking tot diensten waarvoor tarieven en vergoedingen verschuldigd zijn.
6. Met begrotingsoverschotten die ontstaan door tarieven en vergoedingen worden toekomstige activiteiten die verband houden met tarieven en vergoedingen gefinancierd of worden verliezen gecompenseerd. Wanneer bij herhaling een significant positief of negatief begrotingssaldo wordt opgetekend, wordt de hoogte van de tarieven en vergoedingen herzien.

- 6a. De Commissie stelt gedetailleerde voorschriften vast met betrekking tot tarieven en vergoedingen die worden opgelegd door het Agentschap. Daarin wordt met name uiteengezet waarvoor de in artikel 109, lid 1, onder c) en d), bedoelde tarieven en vergoedingen verschuldigd zijn, de hoogte van de tarieven en vergoedingen en de wijze waarop zij worden betaald. Deze regels worden vastgelegd in uitvoeringshandelingen die worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 116, lid 3. Het Agentschap wordt geraadpleegd alvorens de uitvoeringsmaatregelen op grond van artikel 85, lid 2, onder i) worden vastgesteld.

HOOFDSTUK VI

Slotbepalingen

Artikel 116

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 4 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.
3. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.
4. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 8 van Verordening (EU) nr. 182/2011 in samenhang met artikel 4 van toepassing.

Artikel 117

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.

2. De in artikel 47b bedoelde bevoegdheidsdelegatie wordt aan de Commissie toegekend voor een termijn van [...] **vijf** jaar met ingang van ... [*de datum van inwerkingtreding van deze verordening*].
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 47b bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
- 3a. Alvorens een gedelegeerde handeling vast te stellen, raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord over betere wetgeving van 13 april 2016.
4. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.
5. Een overeenkomstig artikel 47b vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement of de Raad binnen een termijn van twee maanden na de bekendmaking van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad daartegen geen bezwaar heeft gemaakt of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie hebben meegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 118

Deelname van Europese derde landen

Het Agentschap staat open voor deelname van Europese derde landen die partij zijn bij het Verdrag van Chicago en die met de Unie internationale overeenkomsten hebben gesloten op basis waarvan zij het recht van de Unie vaststellen en toepassen op de gebieden die onder deze verordening vallen.

Deze internationale overeenkomsten kunnen met name bepalingen bevatten waarin de aard en de reikwijdte van de deelname van het desbetreffende Europese derde land aan de werkzaamheden van het Agentschap is gespecificeerd, met inbegrip van bepalingen inzake financiële bijdragen en personeel. Overeenkomstig artikel 77, lid 2, kan het Agentschap werkregelingen treffen met de bevoegde autoriteit van het betrokken Europese derde land teneinde die bepalingen ten uitvoer te leggen.

Artikel 119

Zetelovereenkomst en voorwaarden voor de werking

1. De nodige afspraken over de huisvesting van het Agentschap in de gastlidstaat en de faciliteiten die door die lidstaat ter beschikking moeten worden gesteld, alsook de specifieke regels die in de gastlidstaat van toepassing zijn op de uitvoerend directeur, de leden van de raad van beheer, de personeelsleden van het Agentschap en hun gezinnen, worden vastgelegd in een zetelovereenkomst tussen het Agentschap en de lidstaat waar de zetel is gevestigd; deze overeenkomst wordt gesloten na goedkeuring van de raad van beheer en uiterlijk [*OP Please insert the exact date - two years after entry into force of this Regulation*].
2. De lidstaat van vestiging biedt de noodzakelijke voorwaarden voor het vlot functioneren van het Agentschap, waaronder meertalig, adequaat onderwijs en passende vervoersverbindingen.

Artikel 120

Sancties

De lidstaten voorzien in sancties voor de overtreding van deze verordening en de uitvoeringshandelingen die op basis daarvan zijn vastgesteld. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en ontradend zijn.

Artikel 121

Verwerking van persoonsgegevens

1. Wat betreft de verwerking van persoonsgegevens in het kader van deze verordening, voeren de lidstaten hun taken uit hoofde van deze verordening uit overeenkomstig de nationale wetten of administratieve procedures ter omzetting van Richtlijn 95/46/EG.
2. Wat betreft de verwerking van persoonsgegevens in het kader van deze verordening, voeren de Commissie en het Agentschap hun taken uit hoofde van deze verordening uit overeenkomstig Richtlijn (EG) nr. 45/2001.

Artikel 122

Intrekking

Verordening (EG) nr. 216/2008 wordt ingetrokken.

Verordening (EG) nr. 552/2004 wordt ingetrokken, met uitzondering van:

- a) de artikelen 5, 6 en 6a, en de bijlagen III en IV van die verordening, die ten behoeve van verklaringen van toepassing blijven tot de inwerkingtreding van de betrokken uitvoeringsbepalingen als bedoeld in de artikelen 37a, 37b en 38a van deze verordening;

- b) de artikelen 4 en 7 van die verordening, die van toepassing blijven tot de inwerkingtreding van de betrokken uitvoeringsbepalingen als bedoeld in de artikelen 37a, 37b en 38a van deze verordening.

Verordening (EEG) nr. 3922/91 wordt ingetrokken met ingang van 1 april 2019.

Verwijzingen naar de ingetrokken verordeningen worden beschouwd als verwijzingen naar deze verordening en worden gelezen volgens de concordantietabel in bijlage X.

Artikel 123

Wijzigingen van Verordening (EG) nr. 1008/2008

Verordening (EG) nr. 1008/2008 wordt als volgt gewijzigd:

1. In artikel 4 wordt het bepaalde onder b) vervangen door:

"b) de onderneming houder is van een geldig AOC dat is afgegeven in overeenstemming met Verordening (EU) nr. [XX/XXX *reference to this Regulation to be inserted*], door een nationale autoriteit van een lidstaat, meerdere van die autoriteiten gezamenlijk, of het Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart."

Artikel 6 wordt vervangen door:

"Artikel 6

Bewijs luchtvaartexploitant

1. De verlening en de geldigheid van een exploitatievergunning is afhankelijk van het bezit van een geldig AOC, waarin de onder de exploitatievergunning vallende activiteiten worden gespecificeerd.
2. Alle wijzigingen van het AOC van een communautaire luchtvaartmaatschappij moeten, indien relevant, ook in de exploitatievergunning van de maatschappij worden vermeld.

De autoriteit die bevoegd is voor het AOC stelt de bevoegde vergunningverlenende autoriteit zo spoedig mogelijk in kennis van alle relevante voorgestelde wijzigingen van het AOC.

3. De autoriteit die bevoegd is voor het AOC en de bevoegde vergunningverlenende autoriteit komen maatregelen overeen om proactief informatie uit te wisselen die relevant is voor de beoordeling en het behoud van het bewijs luchtvaartexploitant (AOC) en de exploitatievergunning. Deze maatregelen kunnen, zonder daartoe beperkt te blijven, informatie omvatten betreffende de financiële regelingen, eigendomsregelingen of organisatorische regelingen van de communautaire luchtvaartmaatschappij die van invloed kunnen zijn op de veiligheid of solvabiliteit van haar vluchtuitvoeringen of die de autoriteit die bevoegd is voor het AOC kunnen helpen bij het uitvoeren van haar toezichtsactiviteiten op het gebied van veiligheid. Wanneer informatie in vertrouwen wordt verstrekt, moeten er maatregelen worden genomen om te verzekeren dat informatie op passende wijze wordt beveiligd.;
- 3a. Indien het waarschijnlijk is dat handhavend optreden nodig is, raadplegen de autoriteit die bevoegd is voor het AOC en de bevoegde vergunningverlenende autoriteit elkaar zo spoedig mogelijk alvorens dergelijke maatregelen voor te nemen, en zij zoeken samen naar een oplossing voor het probleem alvorens iets te ondernemen. Wanneer er actie wordt ondernomen, stellen de autoriteit die bevoegd is voor het AOC en de bevoegde vergunningverlenende autoriteit elkaar daarvan zo spoedig mogelijk in kennis."

4. In artikel 12 wordt lid 1 vervangen door:

"1. De door een communautaire luchtvaartmaatschappij gebruikte luchtvaartuigen moeten naar keuze van de lidstaat wiens bevoegde autoriteit de exploitatievergunning afgeeft, worden geregistreerd in zijn nationale register of binnen de Unie. Indien gebruikt krachtens een dry lease-overeenkomst of een wet lease-overeenkomst dienen deze luchtvaartuigen te worden geregistreerd in een van de lidstaten of in een derde land, onder de in artikel 13 neergelegde voorwaarden.⁶³”;

5. Artikel 13 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 2 wordt vervangen door:

"2. Een dry lease-overeenkomst waarbij een communautaire luchtvaartmaatschappij partij is, voldoet aan de veiligheidsvoorwaarden van Verordening (EU) nr. XXX [*reference to this Regulation to be inserted*] alsmede aan de op basis daarvan vastgestelde uitvoeringshandelingen, en moeten, indien door die uitvoeringshandelingen voorgeschreven, voorafgaand worden goedgekeurd⁶⁴.”;

b) [...]”

⁶³ BE neemt nota van de verklaring van de Commissie dat voor doeleinden van wet lease waarbij luchtvaartexploitanten uit derde landen betrokken zijn, de in artikel 57, lid 1, onder b) beoogde maatregelen betrekking zouden kunnen hebben op de aanvaarding van certificaten van derde landen en andere relevante documenten.

⁶⁴ DE stelt voor de rest van deze zin te schrappen.

Wijzigingen van Verordening (EU) nr. 996/2010

Artikel 5 van Verordening (EG) nr. 996/2010 wordt als volgt gewijzigd:

- "1. Met betrekking tot elk ongeval of ernstig incident met luchtvaartuigen waarop Verordening (EU) YYYY/N [verwijzing naar nieuwe verordening] van het Europees Parlement en de Raad van toepassing is, wordt een veiligheidsonderzoek uitgevoerd in de lidstaat op het grondgebied waarvan het ongeval of het ernstig incident zich heeft voorgedaan.
2. Wanneer een luchtvaartuig waarop Verordening (EU) YYYY/N[...] [verwijzing naar nieuwe verordening] van toepassing is en dat geregistreerd is in een lidstaat, betrokken is bij een ongeval of ernstig incident waarvan niet onomstotelijk kan worden vastgesteld dat de locatie ervan op het grondgebied van een lidstaat ligt, wordt een veiligheidsonderzoek uitgevoerd door de instantie voor veiligheidsonderzoek van de lidstaat van registratie.
3. De omvang van de in de leden 1, 2 en 4 vermelde veiligheidsonderzoeken en de te volgen procedure bij het uitvoeren van dergelijke onderzoeken worden vastgesteld door de instantie voor veiligheidsonderzoek, rekening houdende met de gevolgen van het ongeval of het ernstige incident en met de lessen die zij uit dergelijke onderzoeken verwacht te trekken met het oog op de verbetering van de veiligheid van de luchtvaart.
4. Instanties voor veiligheidsonderzoek mogen, overeenkomstig de nationale wetgeving van de lidstaten, beslissen andere dan de in de leden 1 en 2 bedoelde incidenten en ongevallen of ernstige incidenten met andere types luchtvaartuigen te onderzoeken wanneer zij verwachten daar veiligheidslessen uit te kunnen trekken.

5. In afwijking van leden 1 en 2 mag de instantie die verantwoordelijk is voor veiligheids-onderzoek beslissen om, rekening houdende met de lessen die zij verwacht te trekken met het oog op de verbetering van de veiligheid van de luchtvaart, geen veiligheidsonderzoek uit te voeren indien het ongeval of ernstig incident betrekking heeft op een onbemand luchtvaartuig waarvoor een certificaat niet vereist is uit hoofde van artikel 46, lid 1, van Verordening (EU) YYYY/N[...] [verwijzing naar nieuwe verordening], of betrekking heeft op een bemand luchtvaartuig met een maximale startmassa van 2 250 kg of minder, en indien niemand dodelijk of ernstig verwond is.
6. Met de in de leden 1, 2 en 4 bedoelde veiligheidsonderzoeken wordt geenszins beoogd schuld of aansprakelijkheid vast te stellen. Ze zijn onafhankelijk van en staan los van eventuele juridische of administratieve procedures voor het vaststellen van schuld of aansprakelijkheid en laten het resultaat van dergelijke procedures onverlet.”

Artikel 125

Wijzigingen van Verordening (EU) nr. 376/2014

Artikel 3, lid 2, van Verordening (EU) nr. 376/2014 wordt als volgt gewijzigd:

- "2. De verordening is van toepassing op voorvallen en andere veiligheidgerelateerde informatie met betrekking tot luchtvaartuigen waarop Verordening (EU) YYYY/N[verwijzing naar nieuwe verordening toevoegen] van toepassing is.

Deze verordening is echter niet van toepassing op voorvallen en andere veiligheidsgerelateerde informatie met betrekking tot onbemande luchtvaartuigen waarvoor een certificaat niet vereist is overeenkomstig artikel 46, lid 1, van Verordening (EU) YYYY/N[verwijzing naar nieuwe verordening], tenzij het voorval of de andere veiligheidgerelateerde informatie met betrekking tot een dergelijk onbemand luchtvaartuig geleid heeft tot ernstige of dodelijke verwonding van een persoon of indien het voorval of de andere veiligheidgerelateerde informatie betrekking had op andere dan onbemande luchtvaartuigen.

De lidstaten mogen beslissen deze verordening ook toe te passen op voorvallen en andere veiligheidgerelateerde informatie met betrekking tot luchtvaartuigen waarop Verordening [verwijzing naar nieuwe verordening toevoegen] niet van toepassing is.”

Artikel 125 bis

Wijziging van Verordening (EG) nr. 2111/2005

in artikel 15 komen de leden 1 tot en met 3 als volgt te luiden:

- "1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité (het Comité inzake veiligheid van de luchtvaart). Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.**
- 2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 4 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.**
- 3. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing."**

Artikel 126

Overgangsbepalingen

1. De overeenkomstig Verordening (EG) nr. 216/2008 en de uitvoeringshandelingen daarvan afgegeven of erkende certificaten en specifieke luchtwaardigheidsspecificaties en de ingediende of erkende verklaringen blijven geldig en worden geacht te zijn afgegeven, afgelegd en erkend krachtens de overeenkomstige bepalingen van de onderhavige verordening, ook met het oog op de toepassing van artikel 56.
2. Uiterlijk [*five years after the date referred to in Article 127 – OP please insert the exact date*] worden de op basis van Verordening (EG) nr. 216/2008 en Verordening (EG) nr. 552/2004 vastgestelde uitvoeringsregels aangepast aan de bepalingen van de onderhavige verordening. Zolang die aanpassing niet heeft plaatsgevonden, worden verwijzingen in die uitvoeringsregels naar:
 - a) "commerciële vluchttuitvoering" gelezen als een verwijzing naar artikel 3, onder i), van Verordening (EG) nr. 216/2008;

- b) "complex motoraangedreven luchtvaartuig" gelezen als een verwijzing naar artikel 3, onder j), van Verordening (EG) nr. 216/2008;
 - c) "uitrustingsstukken" gelezen als een verwijzing naar artikel 3, lid 28, van de onderhavige verordening;
 - d) "bewijs van bevoegdheid als recreatief vlieger" gelezen als een verwijzing naar het in artikel 7, lid 7 van Verordening (EG) nr. 216/2008 bedoelde bewijs van bevoegdheid;
 - e) [...]
- 2a. Uiterlijk twee jaar na inwerkingtreding van deze verordening dient het agentschap op grond van artikel 65, lid 1, voorstellen in voor wijzigingen in de uitvoeringsbepalingen die zijn vastgesteld op grond van Verordening (EG) nr. 216/2008, teneinde deze uitvoeringsbepalingen aan te passen aan de bepalingen van deze verordening wat betreft luchtvaartuigen die voornamelijk zijn bestemd voor sportieve en recreatieve doeleinden.
3. In afwijking van de artikelen 45, 46, 47 bis en 47 ter blijven de relevante bepalingen van Verordening (EG) nr. 216/2008 van toepassing totdat de krachtens artikel 47 vastgestelde gedelegeerde handelingen in werking treden.
4. De lidstaten beëindigen of actualiseren zo snel mogelijk de bestaande bilaterale overeenkomsten die zij met derde landen hebben gesloten, wat betreft de gebieden die onder de onderhavige verordening vallen, en in elk geval vóór [*three years after the date referred to in Article 127 – OP please insert the exact date*].

Artikel 127

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Artikel 125 bis is van toepassing met ingang van 1 april 2019.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.